

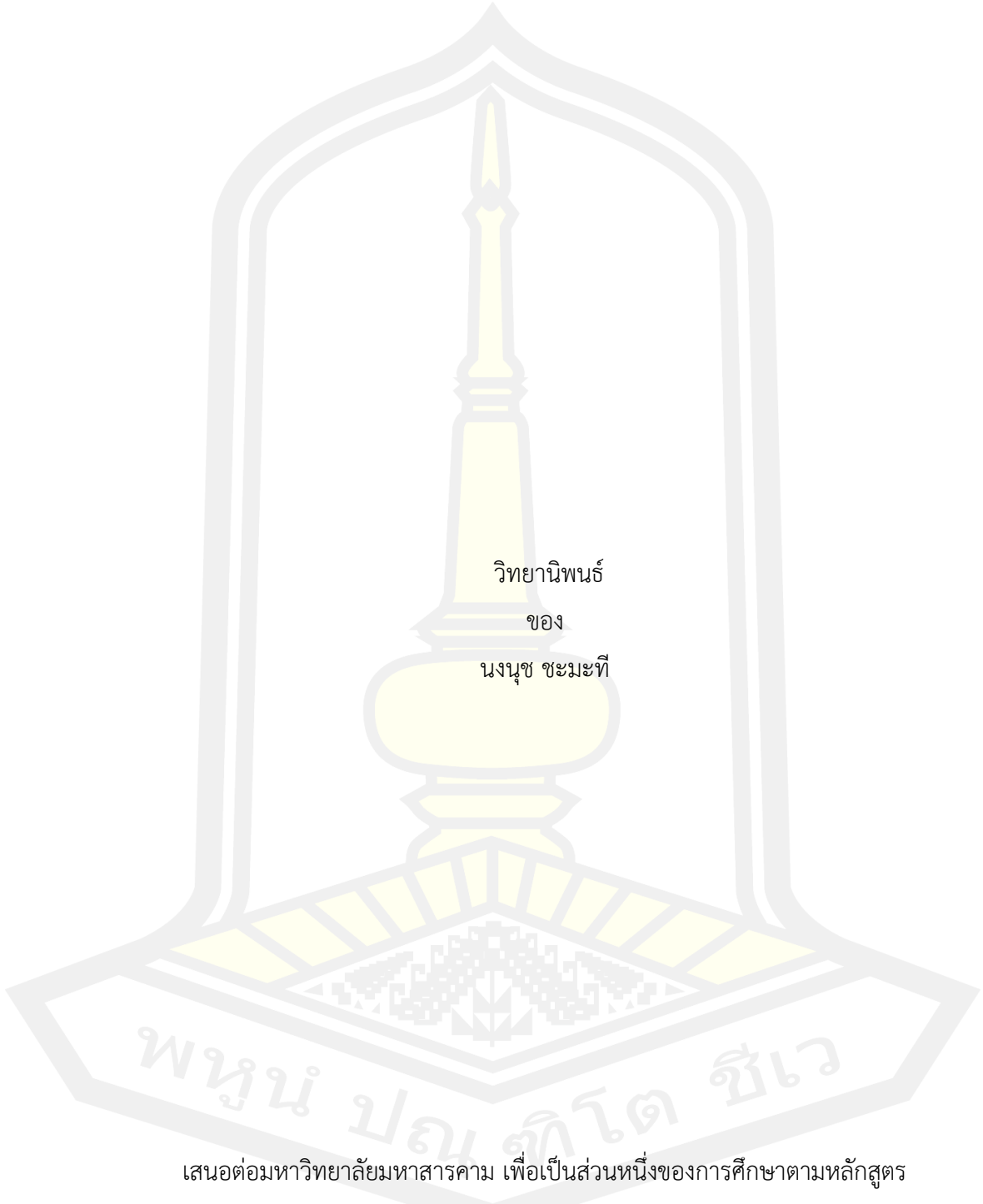
การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

วิทยานิพนธ์
ของ
นางนุช ชะมะที

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
มีนาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

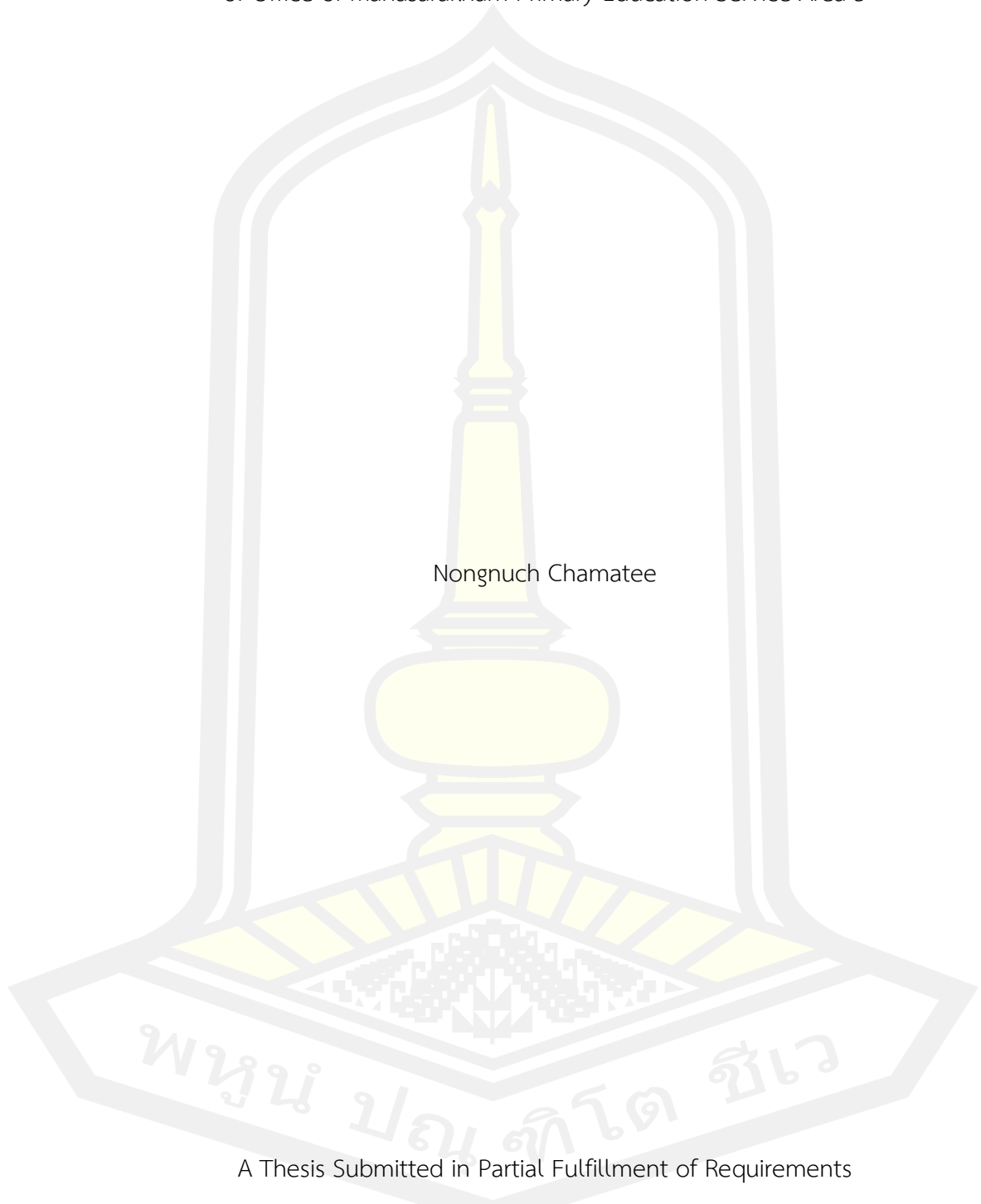
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มีนาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Guidelines for Academic of New Normal under the Jurisdiction
of Office of Mahasarakham Primary Education Service Area 3

Nongnuch Chamatee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

March 2023

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวนงนุช ชะมะที
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ลักขณา ศรีวัฒน์)

..... กรรมการ

(รศ. ดร. ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนวงค์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษามหาสารคาม เขต 3		
ผู้วิจัย	นงนุช ชะมะที		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ลักษณ์า สรวิวัฒน์		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

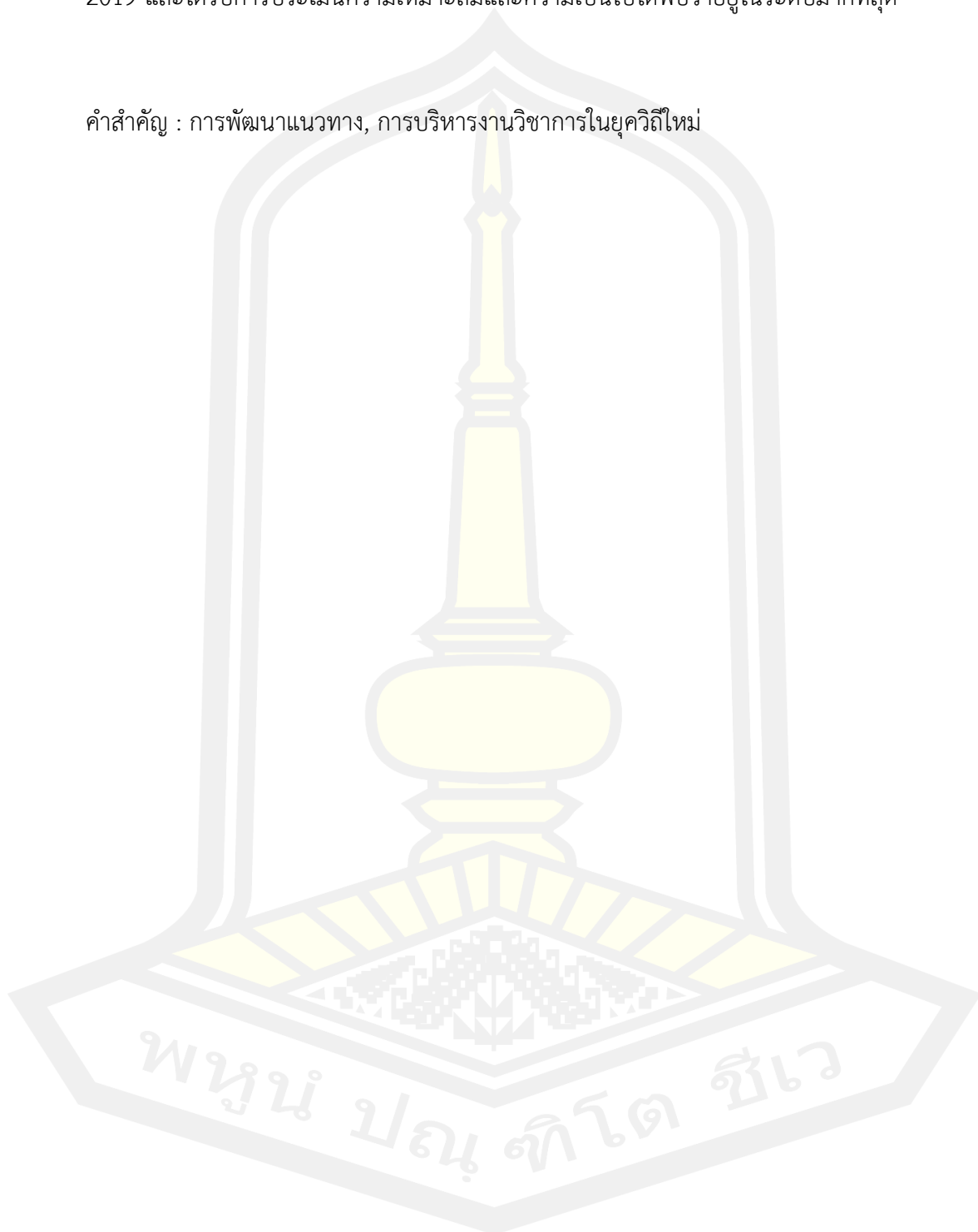
บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ 2) เพื่อออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 166 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าวิชาการ จำนวน 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และกลุ่มผู้ประเมินแนวทาง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น PNI

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ 2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ 3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ 4. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ และแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผ่านกระบวนการพัฒนาด้วยวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ดังที่กล่าวข้างต้น นำไปสู่การวางแผนการทำงานโดยการประชุมผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการจัดระบบกระบวนการและแบ่งหน้าที่ดำเนินงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ช่องทางต่างๆ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลผ่านรูปแบบออนไลน์ และนำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้นและสามารถปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้

สอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ อันเกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 และได้รับการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, การบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่

TITLE	The Development of Guidelines for Academic of New Normal under the Jurisdiction of Office of Mahasarakham Primary Education Service Area 3		
AUTHOR	Nongnuch Chamatee		
ADVISORS	Associate Professor Lakkhana Sariwat , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Mahasarakham University	YEAR	2023

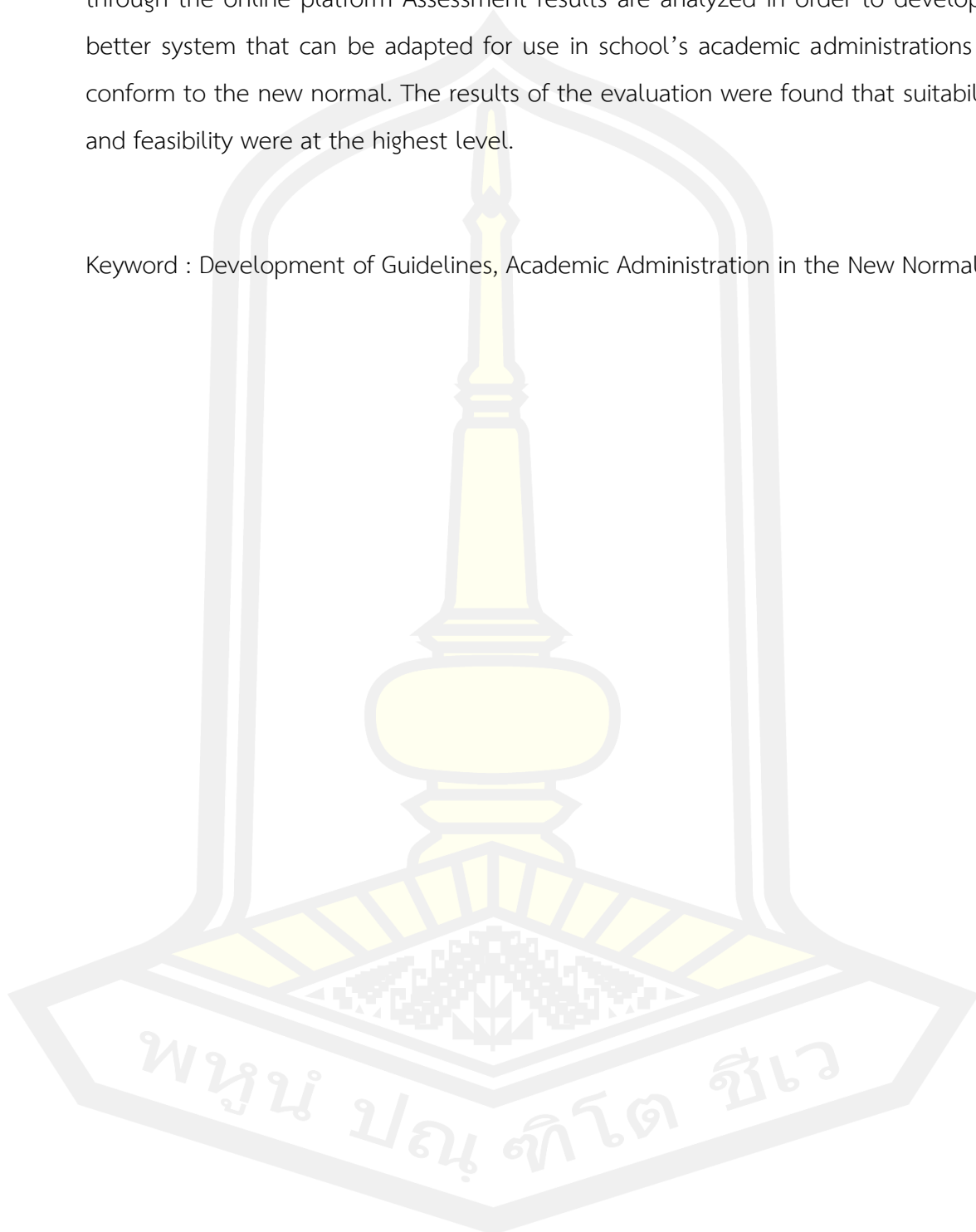
ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to investigate the actual state, the desirable state, and the needs of academic administration in the new normal, and 2) to design, create, and assess the academic administration guidelines in the new normal. The sample group for the research consisted of 166 school directors and head of academic affairs. The research instruments were a questionnaire, an interview, and the suitability and feasibility assessment form. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation (S.D.), and Priority Needs Index (PNI).

The findings were as follows: The actual state of academic administration in the new normal was generally at a moderate level. The desirable state of academic administration in the new normal was generally at a high level. The needs of academic administration, in descending order, were as follows: The development of internal quality assurance systems and educational standards, The development of school-based curriculum, The development of media innovation and information technology as well as The development of learning process in the new normal. The academic administration guidelines for Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 3 were created using the Deming Cycle according to the scope of academic administration in four areas. The guidelines lead to planning through

electronic media channels, organizing processes, monitoring, following and evaluating through the online platform Assessment results are analyzed in order to develop a better system that can be adapted for use in school's academic administrations to conform to the new normal. The results of the evaluation were found that suitability and feasibility were at the highest level.

Keyword : Development of Guidelines, Academic Administration in the New Normal

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สริวัฒน์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือด้วยความเมตตาเสมอมา กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูงยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ นายวัชรินทร์ พงศ์พันธุ์อัศดร นายวันชัย ภิบาล นางเลิศลักษณ์ ศรีแสง และนางกัญญาภัทร นามบุตรดี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ขอบพระคุณผู้บริหาร และคณะครูสถานศึกษาที่มีวิถีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม ได้แก่ โรงเรียนบ้านเหล่าพ้อหา โรงเรียนชุมชนโพนงามโพนสว่าง โรงเรียนศรีโกสุมมิตรภาพวิทยาที่ 209 ที่ให้ความกรุณาในการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ขอบพระคุณ นายพนม ศิรินามมนตรี นางสาวอุษณีย์ ดวงพรม นายสิริภพ สารโพธิ์ นายพิเชต มุลตะกร นายปรีชา พิขพานศิริวัฒนา นายนิคม ลาน้ำเที่ยง นางสาววิตรี พัฒนาเวช ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มเพื่อร่างแนวทาง ขอบพระคุณ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ นายไชยยา อะการะวัง นายศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร นายพนม ศิรินามมนตรี นางเลิศลักษณ์ ศรีแสง ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแนวทาง ขอบพระคุณผู้บริหาร ครู บุคลากร และเจ้าหน้าที่ ทั้งในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวก และให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ บิดา มารดา คณาจารย์ เพื่อนนิสิตสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา และบุคคลอันเป็นที่รัก ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา สนับสนุนงานวิจัยสำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดา มารดา บูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

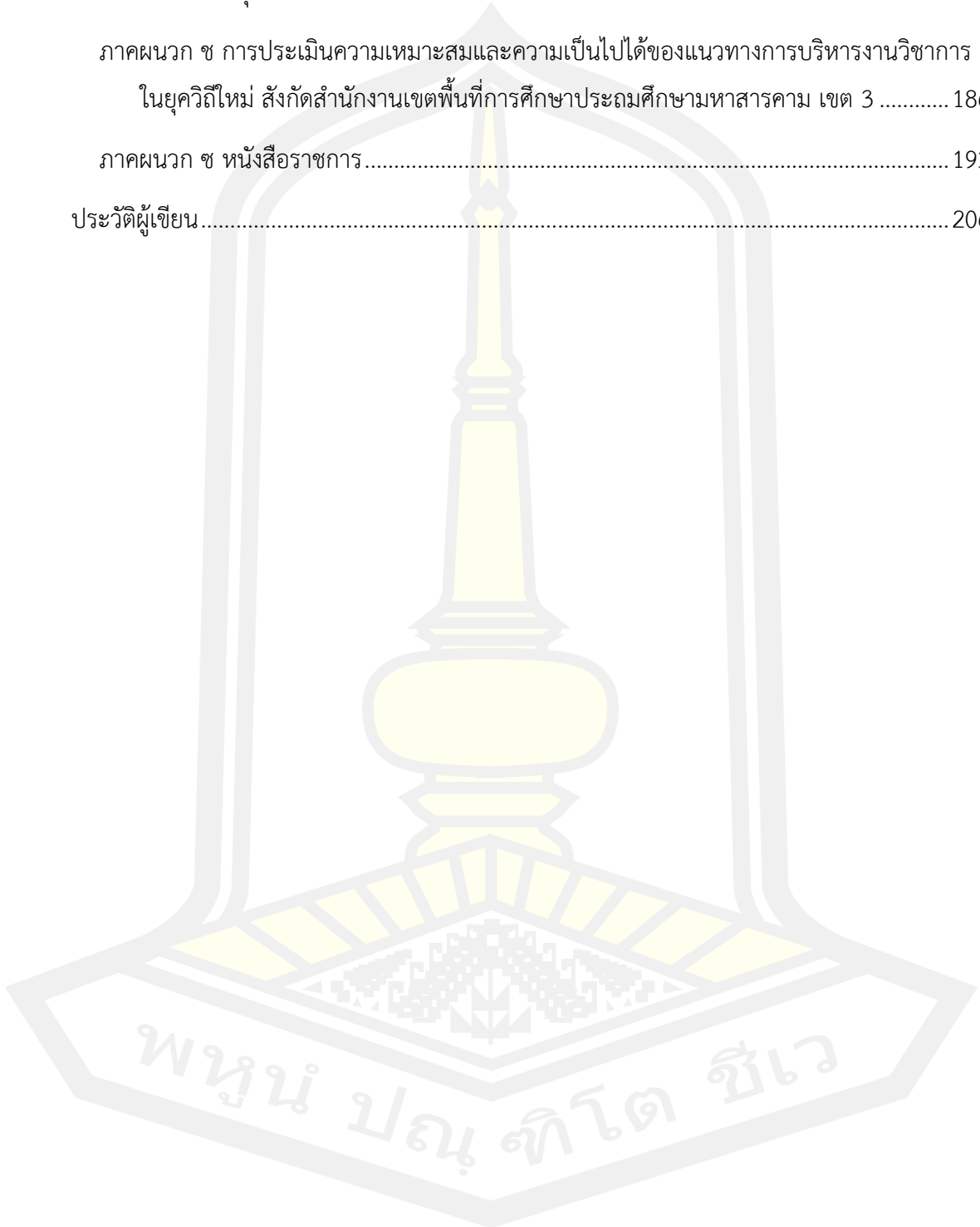
นนุช ชะมะที

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายการวิจัย.....	4
ความสำคัญการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การบริหารงานวิชาการ.....	11
แนวคิดการเรียนรู้วิถีใหม่ (New Normal).....	50
การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion).....	60
บริบทสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.....	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78
งานวิจัยในประเทศ.....	78

งานวิจัยต่างประเทศ	82
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	86
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงาน วิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3..	86
ระยะที่ 2 การออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.....	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	101
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	101
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	138
ความมุ่งหมายการวิจัย	138
สรุปผล	138
อภิปรายผล.....	140
ข้อเสนอแนะ.....	143
บรรณานุกรม.....	145
ภาคผนวก.....	154
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	155
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	157
ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	167
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการยกร่างแนวทางและการตรวจสอบยืนยันการพัฒนาแนว ทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion).....	177
ภาคผนวก จ แบบประเมินตรวจสอบร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.....	179

ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงาน วิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 184	
ภาคผนวก ช การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 186	
ภาคผนวก ซ หนังสือราชการ..... 193	
ประวัติผู้เขียน..... 206	

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
ตาราง 2 การสังเคราะห์ด้านข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ.....	23
ตาราง 3 แสดงพื้นที่จำแนกตามอำเภอในเขตบริการ	72
ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	87
ตาราง 5 QR code แบบสอบถาม.....	91
ตาราง 6 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	102
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	103
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่.....	105
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่	108
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถี ใหม่.....	112
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาในยุควิถีใหม่.....	114

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน.....	134
ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	168
ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	174

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
ภาพประกอบ 2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 ภาระบวณการ เรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) อีกทั้งตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา เด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่ดีสมวัยทุกด้าน มีการปฏิรูปการเรียนรู้สำหรับ ศตวรรษที่ 21 ปรับบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา ในทุกระดับ และสร้างระบบการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ แผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีกรอบทิศทางการจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาส และความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้อง

กับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ที่มีเป้าหมายการพัฒนา โดยเฉพาะหมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต รวมทั้งนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่ได้กำหนดโดยสอดคล้องกับแผนระดับต่าง ๆ ของประเทศดังกล่าวมาข้างต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญเพราะถือว่าเป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษาและถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา รวมถึงเป็นด้านที่มีการประเมินมาตรฐานจากสำนักงานประเมินมาตรฐานการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ระบบบริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ โดยต้องจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน ประกอบกับจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 กล่าวคือ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องบริหารการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงคิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือการมีส่วนร่วมประสานงานกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหากขาดความร่วมมือกันอาจทำให้การจัดการศึกษาประสบปัญหาได้ตั้งที่คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาไว้ในปี พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

ยุควิถีใหม่ (New Normal) เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตสืบเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย รูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ประกอบด้วย วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติและการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้น หลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต “New Normal” ในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของ “โรคไวรัสโคโรนา 2019” ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2565 นั้น อธิบายได้ว่า เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมาก จนกลายเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงอีกครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ มนุษย์จึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอด ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมารดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม โดยมีการปรับวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ ควบคู่ไปกับความพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพ

ทางเศรษฐกิจและธุรกิจ นำไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตร ความคุ้นเคยอันเป็นปกติมาแต่เดิม ในหลายมิติ ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขภาพ การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การทำธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปก็ทำให้เกิด ความคุ้นชินก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของคนในสังคม (สุภาภรณ์ พรหมบุตร, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นหน่วยงานที่บริหารและ จัดการศึกษาให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 145 โรงเรียน มีภารกิจเร่งด่วนในการพัฒนาด้านวิชาการทั้งด้านคุณภาพ ของสถานศึกษา และด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยด้านคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัด ต้องมีการดำเนินการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งด้านการบริหารงานวิชาการที่สามารถจัดการศึกษา ได้อย่างเป็นระบบมีคุณภาพและประสิทธิภาพควบคู่กันไป กล่าวคือ ต้องส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา ให้มีความเข้มแข็งได้เกณฑ์มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด ภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ยังประสบปัญหาด้านการบริหารงาน วิชาการ เนื่องจากผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความ พร้อมทางด้านปัจจัย เช่น การจัดการเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องมีการปรับรูปแบบการสอน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน มีครูไม่ครบชั้นเรียน ครูสอนไม่ตรงสาขาวิชาเอก รวมถึงปัญหาของสถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษา ส่วนหนึ่ง ยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาและ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นงานด้าน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ส่วนด้านบุคลากรทางการศึกษาคควรมีการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามหลักสูตร กำหนด โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการบริหารงานบุคคลให้เอื้อต่อ การยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง และใช้มาตรการจูงใจ เพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนา แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2564)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาหรือการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้เป็นระบบ

พร้อมทั้งกระตุ้นให้ครูพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานสอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำอย่างไรในอุบัติการณ์ไม่ปกติ และวิธีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) หลังจากเกิดเหตุการณ์โรคไวรัสโคโรนา 2019 ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษายังคงพัฒนาและใช้ชีวิตตามปกติ พร้อมเดินทางไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนสามารถบริหารไปได้และพัฒนาเต็มตามศักยภาพเทียบเท่ากับการเรียนการสอนในสถานการณ์ปกติ ซึ่งการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมีหลายวิธีการ แต่วิธีการที่นำมาปฏิบัติแล้วเหมาะสมกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 คือ วิธีการตามหลักวงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA เนื่องจากเป็นระบบการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ซึ่งทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การวางแผน การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด การติดตามประเมินผลและการนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อยู่ในระดับใด
2. การออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ความสำคัญการวิจัย

การศึกษาการวิจัยในครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ทราบและนำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อันนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ การบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบข่ายงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งได้มาจากแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2540), วิชัย ธรรมเจริญ (2541), นิพนธ์ กินาวงศ์ (2544), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554), กายูจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554), พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2554) ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
4. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 145 คน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 145 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 รวม 290 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 83 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 รวม 166 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ แล้วใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

(Stratified Random Sampling) (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558)

ระยะที่ 2 การออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตอนที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในเรื่องการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ในด้านการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยยึดมาตรการสร้างความปลอดภัยป้องกันโรคไวรัสโคโรน่า 2019 ในสถานศึกษา (กรมควบคุมโรค, 2565) นำมาบูรณาการกับแนวคิดตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนาระบบการเรียนรู้อ 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

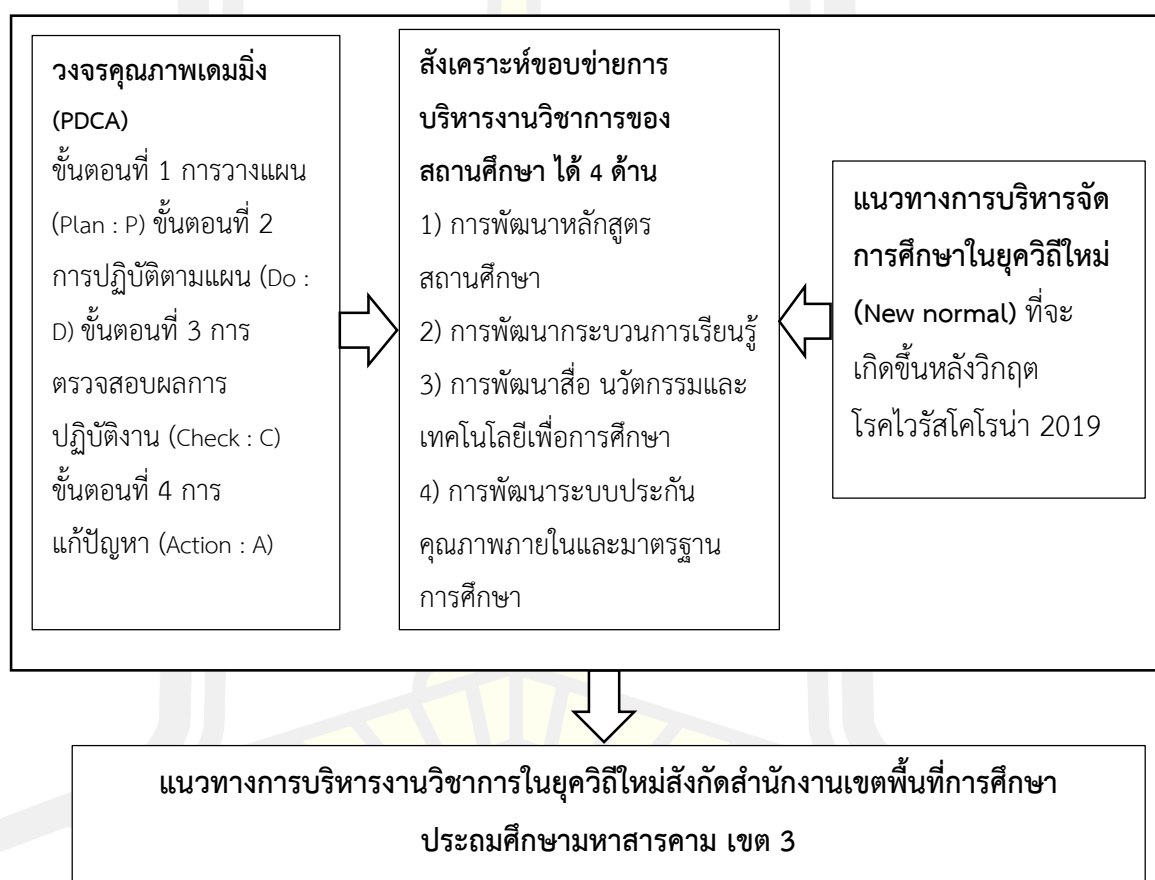
จำนวน 6 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางและการตรวจสอบยืนยันการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเพื่อการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ และสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายภาระงานและแนวทางการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ หมายถึง การออกแบบสร้างและประเมินแนวปฏิบัติที่ได้ศึกษาใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 ด้วยวิธีการตามหลักวงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA เนื่องจากเป็นระบบการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาด้วยรูปแบบการสอนในยุควิถีใหม่ โดยการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียนและดำเนินการยกระดับหลักสูตรปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียน และความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ มี 4 ด้านดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องใช้ความร่วมมือของบุคลากรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนตัวผู้เรียน มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งต้องมีระบบการควบคุมคุณภาพในด้านการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้ มีการจัดให้มีข้อมูลสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ และการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำผลมาประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งยังมีการรายงานผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัด

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียน ผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการจัดหา

จัดทำ ปรับปรุงสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ผู้สอนและผู้เรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ และมีเทคนิค วิธีการที่เป็นไปได้อย่างชัดเจน มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้จากสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ทั้งยังส่งเสริมและพัฒนาผู้สอนเพื่อผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนซึ่งสถานศึกษามีการประเมินคุณภาพของสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.4 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษา โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงานหรือโครงการของสถานศึกษา มีกระบวนการที่บุคลากรของสถานศึกษาทุกฝ่ายร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย วิธีการ แนวทาง โดยมุ่งหวังให้การบริหารจัดการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 145 แห่ง

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

5. ครูหัวหน้างานวิชาการ หมายถึง ครูที่สถานศึกษาแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน อำเภอชื่นชม อำเภอกุดรัง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยได้ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
 - 1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 1.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 1.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
 - 1.5 การพัฒนาแนวทาง
 - 1.5.1 ความหมายการพัฒนาแนวทาง
 - 1.5.2 ความสำคัญการพัฒนาแนวทาง
 - 1.5.3 องค์ประกอบของแนวทาง
 - 1.5.4 การวัดคุณสมบัตินของแนวทาง
 - 1.5.5 การนำวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มาใช้ในการบริหารงานวิชาการ
2. แนวคิดการเรียนรู้วิถีใหม่ (New Normal)
3. การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พหุบัณฑิต ชีวะ

การบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญยิ่งของการบริหารการศึกษา เพราะเป็นการบริหารงานเกี่ยวกับการให้ความรู้ การบริหารงานวิชาการจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดการศึกษาที่อาศัยหลักการ กระบวนการ การบริหารงานวิชาการมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กิติมา ปรีดีติลล (2532) ได้ให้นิยามว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียน เพื่อบริหารและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้ให้นิยามว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อ่ำภา บุญช่วย (2537) ได้ให้นิยามว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด

นิพนธ์ กิनावงศ์ (2544) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา หน้าที่ของโรงเรียน คือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ งานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการที่สำคัญ คือ งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน งานด้านปรับปรุงการเรียนการสอน งานด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งภารกิจในงานวิชาการนั้นสถานศึกษาต้องสามารถที่จะปฏิบัติให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ส่งผลต่อนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษาโดยตรง ด้วยเหตุที่ภารกิจหลักของการบริหารงานวิชาการดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาจึงต้องพยายามบริหารงานให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่คาดหวังไว้ โดยการบริหารงานให้ได้ผลนั้นต้องอาศัยกระบวนการที่ประสิทธิผล ยึดรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาร่วมกัน โดยกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 4 ส่วน คือ การวางแผนพัฒนา การนำแผนไปปฏิบัติการประเมินผล การปฏิบัติงาน และการปรับปรุงพัฒนางาน

รุจิรี ภู่อาระ (2545) ได้อธิบายถึงการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

กมล ภู่อาระ (2544) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547) ได้ให้นิยามว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่ นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ เจตคติ และทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยเฉพาะ

หวน พินธุพันธ์ (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ต้องมีการควบคุมดูแล การจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดแบบเรียน การจัดคู่มือเผยแพร่งานวิชาการ การวิจัยค้นคว้าตลอดถึงการนิเทศ

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้ให้นิยามว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบริหารไปอย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ขั้นตอนในการวางแผนงานวิชาการสถานศึกษาจะต้องมีการบริหารการจัดทำแผนงานวิชาการขึ้นมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานจัดทำเป็นคู่มือการบริหารงานวิชาการในแต่ละปีการศึกษา เพื่อให้บุคลากรในฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำไปปฏิบัติตามแผนที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ เมื่อสิ้นปีการศึกษาจะต้องมีการประเมินผลการบริหาร มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติและนำผลการประเมินไปเป็นสารสนเทศในการปรับปรุงงานวิชาการในปีการศึกษาต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผลเกี่ยวกับงานวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่วางไว้อันประกอบไปด้วย หลักสูตร กิจกรรม สิ่งแวดล้อม บุคลากร เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่างานวิชาการเป็นหัวใจ หรือภารกิจหลักของหน่วยงานทางการศึกษา

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้หลายท่านดังนี้

ประเวศ ะสี (2542) ได้อธิบายความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นหัวใจของการบริหารงานโรงเรียนที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนงานอื่น ๆ มีความสำคัญ

ในลักษณะที่เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของงานบริหาร การศึกษา สำหรับผู้มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารได้สนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกฉบับที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการ เป็นงานที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น จะต้องมิกิจกรรมการเรียนการสอน ในชั้นเรียนในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน คือกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. ทั้งครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนต้องเชื่อว่าคนไทยสามารถพัฒนา ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้
2. ทั้งครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ต้องช่วยกันค้นหาศักยภาพและ ความสนใจของผู้เรียนให้แต่ละคนให้พบ
3. ผู้เรียนต้องได้รับทักษะตรงตามหลักสูตรเพื่อที่จะได้นำทักษะเหล่านี้ เป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้เพิ่มเติมในอนาคตทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ภาษา คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์พื้นฐาน
4. ต้องให้ผู้เรียนเรียนด้วยการปฏิบัติทดลองได้ปฏิบัติจริง ได้แก่ปัญหาจริง ได้ทำ ได้ทดลองบริหารจัดการและได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
5. ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ให้ความสำคัญและกำหนดกิจกรรม ความดีของนักเรียนแต่ละคนอย่างจริงจัง และเอาความสามารถเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการประเมิน ผลผู้เรียนแต่ละคน
6. ต้องมีแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม
7. ผู้เรียนแต่ละคนหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจากหลักการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รุจิรี ภูสาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหาร จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญ เช่น เดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2544) ได้อธิบายว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นการ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ประกอบด้วยงานหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนตาม สภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อสอบเพียงอย่างเดียว

เจริญ ภัคดีวานิช (2546) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการ ปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนลงสู่สถานศึกษาอย่างทันที มีแนวทางในการนิเทศติดตาม

ส่งเสริมสนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระบบประกันคุณภาพ การปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ดี วิทยาการท้องถิ่น การส่งเสริมการอ่านการวิเคราะห์และสำรวจช่วยเหลือโรงเรียนที่มีปัญหาด้านข้อมูลสื่อสารทางคอมพิวเตอร์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียน ประกอบด้วย งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งงานวิชาการเป็นภารกิจหลักที่ครูจะต้องปฏิบัติ

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้อธิบายว่า การบริหารงานวิชาการเป็นถือเป็นเรื่องสำคัญของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอนงานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษาและงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

จากแนวคิดของนักการศึกษา ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญและเป็นงานหลักการบริหารของสถานศึกษาคือ มุ่งให้การเรียนการสอนของสถานศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมที่สังคมต้องการและตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้แล้วในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังนั้นจะประกอบด้วยงานหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตรงานกิจกรรมการเรียนการสอน งานการนิเทศการศึกษา งานวัดผลประเมินผล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาสถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางมาจัดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนด ดังนั้น การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึงหมายถึงการบริหารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

3. หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ต้องมีหลักการในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ แม้งานวิชาการจะมีขอบข่ายกว้าง ควรยึดหลักการสำคัญที่ควรนำไปปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ชุมศักดิ์ อินทร์รัช (2547) ได้อธิบายกล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือ ผลผลิตและกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพและการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วมการเสนอแนะและการพัฒนาในทางวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิดร่วมทำและร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-Es) ได้แก่ ประสิทธิภาพประสิทธิผลประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการมีปัญหาและอุปสรรค ขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ความสามารถมีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างไรก็ตามมักใช้สองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3 ประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อยการลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหารแต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้นการลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผล

ประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษา และหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้สรุปว่า หลักการบริหารงานวิชาการมีหลักการบริหารดังนี้

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือนักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคันเรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด
2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียน นักศึกษา มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพและการจัดการได้

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้อธิบายถึงหลักในการบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีการบริหารวิชาการของ Henri Fayol ว่า สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบขั้นมูลฐานในการบริหารดังนี้

1. การวางแผน (To plan)
2. การจัดการองค์กร (To organize)
3. การบังคับบัญชา (To command)
4. การประสานงาน (To coordinate)
5. การควบคุม (To control)

จากแนวคิดของนักการศึกษา ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับนโยบายหลัก มุ่งร่วมกันทำงานเป็นทีม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังผู้ปฏิบัติ ส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเอง ตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการติดตามและประเมินผล เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ

4. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง และมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่ง โดยเป้าหมายหลักในการดำเนินงานของสถานศึกษาล้วนมุ่งตอบสนองต่อความสำเร็จของงานวิชาการทั้งสิ้น และการที่สถานศึกษาจะดำเนินการดำเนินงานวิชาการให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้นั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรภายในสถานศึกษาจึงควรให้ความสนใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ (อุดม โพธิ์ชัย, 2550) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการนั้นมีหน่วยงาน และนักการศึกษาได้ให้แนวทางไว้ ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. เรื่องการสอนและการจัดการเรียนการสอน
3. เรื่องกิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน
4. เรื่องสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมห้องสมุด
5. เรื่องการวัดผลและการประเมินผล
6. เรื่องการนิเทศการศึกษาและเรื่องพัฒนาวิชาชีพ

อุดม โพธิ์ชัย (2550) กล่าวถึง ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานว่า ประกอบด้วย 9 บทบาทหลัก คือ

1. การจัดระบบงานวิชาการ ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์ระบบงานและขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียน กำหนดระบบงานวิชาการ จัดโครงสร้างองค์กรให้มีผู้รับผิดชอบงานวิชาการ และจัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
2. การวางแผนงานวิชาการ ได้แก่ ศึกษาสภาพแวดล้อมและกำหนดปัจจัยภายนอกและภายในที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ในการดำเนินงานร่วมกับชุมชน จัดทำแผนงานวิชาการ
3. การบริหารหลักสูตร ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น นำหลักสูตรไปใช้วิจัยและประเมินผลการใช้หลักสูตร
4. การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ กำหนดนโยบายให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างความรู้ ความเข้าใจและส่งเสริมให้ครูร่วมบูรณาการวิชาการ เพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เตรียมความพร้อมให้ครู จัดแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นการปฏิบัติจริง ดูแลติดตามการจัดบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประเมินผลการสอน วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
5. การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ จัดหาเอกสาร สื่อการเรียนรู้อะไรและแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก ศึกษาพัฒนาและนำนวัตกรรม เทคโนโลยี มาให้บริการแก่ผู้เรียนและผู้สอน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนและผู้เรียน สร้างเครือข่ายกับสถานศึกษาอื่นและเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนการสอน
6. การนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนร่วมกับคณะผู้บริหาร ผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน จัดให้มีระบบการนิเทศทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา วางแผนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ ประเมินผลระบบการนิเทศงานและนำผลไปใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมให้ผู้สอนนิเทศซึ่งกันและกัน

7. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดนโยบายวัดผลและประเมินผลที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเป็นรายบุคคล และประเมินบริบททั่วไปของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายและวิธีการวัดผลและประเมินผล ร่วมกับครู ติดตามการดำเนินงาน นำผลการวัดผลและประเมินผลไปพัฒนาผู้เรียน วิจัยและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงการวัดผลและประเมินผล

8. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน ทำแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ส่งเสริมให้ผู้สอนผลิตและจัดหาสื่อที่เป็นนวัตกรรม และวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

9. การประเมินผลการดำเนินงานทางวิชาการ ได้แก่ กำหนดนโยบายการประเมินและพัฒนามาตรฐานงานวิชาการของสถานศึกษาให้ชัดเจน กำหนดแผนงาน วิธีการ เกณฑ์และระบบการประเมินผล จัดให้มีการประเมินตนเองของครู ประเมินภายใน และประเมินโดยบุคคลภายนอก สรุปและรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2544) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. การบริหารหลักสูตร คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี รายภาคเรียน ตามลำดับที่เหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง จึงมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยจำแนกตามชั้นปีและช่วงชั้น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมทั้งกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

2. การบริหารการเรียนการสอน คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวมวิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยงานการเรียนที่ได้กำหนดไว้แล้ว ในการบริหารหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหมายความว่า ในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

2.2 ผู้เรียนได้สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมแล้วนำมาสรุป

2.3 ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดอย่างมีเหตุผล

2.4 ผู้สอนปลูกฝังหรือเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทางด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและเป็นคนที่สมบูรณ์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

ได้อย่างมีความสุข เมื่อการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องดำเนินการจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้แล้ว โดยให้ศึกษาเนื้อหาสาระควบคู่กับการปฏิบัติจริง

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้พิจารณาเตรียมการขั้นตอนต่อไปเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการและเครื่องมือ ตลอดจนจัดให้มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และกำหนดวิธีการและช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน รวมถึงการควบคุมดูแล ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ และจัดทำหลักฐานการศึกษาตามแบบที่กำหนด

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการทำความเข้าใจกับหลักการนิเทศภายในที่มีเป้าหมายสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน เกิดจากการร่วมกัน ออกแบบความคิด ทำให้แต่ละคนเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้สถานศึกษานั้น ๆ สามารถพึ่งตนเองได้ ในทางวิชาการจัดให้มีการกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายในให้เป็นไปในลักษณะของกัลยาณมิตรประกอบกัน ให้มีการควบคุมดูแล ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาาร่วมกันในการดำเนินงานนิเทศภายใน

5. การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาของบุคลากรร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปว่า บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านใดบ้าง และในด้านใดบ้างที่จะต้องพึ่งพาศูนย์กลางนอก จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ ในระยะเวลาที่เหมาะสมและต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีมาตรการควบคุมดูแลให้การดำเนินงานในด้านนี้เป็นไปตามแบบแผนที่กำหนดไว้

6. การบริหารวิจัยและพัฒนา คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้และจัดให้มีการวิจัยในภาพรวมของสถานศึกษา อันเป็นผลมาจากการกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกัน ในขณะเดียวกัน ก็จัดให้มีมาตรฐานในการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการวิจัยตามที่กำหนด

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ คือ โครงการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมส่งเสริมทางวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น โครงการแข่งขันความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ คือ การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการให้เป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวม และแยกแต่ละงานให้เหมาะสม จัดให้มีการควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ

ให้เป็นไปตามที่กำหนด พร้อมทั้งจะนำข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาต่อไป

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา คือ การประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวม ประกอบด้วยสามขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน ประเมินผลระหว่างการดำเนินงานและการประเมินผลหลังการดำเนินงาน ในแต่ละขั้นตอนกำหนดวิธีและเครื่องมือในการประเมินผลในช่วงเวลาที่เหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กล่าวถึงหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

14. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนา และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2554) ได้ให้ความหมายและกำหนดขอบข่ายของงานวิชาการ เป็น 6 ประการ ดังนี้

1. การทำแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ

2. หลักสูตรและการสอน
3. การจัดการเรียนการสอน
4. สื่อการสอน
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน
6. การวัดผลและประเมินผล

ตาราง 1 การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน/บุคคล	อุทัย บุญประเสริฐ (2540)	วิชัย ธรรมเจริญ (2541)	นิพนธ์ กินางศ์ (2544)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2550)	กาญจน์ เรืองมนตรีและธรินทร์ นามวรรณ (2554)	พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2554)	ความถี่
ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ							
1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น				√			1
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ				√		√	2
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	√	√	√	√		√	5
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	√	√	√	√	√	√	6
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้				√	√		2
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	√	√	√	√	√	√	6
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา				√	√		2
8. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้		√		√	√		3
9. การนิเทศการศึกษา			√	√	√		3
10. การแนะแนว				√	√		2

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยงาน/บุคคล	อุทัย บุญประเสริฐ (2540)	วิชัย ธรรมเจริญ (2541)	นิพนธ์ กิณวงศ์ (2544)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2550)	กาญจน์ เรืองมนตรีและธรรินทร์ นามวรรณ (2554)	พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2554)	ความถี่
ขอข่ายการบริหารงานวิชาการ							
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	√			√	√	√	4
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทาง วิชาการ	√			√	√		3
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น				√	√		2
14. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา				√	√		2
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา				√			1
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ใน สถานศึกษา				√			1
17. การพัฒนา และใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	√			√	√	√	4

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาขอข่ายการบริหารงานวิชาการจากหน่วยงานและนักการ
ศึกษาหลายท่าน โดยสรุปจากตารางสังเคราะห์ มีขอข่ายการบริหารงานวิชาการทั้งหมด 8 ด้าน คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

4. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา
5. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
6. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

ขอข่าของงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้นำภาระงานในขอข่าการบริหารงานวิชาการมาสังเคราะห์ โดยกำหนดเกณฑ์ในการสังเคราะห์ คือ ข้อที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป รวมถึงยึดความเหมาะสมและจำเป็นในการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรน่า 2019 และความเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยมีการนำเนื้อหาหรือกระบวนการที่มีขอข่าใกล้เคียงกันมารวมไว้ด้วยกัน เพื่อให้ขอข่าการบริหารงานวิชาการที่สังเคราะห์ขึ้นมาครอบคลุมทั้ง 8 ด้าน ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 การสังเคราะห์ด้านขอข่าการบริหารงานวิชาการ

ขอข่าการบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน	ขอข่าที่นำมาผนวกรวมกัน
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	-
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	7. การนิเทศการศึกษา
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	6. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ 8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
4. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	5. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

จากตาราง 2 ทำให้ได้ขอข่าการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
4. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

โดยผู้วิจัยขอกล่าวรายละเอียดของขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ที่วิเคราะห์ และสังเคราะห์ออกมาได้ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2562) ได้กล่าวถึง หลักสูตรสถานศึกษา ไว้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 27 วรรคหนึ่ง กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และ การประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ส่วนในวรรคที่สองได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ตามวรรคที่หนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมทั้งจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของ ผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษาจึงมี 3 มิติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเป็นการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ตรงกัน หลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็น หลักสูตรที่มีการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ที่มีการวางแผนและออกแบบหลักสูตรที่ครอบคลุมภาระงาน การจัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกด้าน ของสถานศึกษา การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจึงเป็นเป้าหมายของคุณภาพ การศึกษา อันเป็นแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิสังคม คือ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งเป็นมวลประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละ บุคคล โดยหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) จุดมุ่งหมาย 5) โครงสร้าง 6) คำอธิบายรายวิชา 7) กิจกรรมพัฒนาหลักสูตร 8) ระเบียบการวัดผล และประเมินผล และ 9) คณะกรรมการการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ความหมายของหลักสูตร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) บัญญัติคำว่า หลักสูตรไว้ดังนี้ หลักสูตร หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ใน การศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงข้อกำหนดว่าด้วย จุดหมาย วิธีการและเนื้อหาสาระ ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะคิดและพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

อึ้ง บั้วศรี (2542) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนหรือแนวทางการจัด การศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาได้จัดประสบการณ์ทั้งมวลตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนหรือพลเมืองของประเทศได้

พัฒนาดนเองทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่เกิดจากการวางแผนร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคคลในชุมชน เป็นแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รวมถึงลำดับขั้นตอนของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข สอดคล้องกับความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สถานศึกษาตั้งอยู่

รุจิ ภู่อาระ (2545) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับภายใต้การดำเนินกิจการที่โรงเรียนจัดให้

อุทุมพร จามรมาน (2555) กล่าวไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนพึงได้รับ และได้เรียนรู้จากการจัดมวลประสบการณ์และแผนการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา ฝึกอบรมผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ พัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิต เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต

สุนีย์ ภู่อาระ (2546) กล่าวว่า หลักสูตรในฐานะต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักสูตรในฐานะที่เป็นเรื่องและเนื้อหาสาระที่จัดให้ผู้เรียน ในแนวคิดนี้ หมายถึง วิชาหรือเนื้อหาสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนในชั้นและระดับต่าง ๆ
2. หลักสูตรในฐานะที่เป็นเอกสารหลักสูตร ในแนวคิดนี้ หมายถึง เอกสารประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้างเนื้อหาสาระ อัตราเวลาเรียน กิจกรรมประสบการณ์ และการประเมินผลการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีเจตคติที่ดีในการอยู่ร่วมกัน
3. หลักสูตรในฐานะที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้แก่ผู้เรียน ในแนวคิดนี้ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ ที่เตรียมไว้ และจัดให้ผู้เรียนโดยโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ ประสบการณ์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนด กิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมเป็นสิ่งที่สำคัญ
4. หลักสูตรในฐานะแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียนในแนวคิดนี้ หมายถึง แผนในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมตามที่กำหนด แผนนี้สร้างขึ้นตามประเภท สถานการณ์

5. หลักสูตรในฐานะมวลประสบการณ์ ในแนวคิดนี้ หมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่างของผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา รวมถึงเนื้อหาวิชาที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนด้วย

6. หลักสูตรในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทาง ในแนวคิดนี้ หมายถึง สังคมมุ่งหวัง หรือคาดหวังให้เด็กได้รับการศึกษาจนจบหลักสูตรไปแล้วมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง

7. หลักสูตรในฐานะที่เป็นระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ในแนวคิดนี้ หมายถึง การมองหลักสูตรในฐานะที่เป็นแผนการเตรียมโอกาสของการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่จัดขึ้นโดยสถานศึกษา ดังนั้น แผนงานจึงถูกกำหนดขึ้นเพื่อผู้เรียนหรือสถาบันการศึกษาที่ รับผิดชอบในการจัดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน

วารินทร์ แก้วอุไร (2564) ได้กล่าว การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่มีระบบเป็นเหตุเป็นผลในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น หรือกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม รวมทั้งมีการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรควรดำเนินการแบบมีส่วนร่วม รับผิดชอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องคำนึงถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกันตามลำดับ โดยผลที่ได้ในแต่ละขั้นตอนด้วยกระบวนการวิจัยจะนำไปสู่การดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร การยกย่องสร้างหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร รวมไปถึงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดีที่สุดสรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง แผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิต อยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องใช้ความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนตัวผู้เรียน มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก็ต้องมีระบบการควบคุมคุณภาพในด้านการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้ สามารถนำผลมาประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเป็นการกำหนดลักษณะ ระเบียบ วิธีการที่จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ได้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้อธิบายว่า การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยสามมิติ (Dimensions) คือ มิติที่หนึ่ง การวางแผนจัดทำหรือยกร่างหลักสูตร (Curriculum planning) มิติที่สองการใช้หลักสูตร (Curriculum implementation) และมิติสุดท้าย การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum evaluation) การพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับว่าแต่ละมิติมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังมีผู้รู้หรือนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึงรูปแบบของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ต่างกัน

นิคม ชมพูลง (2545) ได้สรุปแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรมนุษย์ สภาพความต้องการของท้องถิ่น สภาพจัดการศึกษา และสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน
2. การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง ได้แก่ คำชี้แจง เหตุผลความจำเป็น ในการพัฒนาหลักสูตรหลักของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา อัตราเวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล คำอธิบายรายวิชา ตารางวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม รายละเอียดของเนื้อหาของแต่ละหน่วยโดยละเอียด พร้อมภาพประกอบ ทุกขั้นตอน และบรรณานุกรม ซึ่งจะต้องปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนาอย่างจริงจัง แล้วจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม
3. การตรวจสอบหลักสูตรฉบับร่าง เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยจะต้องมีการกำหนดเป็นแผนอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ มีการประชุมพิจารณาร่วมกันหรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน คาบเวลาเรียนวิธีการวัดและประเมินผล มีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร
4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ มีการขออนุมัติหลักสูตร จัดทำ ตารางแผน การใช้หลักสูตรประชาสัมพันธ์หลักสูตร เตรียมความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุหลักสูตร โดยการใช้หลักสูตร อาจเป็นการสอนเองหรือให้คนอื่นสอนแทน และจะต้องมีการจัดทำ คู่มือการใช้หลักสูตรโดยระบุขั้นตอนต่าง ๆ อย่างละเอียด

5. การประเมินผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ มีการวางแผน การประเมิน ประเมินย่อยประเมินรวบยอด ประเมินการสอนของผู้สอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ของ ผู้เรียน

6. การปรับปรุงแก้ไข เพื่อปรับแก้หลักสูตร ได้แก่ แผนการสอน สื่อและเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้สมบูรณ์และมีคุณภาพ

ไทเลอร์ (Tyler, 1950) ได้กำหนดปัญหาพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร และการสอน 4 ข้อ ซึ่งมีพัฒนาหลักสูตรจะต้องตอบคำถามให้ครบเรียงลำดับข้อ 1 ถึงข้อ 4 ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุ มีอะไรบ้าง
2. การที่จะบรรลุตามจุดหมายทางการศึกษาที่กำหนดนั้น จะต้องมีการ ประสพการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง
3. ประสพการณ์ทางการศึกษาที่กำหนดนั้น สามารถจัดให้ ประสิทธิภาพได้อย่างไร
4. จะทราบได้อย่างไรว่า ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา นั้น ๆ

ทาบ (Taba, 1962) ได้เสนอแนะขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
3. คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูจะนำมาสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้
4. จัดลำดับขั้นตอนแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระที่เลือกมาได้
5. คัดเลือกประสพการณ์เพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหา สาระกระบวนการเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
6. จัดระเบียบ จัดลำดับขั้นตอนและแก้ไขปรับปรุงประสพการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาเสริมเนื้อหาสาระการเรียน
7. กำหนดเนื้อหาสาระอะไรบ้าง หรือประสพการณ์อย่างใดที่ต้องการ ประเมินว่าได้มีการเรียนรู้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด นอกจากนี้ต้องกำหนดไว้ด้วยว่า จะมีข้อมูลอะไรบ้างที่จะนำมาช่วยในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล และจะใช้วิธีการประเมิน อย่างไร

จากการที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยระบบต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกัน 3 ระบบ ได้แก่ ระบบการออกแบบหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปปฏิบัติและระบบการประเมินหลักสูตร สำหรับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร จากการสังเคราะห์พบว่ามีลักษณะร่วมกันคือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ และ 4) การประเมินหลักสูตร

1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การแสวงหารูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมาใช้จะต้องปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและสังคมของผู้ใช้ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรมีหลายแนวทาง ดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า “การพัฒนา” หรือ คำในภาษาอังกฤษว่า “development” มีความหมายที่เด่นชัดอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก หมายถึง การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีกลักษณะหนึ่ง หมายถึง ทำให้เกิดขึ้น โดยเหตุนี้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจึงอาจมีความหมายได้ 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือ ความหมายแรก หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น และอีกความหมายหนึ่งก็ คือ เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะต่อเนื่องสัมพันธ์เป็นวัฏจักร ดังนี้

1. จัดวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ 3 ระบบ โดยเริ่มต้นจากระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตร ซึ่งแต่ละระบบมีรายละเอียดและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนดหลักสูตร โดยดูความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองหลังจากนั้นกำหนดรูปแบบหลักสูตร ได้แก่ การกำหนดหลักการ โครงสร้าง องค์ประกอบหลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหา

ประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผลหลังจากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ หรือการสัมมนาและมีการทดลองนำร่อง พร้อมทั้งรวบรวมผลการวิจัยและปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้

2. ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การขออนุมัติหลักสูตรจากหน่วยงาน หรือกระทรวงดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมของบุคลากร จัดงบประมาณและวัสดุหลักสูตร บริหารสนับสนุน จัดเตรียมอาคารสถานที่ ระบบบริหารและจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และติดตามผลการใช้หลักสูตร หลังจากนั้นเข้าสู่ระบบการบริหารหลักสูตร โดยการดำเนินการตามแผนกิจกรรมการเรียน การสอนแผนการสอน คู่มือการสอน คู่มือการเรียนเตรียมความพร้อมของผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียนและการประเมินผลการเรียน

3. ระบบการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งการประเมินย่อย การประเมินระบบหลักสูตร ระบบการบริหาร และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ

มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539) ได้กล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตร
 - 1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
 - 1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
 - 1.3 การกำหนดเนื้อหาสาระ
 - 1.4 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
 - 1.5 การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล
2. การนำหลักสูตรไปใช้
3. การประเมินผลหลักสูตร
4. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

เฉลา มิสติย์ (2540) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรที่มีการพัฒนาแตกต่างกันเนื่องมาจากจุดเน้นที่ต่างกัน ได้แก่

1. การมุ่งเน้นการกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่การศึกษากระบวนการต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรและการพัฒนารูปแบบหลักสูตร

2. การมุ่งเน้นกระบวนการสอน เป็นการแบ่งหลักสูตรออกมาเป็นการกำหนดการสอน แผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน วัสดุ และสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เป็นบทบาทนักพัฒนาหลักสูตรในระดับห้องเรียน

3. การมุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่ต่อเนื่องกันไปเป็นภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถเรียงลำดับแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้เต็มรูปแบบ

ธำรง บัวศรี (2542) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร

ขั้นที่ 4 การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา

ขั้นที่ 5 การเลือกเนื้อหา

ขั้นที่ 6 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 7 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 8 การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอน

ขั้นที่ 9 การประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นที่ 10 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

วิชัย ประสิทธิ์ภูมิเวช (2542) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้

7 ขั้น คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์

4. การนำหลักสูตรไปใช้

5. การประเมินหลักสูตร

6. การปรับปรุง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

7. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

ทาบ (Taba, 1962) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้น

ได้แก่

1. การวินิจฉัยความต้องการและความจำเป็นของสังคม

2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย

3. การเลือกเนื้อหาสาระ

4. การจัดเนื้อหาสาระ
5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์เรียนรู้
7. การกำหนดวิธีการประเมินผล

เซเลอร์, อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor, Alexander and Lewis, 1981) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

1. การศึกษาตัวแปรต่าง ๆ จากภายนอก ได้แก่ ภูมิหลังของนักเรียน สังคม ธรรมชาติของการเรียนรู้ แผนการศึกษาแห่งชาติ ทรัพยากร และความสะดวกสบายในการพัฒนาหลักสูตร และคำแนะนำจากผู้ประกอบอาชีพ
2. การกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อการออกแบบหลักสูตรโดยนักวางแผนหลักสูตร และใช้ข้อมูลทางการเมืองและสังคมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจการออกแบบหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูเป็นพิจารณาความเหมาะสมของการสอน การวางแผนหลักสูตร รวมถึงการแนะนำแหล่งของสื่อการเรียนรู้ โดยให้ความยืดหยุ่นและมีอิสระแก่ครูและนักเรียน
4. การประเมินผลหลักสูตร ทำโดยครูเป็นผู้พิจารณาขั้นตอนประเมินผลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยวางแผนหลักสูตรร่วมกันพิจารณาขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะใช้เป็นพื้นฐานประกอบการตัดสินใจเพื่อวางแผนในอนาคตต่อไป

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีกระบวนการที่สำคัญ คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การร่างหลักสูตรโดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ ประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล 3) การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร 4) การทดลองใช้หลักสูตร 5) การประเมินหลักสูตรและการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน จัดโปรแกรมการศึกษา โดยมุ่งที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นหลัก ให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน ซึ่งตรงตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ต้องเน้นไปที่ตัวเด็ก ซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษา และจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาของผู้ปกครอง มีการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน หากสถานศึกษาใดมีงานวิชาการก้าวหน้าสถานศึกษาก็จะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเรื่องการจัดกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2541) ได้กล่าวว่า แนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศ เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมากกว่า การเรียนการสอนต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเป็นประการแรก โดยครูผู้สอนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ได้รับการรวบรวมเป็นระบบ จัดทำบันทึกการเปลี่ยนแปลงเรื่องที่ทันสมัย ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่ายและมีความชัดเจน มีการนำเสนอ ตัวอย่างและภาพที่มีสีสันประกอบ มีการทบทวนกฎเกณฑ์ที่สำคัญเสมอ ๆ เนื้อหาของบทเรียน จะต้องง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับความรู้เดิมของนักเรียนและสามารถหาสื่อ ประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนได้ง่าย

ทิตนา แคมมณี (2552) ได้กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน และประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนจะได้รับ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาท สำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มที่ แลได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่แท้จริง ผู้สอนจะต้องปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียน การสอนที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องคิดจัดเตรียมกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะเอื้อให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมและใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงและยั่งยืนตาม จุดประสงค์ที่ตั้งไว้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2552) ได้กล่าวว่า ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

สุมาลี จันทร์ชะลอ (2552) ได้กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน เป็นการ ดำเนินการหรือการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด การเรียนการสอนจะเกิดประสิทธิภาพผู้สอนจะต้องจัดทำแผน การสอนเป็นอย่างดีและดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เตรียมไว้

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542) ได้กล่าวว่า หลักการสำคัญของการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบหรือ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
2. กิจกรรมการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและ เกิดการเรียนรู้ขึ้น
3. เนื้อหาที่สอน เรื่องที่สอน กิจกรรมที่จัดเป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของ ผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

4. กิจกรรมที่จัดมีความสำคัญมีประโยชน์ต่อผู้เรียน เรียนแล้วนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

5. กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุย แลกเปลี่ยน งานกันทำ

เกษม วัฒนชัย (2555) ได้กล่าวว่า หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญมีดังนี้

1. บุคคลที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น เนื่องจากสามารถเชื่อมโยงความรู้ ใหม่กับความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่มีอยู่แล้ว

2. บุคคลจะเรียนรู้ได้เฉพาะในสิ่งที่เขาสนใจหรือเขาต้องการ

3. พัฒนาความคิดไปพร้อม ๆ กับกระบวนการเรียนรู้

4. การเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ การรู้ในวิธีการและการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ ผู้เรียน แต่ละคนมีธรรมชาติที่แตกต่างกัน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและได้รับมาตรฐานตามที่หลักสูตร กำหนดนั้น สถานศึกษาและผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ตามแนวทางต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์และ เชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ให้ผู้เรียนค้นพบตนเอง ค้นคว้า แสวงหาความรู้อย่างอิสระ

3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกใช้วิธีการเรียนรู้หลากหลายและเหมาะสมกับ ตัวเอง

5. ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ ได้คิดเป็น มีทักษะกระบวนการความคิด การจัดการ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

6. ใช้สื่อที่หลากหลายรวมทั้งภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการจัด กระบวนการเรียนรู้

7. จัดกิจกรรมและเนื้อหาที่ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างสมดุลในลักษณะ ของบูรณาการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กล่าวว่า หลักในการ จัดการเรียนรู้เรื่องให้ผู้สอนจะต้องศึกษา วิเคราะห์ให้เข้าใจถึงสาระสำคัญ เลือกวิธีที่เหมาะสมและ

ลงมือปฏิบัติให้เกิดผลกับผู้เรียนอย่างจริงจัง การจัดการเรียนรู้จะต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านความรู้ ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ภารกิจในการสอนว่าจะจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใด ผู้เรียนจะเข้าใจความหมายของสิ่งที่เรียนรู้และโครงสร้างของความรู้ ประกอบด้วย ข้อมูล ข้อเท็จจริง หลักการ กฎเกณฑ์ ไปจนถึงทฤษฎีอย่างมีลำดับขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีหลักในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ตลอดจนสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพให้เป็นไปตามเป้าหมาย

2. ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยผู้สอนให้ความรัก ความเมตตาต่อศิษย์ จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดพลังในการใฝ่หาความรู้ กล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

3. ด้านกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรเป็นการเรียนรู้เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา

4. การบูรณาการตามความเหมาะสม เนื่องจากการเรียนรู้สามารถเกิดได้ทุกที่ และทุกโอกาส ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน ในสภาพแวดล้อมและในธรรมชาติ ผู้เรียนจำเป็นจะต้องใช้ปัญญามาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และนำไปบูรณาการเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริง

กมล ภู่งาม (2555) ได้กล่าวว่า ภารกิจในการบริหารการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารต้องจัดให้มีการดำเนินงานตามภารกิจนั้น ๆ หากดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดี จะช่วยให้การเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนเป็นไปอย่างถูกต้อง มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ภาระในการบริหารการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนมีการดำเนินการ ดังนี้

1. การรวบรวมรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด หรือเน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในสภาพชีวิตจริง และช่วยพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

2. การร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น ในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยอาจจะประกอบด้วยรูปแบบเทคนิคและกิจกรรมที่หลากหลาย แล้วแต่ความเหมาะสมที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ

3. การกำหนดความต้องการในเรื่องการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้รายวิชานั้น เนื่องจากกิจกรรมจะมีลักษณะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงสื่อการเรียนรู้จึงเป็นสื่อที่ผู้ใช้ปฏิบัติ ไม่ใช่สื่อที่ครูใช้สาธิตหรือใช้แสดงให้ดู

4. การวิเคราะห์และกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย การเรียนรู้รายวิชาที่เป็นการประเมินตามสภาพจริง
5. การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน
6. การเตรียมการในเรื่องการเรียนการสอน ต้องมีการจัดหา จัดทำ จัดห้องต่าง ๆ ให้พร้อมในการใช้รายการที่จะรู้ว่สื่อหรือห้องนั้น ๆ ใช้ตามแผนการสอนของใคร ในเวลาใด เพื่อการจัดที่เหมาะสม
7. การเตรียมการเรื่องประเมินผลการเรียนจากการวิเคราะห์มาตรฐาน การเรียนรู้รายภาค/รายปีของหน่วยการเรียนรู้
8. การติดตาม กำกับ และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการเยี่ยมชมสถานที่ที่มีการจัดกิจกรรม การประชุม ปรึกษาหารือเป็นระยะ
9. การแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอน โดยการนำผลการประเมินไปใช้ พัฒนาผู้เรียนและการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะมีการซ่อมเสริมเพื่อการเรียนรู้และ การแนะแนว
10. การร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนการสอนและการประเมินผลที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยการประชุมปรึกษาหารือ
11. การรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง และการรายงานผลของ สถานศึกษาโดยรวมให้หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณะได้ทราบ
12. การจัดระบบเก็บสิ่งที่รวบรวม และจัดทำขึ้นเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกแก่ การศึกษาและการใช้ประโยชน์
13. การประเมินจุดเด่น-จุดด้อยหรือข้อจำกัดของหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูล ส่วนหนึ่งในการประเมินต่อไป
14. การสร้างความภาคภูมิใจให้แก่บุคคลในสถานศึกษา ด้วยการให้เห็น ระบบการดำเนินงานที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรแต่ละคน ความก้าวหน้าของสถานศึกษา โดยรวมที่พัฒนาขึ้นกว่าจุดเด่น เพื่อให้บุคลากรมีกำลังใจและเกิดความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผล อย่างดียิ่ง
15. การกระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนางานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ โดยฝ่ายบริหารดำเนินการพัฒนาของฝ่ายบริหารเป็นตัวอย่างและเป็นแนวทางที่บุคลากร จะดำเนินการพัฒนางานตามฝ่ายบริหาร

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการ

ฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียน ผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ สิ่งที่ส่งเสริม พัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างรอบด้าน จนเต็มศักยภาพและเป็นการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืน ซึ่งจะต้องมีความหลากหลาย เน้นสื่อที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าตนเอง ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาขึ้นมาเองหรืออาจนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วรอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อ เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) ได้กล่าวถึงการเลือกใช้สื่อการสอนว่าควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การจัดทำสื่อการสอน สามารถจัดทำได้ดังนี้

1.1 ครูจัดทำขึ้นเองโดยใช้วัสดุท้องถิ่น วัสดุเหลือใช้ วัสดุที่จัดซื้อมา

ในราคาถูก

1.2 ให้นักเรียนจัดทำขึ้น และอยู่ในความแนะนำของครู

1.3 สื่อบางชนิดอาจได้รับการบริจาคจากองค์กรหรือมูลนิธิต่าง ๆ

ตลอดจนห้างร้าน

1.4 สื่อการสอนประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ราคาแพง สถานศึกษายังไม่สามารถจัดซื้อได้ก็ใช้การยืมจากหน่วยงานอื่น

1.5 สื่อการสอนบางประเภทไม่สามารถจะจัดทำขึ้นเองได้ แต่ต้องใช้เป็นประจำควรเตรียมงบประมาณเพื่อนำไปซื้อไว้ใช้ และให้บริการแก่ครู อาจารย์

2. การเลือกใช้สื่อการสอน จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึง

2.1 ลักษณะวิชาที่สอนเป็นวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติการใช้สื่อชนิดใด จึงจะทำให้ นักเรียน นักศึกษามีความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

2.1.1 คุณลักษณะของนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ การเลือกให้เหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญา ระดับชั้นเรียน จำนวนนักเรียน เวลาที่เรียน ลักษณะของห้องเรียน

2.1.2 การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีนักเรียน นักศึกษา มีบทบาทในการเรียนการสอน มีกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งครูอาจารย์สามารถจัดในลักษณะของสื่อประสม

จันทรานี สงวนนาม (2545) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ว่า ผู้บริหารจะต้องจัดให้สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอน เพราะสื่อเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูและนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น สื่อที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูผู้สอน เช่น เอกสาร หลักสูตร คู่มือครู บันทึกรายการการสอน นอกจากนี้แหล่งการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เครือข่ายการเรียนรู้ที่สามารถให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ช่วยให้การเรียนการสอนของครูดำเนินไปด้วยดี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีตามกระบวนการต่าง ๆ ที่หลักสูตรต้องการ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้ระบุถึงแนวทางการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ 2 ประการ คือ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา
2. จัดทำ จัดทำสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กับครูและผู้เรียนอย่างเพียงพอและหลากหลาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ระบุถึงแนวทางในการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. จัดทำสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่น
5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของครู อาจารย์ บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย เหมาะสมและเพียงพอให้ครู อาจารย์ ได้เลือกพัฒนาและใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล สื่อและเทคโนโลยีนั้นควรเน้นตั้งแต่การจัดทำ จัดทำจากท้องถิ่นไปจนถึงสื่อที่ทันสมัยเป็นสากล การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา

ศักยภาพทางการคิด ได้แก่ การคิดอย่างไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ตลอดจนสร้างคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมให้แก่ผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และใช้เทคโนโลยีการศึกษา เป็นการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการเรียนการสอนจัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ ประสานความร่วมมือในการผลิตการส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ไปใช้การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

4. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขปรับปรุง พุทธศักราช 2545 หมวด 6 มาตรา 48 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญสูงสุดที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเอง โดยจัดให้ระบบประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความเชื่อมั่นแก่สาธารณชนที่มีต่อสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

สงบ ลักษณะ (2541) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคม เชื่อมั่นว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

สงบ ลักษณะ (2541) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายในโรงเรียน โดยบุคลากรในโรงเรียน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดประเมินมาตรฐานโรงเรียนจึงเป็นการประกันคุณภาพภายใน

อำรุง จันทวานิช (2545) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นวิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่าผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

จำรัส นองมาก (2546) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประกันคุณภาพเป็นการดำเนินการตามปกติของบุคลากรทุกฝ่ายที่จะต้องมีส่วนร่วมในการ

ดำเนินงานให้มีคุณภาพ โดยนำวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) มาใช้ โดยทุกคนมีความตระหนัก และพยายามดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่สังคมต้องการ และมีการรายงานสรุปผลการดำเนินการ เพื่อแสดงให้เห็นสังคมรับทราบและมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของผลผลิตของสถาบันตน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช่การแก้สถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2556) ได้กล่าวถึงกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มี 8 ระดับ คือ

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพภายใน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่บุคลากรของสถานศึกษาทุกฝ่ายร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย วิธีการ แนวทาง โดยมุ่งหวังให้การบริหารจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ซึ่งเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

5. การพัฒนาแนวทาง

5.1 ความหมายของการพัฒนาแนวทาง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว เนื่องจากความหมายของคำว่า แนวทาง มีผู้กล่าวไว้ค่อนข้างน้อย ซึ่งคำว่ารูปแบบมีความหมายใกล้เคียงกับแนวทาง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ความหมายของคำว่ารูปแบบกับคำว่าแนวทางด้วย ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ เป็นตัวอย่างเพื่อการลอกเลียนแบบ เป็นสิ่งที่เป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิด หรือเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

Stoner และ Wankel (1986) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การจำลอง ความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น เป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า แนวทางหมายถึงแนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ ที่ได้ศึกษาหรือพัฒนาขึ้น และใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กร และสถานศึกษา เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญ

ยนต์ ชุ่มจิต (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการที่จะส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรม

คำหมาน คนไค (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้มีคุณภาพ และมาตรฐานเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นด้วยวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น และการทำให้เกิดขึ้น

Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาทางการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตัวเองหรือผู้อื่น และเป็นไปในลักษณะที่ดี

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการ หรือวิธีการที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความสามารถ มีทักษะในด้านต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองหรือการกระทำที่ผู้อื่นจัดให้

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทาง หมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีที่จะทำให้เพิ่มพูนความรู้ ทำให้ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยจะนำองค์ประกอบ ด้านความรู้และด้านข้อมูล มาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

5.2 ความสำคัญของการพัฒนาแนวทาง

เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

การกระจาย อำนาจเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และเพื่อความเข้มแข็งของสถานศึกษา รัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงมีภาระกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเท่านั้น แต่ไม่กำหนดแนวทางในการบริหารงานของสถานศึกษา และเนื่องจากบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ จากการศึกษาความสำคัญของการพัฒนาแนวทางที่กล่าวมา พบว่ายังขาดขั้นตอนหรือแนวปฏิบัติที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาในยุคของการเรียนรู้วิถีใหม่ที่ชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้ เพื่อใช้ในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

5.3 องค์ประกอบแนวทางการพัฒนา

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอองค์ประกอบแนวทางการพัฒนา ดังนี้

Everard และ Morris (1990) ได้เสนอแนะองค์ประกอบของการพัฒนาแนวทางที่ดีจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. บริบทหรือเงื่อนไข
2. หลักการหรือแนวคิด
3. วัตถุประสงค์
4. กระบวนการดำเนินงาน

สุนันทา เลานันท์ (2540) ได้เสนอองค์ประกอบของการพัฒนาแนวทาง โดยเสนอว่าจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ แนวคิด
2. บริบทและเงื่อนไข
3. ยุทธศาสตร์
4. กระบวนการดำเนินงาน
5. ผลที่ได้รับจากการนำแนวทางไปใช้

มารุต พัฒนา (2557) ได้เสนอว่า แนวทางการพัฒนาประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. หลักการของแนวทาง
2. วัตถุประสงค์ของแนวทาง
3. ระบบและกลไกของแนวทาง
4. วิธีดำเนินงานของแนวทาง

5. เงื่อนไขของแนวทาง

จากองค์ประกอบแนวทางการพัฒนาข้างต้น สรุปลงได้ว่า องค์ประกอบของแนวทางพัฒนาประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบกลไกดำเนินการ 4) วิธีดำเนินการ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

5.4 การวัดคุณสมบัติของแนวทาง

การวัดคุณสมบัติของแนวทางการปฏิบัติ ได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

ไพล็อต บุคคราค่า (2548) ได้สรุปว่า ความตรงตามเนื้อหาของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม โดยหาดัชนีความสอดคล้องเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหาและหลักวิชาการ ความเหมาะสมของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เหมาะสมของรายการในแบบสอบถามโดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เป็นไปได้ของรายการในแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้ค่าที่ ในการทดสอบความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรศักดิ์ ศิริ (2548) ได้สรุปไว้ว่า ความตรงตามเนื้อหาของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ ความเหมาะสมของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เหมาะสมของรายการในแบบสอบถามโดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เป็นไปได้ของรายการในแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่าที่ในการทดสอบความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรีชา กองจินดา (2549) ได้อธิบายไว้ว่า ความตรงตามเนื้อหาของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม โดยหาดัชนีความสอดคล้องความเหมาะสมของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เหมาะสมของรายการในแบบสอบถามโดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เป็นไปได้ของรายการในแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่าที่ในการทดสอบความเป็นไปได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การวัดคุณสมบัติของแนวทาง คือ การศึกษาแนวทางโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นด้านความถูกต้องตามหลักวิชาการของ

แนวทาง ซึ่งวัดได้จากค่าความสอดคล้อง ส่วนด้านความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทางวัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยด้านความเหมาะสม ใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ด้านความเป็นไปได้ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้ค่าที่ในการทดสอบความเป็นไปได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง แนวปฏิบัติที่ได้ศึกษาหรือพัฒนาขึ้นและใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่

5.5 การนำวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) มาใช้ในการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2543) กล่าวถึง กระบวนการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ส่วนใหญ่จะใช้วงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการปรับปรุง/นำไปใช้ (Action) ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในฐานะของแกนนำที่จะทำให้กระบวนการบริหารนี้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอน PDCA มีดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Plan) ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและชุมชน ที่มีต่อสถานศึกษาและศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งศึกษาถึงศักยภาพของสถานศึกษาก่อนที่จะร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา จากนั้นร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย และกำหนดเป็นภารกิจของสถานศึกษา แล้วจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของสถานศึกษาในระยะยาว คือ ธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาระยะสั้น คือ แผนปฏิบัติการประจำปีโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ลงนามและรับรองแผนการดำเนินการที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

2. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do) ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน ควบคุม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำและอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและรับผิดชอบแผนงานและโครงการ ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางแผนงาน/โครงการผู้บริหารจำเป็นจะต้องดำเนินการเอง ถ้าเป็นโครงการ/แผนงานเกี่ยวกับด้านบริหารและด้านบุคลากร

3. ขั้นตรวจสอบและประเมินผล (Check) เมื่อบุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการได้ดำเนินกิจกรรม

ตามแผน แล้วให้ผู้บริหารเป็นผู้คอยตรวจสอบติดตามตลอดเวลา ตั้งแต่เริ่มโครงการ ระหว่างโครงการ และสิ้นสุดโครงการ หรือให้ผู้แทนเป็นผู้ตรวจสอบการประเมินตนเองของบุคลากรที่รับผิดชอบ ในแต่ละกิจกรรม/โครงการ โดยผู้บริหารมีบทบาทเป็นแกนนำสำคัญตั้งแต่การกำหนดบทบาทหน้าที่ และผู้รับผิดชอบ การกำหนดกรอบการประเมินตนเอง การสร้างเครื่องมือในการประเมิน การดำเนินการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเขียนรายงานการประเมินตนเอง โดยผู้บริหาร อาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเขียนรายงานการประเมินตนเองด้วยก็ได้

4. ขั้นปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) เมื่อสถานศึกษาได้ประเมินตนเอง แล้วผู้บริหารจะต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผน/กำหนดเป้าหมายในการพัฒนา คุณภาพในปีการศึกษาต่อไปหรือนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงาน/โครงการในปีการศึกษานั้นให้ประสบความสำเร็จต่อไป การบริหารงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหาร เป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าจะมีผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการทำงานด้านนี้อยู่แล้วก็ไม่ใช่ว่าผู้บริหารจะวางมือ โดยสิ้นเชิง ในทางกลับกันผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความตื่นตัวในการบริหารงานวิชาการต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องงานวิชาการ ตลอดจนเข้าใจความสำคัญ วัตถุประสงค์ ขอบข่ายและ กระบวนการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เพื่อเป็นผู้นำให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้ ตามที่ทราบแล้วว่าการบริหารงานอะไรก็ตามจะประกอบด้วยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการใช้ทรัพยากรและกระบวนการที่เหมาะสม กระบวนการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมสำหรับงานบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

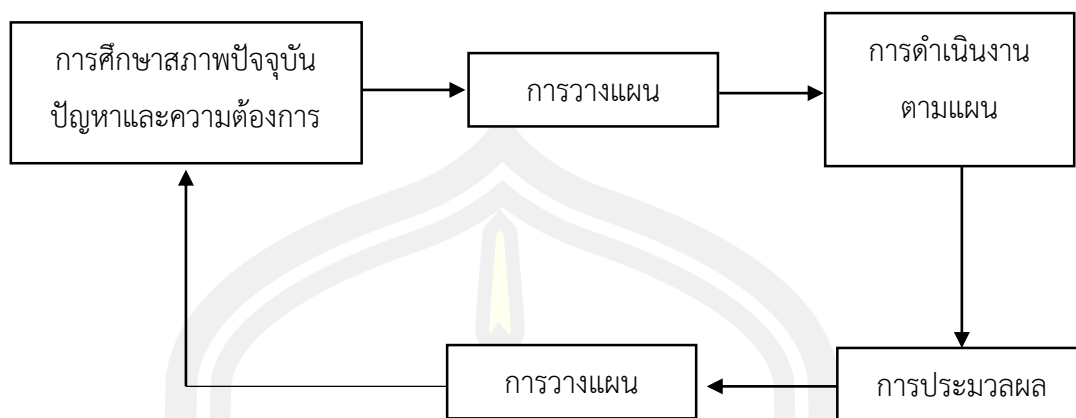
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

จากขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นนำเสนอเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2543)

ภาพประกอบ 2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ

จากภาพประกอบ 2 มีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพความจริงที่กำลังเป็นอยู่หรือดำเนินการอยู่ในขณะนั้น
สภาพปัญหา หมายถึง สภาพความแตกต่างของสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหรือผลที่ปรากฏหรือสิ่งที่
ต้องการให้เป็น ความต้องการ หมายถึง แนวโน้มที่จะให้ถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์
หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น การศึกษาทั้ง 3 อย่างนี้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนศึกษาจาก

1. ข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ยอดรวมแสดงผลการสอบรายปี รายภาค สถิติการมาเรียนของนักเรียน จำนวนและอัตราการเข้าชั้น
ของนักเรียน สื่อการเรียนการสอนประจำห้องเรียน จำนวนและประเภทของสื่อในห้องสมุด การนิเทศ
ภายใน การสอนซ่อมเสริม โครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมงานวิชาการในโรงเรียน เป็นต้น

2. ศึกษาจากข้อมูลที่ถือเป็นข้อกำหนดที่ต้องยึดถือเป็นแนวทาง เช่น
แผนการศึกษาชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร เอกสารหลักสูตร หนังสือ แบบเรียน
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเรื่อง การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรนโยบายกรม
และกระทรวง มติของคณะรัฐมนตรี นอกจากนั้นวิธีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ
ความต้องการมีวิธีการศึกษาได้ ดังนี้

2.1 ศึกษาโดยวิธีประเมินความต้องการ (Needs Assessment) มีขั้นตอน
การศึกษา คือ สำรวจสิ่งที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบให้แน่ชัดว่า ปัญหาคืออะไร มาตรฐานและคุณค่า
ว่าสิ่งนั้นควรเช่นไรและบันทึกรายการของความแตกต่างกันของสิ่งนั้น ๆ

2.2 ศึกษาโดยวิธีวิจัย (Research) ซึ่งเป็นกระบวนการเสาะแสวงหา
ความรู้จากปัญหาที่ชัดเจนอย่างมีระบบ โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

2.3 ศึกษาโดยการใช้สื่อและเครื่องมือต่าง ๆ เช่น เครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาที่หน่วยงานจัดทำขึ้น

2.4 ศึกษาโดยการสัมมนาเพื่อค้นหาปัญหาเช่นการสัมมนาครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การวางแผนล่วงหน้าอย่างมีระบบรอบคอบมีขั้นตอนย่อมทำให้งานนั้น ๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนต้องยึดการวางแผนเป็นหัวใจของการปฏิบัติงานเมื่อได้เตรียมการแล้ว ผู้บริหารควรจัดให้มีการวางแผนปฏิบัติงาน ดังนี้

1. จัดทำแผนงานและโครงการวิชาการประจำปี เพื่อให้การวางแผนลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตั้งแต่เบื้องต้น เพื่อทุกคนจะได้มีความสำนึกในความเป็นเจ้าของหน่วยงานและจะได้ให้ความร่วมมือด้วยดีเมื่อจัดทำแผนงานเสร็จแล้วก็จัดทำโครงการสนับสนุนแผนงานวิชาการให้ครอบคลุมภาระงานต่อไปนี้

- 1.1 มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและแผนงานวิชาการในโรงเรียนร่วมกัน
- 1.2 มีการจัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการสอน
- 1.3 มีการวางแผนการสอน
- 1.4 มีการจัดกลุ่มนักเรียน
- 1.5 มีการนิเทศการสอน
- 1.6 จัดกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน
- 1.7 มีการวัดผลและประเมินผล
- 1.8 ร่วมกันพัฒนาการและส่งเสริมนักเรียนอัจฉริยะภาพ
- 1.9 มีการใช้ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน
- 1.10 จัดให้มีการรายงานผลการเรียน

อย่างไรก็ดี โรงเรียนจะมีโครงการ กิจกรรมในแผนงานวิชาการมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ตลอดจนนโยบายวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน

2. จัดทำปฏิทินงานในรอบปีการศึกษาหนึ่ง ๆ มีกิจกรรมหลายอย่างที่โรงเรียนต้องปฏิบัติ ดังนั้น ผู้บริหารต้องจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานให้ชัดเจนว่า วันใด เดือนใด จะประกอบกิจกรรมใด ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำของผู้รับผิดชอบให้ปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลา

3. มีการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรจะควบคุม ติดตาม การปฏิบัติการสอนของครูให้เป็นไปตามเนื้อหาและกำหนดเวลาที่ระบุในคู่มือและแผนการสอน

4. มีการจัดตารางสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรมอบให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและคณะทำงานเป็นผู้จัดทำตารางสอน โดยผู้บริหารควบคุมดูแลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำตารางสอน

5. การจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงความต้องการและความกดดันของครู เช่น ครูสอน ป.1 ควรเป็นผู้ที่เข้าใจเด็กวัยนี้เป็นอย่างดี รู้ความต้องการและความสามารถของนักเรียนเป็นอย่างดี

6. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ในขั้นนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการตามแผนงานวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. มีการตรวจการเตรียมการสอนหรือบันทึกการสอน
2. จัดให้ครูเข้าปฏิบัติการสอนตรงตามเวลา
3. ให้มีการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศให้ครูดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนหรือคู่มือครู
4. จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีที่ครูไม่มาปฏิบัติการสอน
5. ควบคุม ดูแลให้ครูจัดการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนและส่งเสริมนักเรียนที่อัจฉริยะภาพด้านต่าง ๆ
6. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. ควบคุม ติดตามให้ครูรับผิดชอบงานและโครงการ กิจกรรมสนับสนุนงานวิชาการให้เป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

การประเมินผลการบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ทราบว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป ในเรื่องการประเมินผลงานวิชาการผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนของนักเรียน มีแนวปฏิบัติ ดังนี้
 - 1.1 จัดหาเครื่องมือประเมินผลทุกชนิดเพื่อให้ครูสะดวกในการใช้
 - 1.2 ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนของนักเรียนสม่ำเสมอ เพื่อมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

1.3 รับฟังปัญหาในการประเมินผลการเรียนเพื่อจะได้แนะนำ ช่วยเหลือ และให้การนิเทศในลักษณะต่าง ๆ

1.4 จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนเพื่อให้ครูใช้ซ่อมเสริมแก่นักเรียน

1.5 ประสานสัมพันธ์กับทางผู้ปกครองนักเรียน เพื่อรายงานความก้าวหน้า ของนักเรียนและเพื่อหาทางร่วมมือกันพัฒนาเด็ก

1.6 ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียนแล้วนำผลมา เปรียบเทียบกับปีก่อน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา

2. จัดให้มีการประเมินผลโครงการด้านวิชาการของโรงเรียน ซึ่งมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

2.1 เป็นผู้ริเริ่มและส่งเสริมการจัดทำโครงการวิชาการของโรงเรียน

2.2 พิจารณาและประเมินความสำคัญของโครงการร่วมกับครู

2.3 ติดตามและช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ

2.4 ให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามโครงการ

2.5 เป็นผู้ประเมินหรือแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลโครงการ

2.6 เป็นผู้ตรวจสอบและตัดสินใจในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2.7 มีการเผยแพร่ผลที่ได้จากโครงการ

3. ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ซึ่งมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.1 สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

3.2 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครูโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น สังเกต ความก้าวหน้าของเด็ก ตรวจสอบบันทึกผลการปฏิบัติงานของนักเรียนหรือรายงานของครู เป็นต้น

3.3 รับฟังข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู

3.4 จัดประชุมประเมินผลงานของครู

3.5 สรุปผลการประเมินการทำงานโครงการวิชาการที่ได้รับมอบหมาย

3.6 ทำการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการโดยวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง เป็นระบบ การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ซึ่งทุกฝ่ายต้อง ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่ การวางแผน การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด การติดตามประเมินผลและการนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุง

แนวคิดการเรียนรู้วิถีใหม่ (New Normal)

1. ความหมายของการเรียนรู้วิถีใหม่ New Normal

สุรพล อิศรไกรศีล (2563) ได้กล่าวว่าวิถีใหม่ New Normal หมายถึง สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ไม่ปกติ ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐาน ต่อมาเมื่อเกิดเหตุหรือเกิดวิกฤตบางอย่าง จึงมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้สถานการณ์ หรือปรากฏการณ์นั้นกลายเป็นสิ่งที่ปกติและเป็นมาตรฐาน

สุวิมล มธูรส (2564) ได้ให้ความหมายของ วิถีใหม่ (New Normal) ไว้ว่า เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่คุ้นเคย

อัญชญา ทิวสุทกัญจน์ (2564) ได้ให้ความหมายของ ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ไว้ว่าเป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรม ในช่วงไวรัสตัวนี้ออกมาระบาดแล้วเปลี่ยนชีวิตเราไปอีกนาน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตไปพร้อมกันทั่วโลก จากที่เราเคยออกจากบ้านเพื่อไปทำงาน ไปโรงเรียน เราต้องหันมาทำทุกอย่างที่บ้าน หากมีความจำเป็นต้องออกจากบ้านไปซื้อของไปซื้อไปซื้อ หรือแม้กระทั่งไปพบแพทย์ เราต้องใส่หน้ากากเพื่อป้องกันโรค ต้องเว้นระยะห่างสำหรับบุคคล ล้างมือบ่อย ๆ นาน 20 วินาที เช็ดมือด้วยแอลกอฮอล์ รวมถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน จึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเปิดระบบลงทะเบียนออนไลน์ การใช้ระบบซื้อขายและบริการทางออนไลน์ สิ่งนี้เกิดเป็นวิถีใหม่ในการดำรงชีวิต ซึ่งเมื่อเราจำต้องปฏิบัติกันเป็นปกติต่อเนื่อง ในระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นความพอใจ ในที่สุดทั้งหมดนี้ก็ได้กลายเป็น New Normal ในสังคมของเราไปนั่นเอง

สรุปได้ว่า วิถีใหม่ (New Normal) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากสถานการณ์ที่ไม่ปกติมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติ จนต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่คุ้นเคย ซึ่งเมื่อเราจำต้องปฏิบัติกันเป็นปกติต่อเนื่อง ในระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นความพอใจ ในที่สุดทั้งหมดนี้ก็ได้กลายเป็นวิถีใหม่ (New Normal) ในสังคมนั่นเอง

2. การบริหารการจัดการเรียนรู้วิถีชีวิตใหม่

พงษ์ศักดิ์ บุญภักดี (2562) การประเมินการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในยุควิถีชีวิตใหม่ สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย พบว่า ประเมินผลการศึกษานักศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์บนฐานวิถีชีวิตใหม่มีความเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์และจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เครื่องมือดิจิทัล (Digital Devices) แบบต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ต่อยอด ความรู้ของผู้เรียน ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

พัชราภรณ์ ดวงชื่น (2563) การศึกษาจะออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างไรให้มี ประสิทธิภาพ ทักษะและหลักสูตรของโลกเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทด้านการเรียนรู้อย่างไร ฯลฯ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการขับเคลื่อนจัดการเรียนรู้ภายใต้ความปกติใหม่ (New Normal) ทั้งด้านการจัดรูปแบบ การเรียนการสอน การพัฒนาครูให้พร้อมสู่โลกยุคใหม่ การบริหารหลักสูตร รวมถึงการรับฟัง เสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ในการปรับกระบวนการบริหารจัดการศึกษา จากองค์กรการศึกษา แนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้แนวคิดในการบริหาร สถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนจากแนวคิดของโกล์บิช ได้นำเสนอรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนในความปกติใหม่ว่างาน่าสนใจ คือ

1.1 การเรียนผ่านระบบออนไลน์ 100 เปอร์เซ็นต์ รูปแบบดังกล่าวเหมาะสมกับ โรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งด้านระบบการเรียนการสอนและหลักสูตรผ่านระบบออนไลน์ ผู้เรียนมี ความพร้อมในการเรียนผ่านระบบออนไลน์ ผู้ปกครองมีความพร้อมในการช่วยเหลือสนับสนุน รวมทั้ง มีเครื่องมือสนับสนุนการเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน และอินเทอร์เน็ต

1.2 การเรียนในห้องเรียน เหมาะสำหรับโรงเรียนที่มีจำนวนผู้เรียนไม่มากและมีพื้นที่มากพอให้สามารถปฏิบัติตามนโยบาย Social Distancing เพื่อรักษาระยะห่างและการดูแล สุขอนามัยของผู้เรียนได้อย่างเคร่งครัด

1.3 การเรียนผสมผสานแบบออนไลน์และออฟไลน์ เหมาะสำหรับโรงเรียน ขนาดใหญ่ที่มีผู้เรียนจำนวนมากและไม่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มาก่อน ควรแบ่งกลุ่มผู้เรียน ออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อสลับวันกันมาเรียน ทั้งนี้เพื่อให้วันที่ผู้เรียนมาเรียนที่ โรงเรียน ทางโรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบรักษาระยะห่างได้ รวมทั้ง สามารถดูแลสุขอนามัยของผู้เรียนได้อย่างเข้มข้น เพื่อการเรียนรู้ที่ได้ประสิทธิภาพโดยโรงเรียนเลือก วิชาที่มีการปฏิบัติหรือต้องเรียนรู้ร่วมกันมาจัดการเรียนที่ห้องเรียน ในขณะที่วิชาอื่นให้จัดการเรียน การสอนผ่านออนไลน์

1.4 การเรียน Home School คาดว่าการเรียนในรูปแบบนี้จะเพิ่มขึ้น ในประเทศไทย เนื่องจากผู้ปกครองอาจมีความกังวลเรื่องความปลอดภัยของบุตรหลานจากโรคภัย ไข้เจ็บ มลพิษมลภาวะและภัยคุกคามอื่น โดยผู้ปกครองจะมีบทบาทเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ในรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นการเรียนคอร์สออนไลน์ควบคู่กับการจัดครูเฉพาะวิชา

มาสอนที่บ้านที่ตอบโจทย์ รูปแบบการเรียนรู้ของบุตรหลานมาประยุกต์กับหลักสูตรของ
กระทรวงศึกษาธิการ (วันเพ็ญ พุทธานนท์, 2563)

2. ด้านการประเมินผลในการศึกษาแบบวิถีใหม่การประเมินจะถูกเปลี่ยนจาก
“การประเมินผลการเรียน” ไปสู่ “การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้” นั่นคือ การวัดผลลัพธ์ให้คุณครู
เข้าใจว่าผู้เรียนเหมาะกับการเรียนรู้รูปแบบไหน และอะไรที่จะสามารถเติมทักษะที่คุณครูคาดหวังได้
การประเมินผลในวิถีการศึกษาใหม่จึงเป็นการทำความเข้าใจไม่ใช่การตัดสิน (วิชัย วงษ์ใหญ่
และมารุตพัฒนาผล, 2563)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้มีการจัดทำ
แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสถานการณ์โรคโคโรนา 2019 โดยมีเนื้อหาทั้งในส่วน
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนทั้งรูปแบบปกติ และการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน
บทบาทในการเรียนของผู้เรียน บทบาทในการสอนของครู การเรียนในชั้นเรียน (On-Site) การเรียน
ผ่านโทรทัศน์ (On-Air) และการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) แต่สิ่งหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ
คือ การพัฒนาการเรียนออนไลน์ ให้มีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้แบบ
อินเทอร์แอคทีฟ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอน เสมือนหรือดีกว่าการเรียนในชั้นเรียน

3. ด้านการพัฒนาครู สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)
ได้นำเสนอการปรับการศึกษาคุณิวนอร์มอล โดยเสนอแนวคิดการปรับบทบาทครูและการพัฒนาครู
ดังนี้

3.1 ปรับรูปแบบดั้งเดิมจากครูที่ผู้สอน (Teacher) ไปเป็นครูผู้สนับสนุน
การเรียนรู้หรือ Learning Facilitator โดยเชื่อว่าคานงัดของการศึกษาไทย คือ การมีครูคุณภาพ
จำนวนมากที่มีความสามารถในการเป็น Facilitator มีความสามารถในการเชื่อมโยงหลักสูตร วิธีการ
สอนและการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนา

3.2 ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรมครูให้ครูเปลี่ยนจากผู้สอน
(Teacher) ไปเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ชักชวนให้เด็กได้เรียนรู้ในการมุ่งเน้นการพัฒนาครู คือ
เปลี่ยนจากครูแบบเดิมเป็นครูที่สอนครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตจริงได้ (Transform Teachers to
New Normal in Education) โครงการศูนย์กลางการพัฒนา STEM Facilitator เมืองสะเต็มศึกษา
ฐานปฏิบัติการสำหรับฝึกแนวทางสะเต็มศึกษาที่จัดตั้งขึ้นโดยเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ
ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (Public-Private-People Partnership) ซึ่งจะเป็นต้นแบบในการ
ขยายผลสู่ภูมิภาคโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูวิทย์-คณิตทั่วประเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้
ตามแนวทางสะเต็มศึกษา และนักเรียนสามารถนำสมรรถนะด้านสะเต็มมาใช้เพื่อการเรียนรู้
การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 และแพลตฟอร์มสนับสนุนเพื่อการพัฒนาครู
อย่างยั่งยืน (Supporting Platform for New Normal Teachers) ทั้งแบบเป็นทางการและ

ไม่เป็นทางการที่เป็น National Online Platform อาทิ ระบบพี่เลี้ยง และการกำกับ Mentoring & Supervising แพลตฟอร์มการให้คำปรึกษา Online STEM Education สำหรับบุคลากรทางการศึกษาและผู้ปกครอง การพัฒนาครูให้มีความพร้อมสู่การเป็นครูยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาการคำนวณ การขยายวิธีการเรียนแบบ STEM Education จะทำให้เด็กมีความเข้าใจ ทำให้เด็กคิดวิเคราะห์เป็น เมื่อเด็กเรียนระดับมหาวิทยาลัย จะสามารถนำความรู้ด้านการคิดวิเคราะห์มาประกอบการเรียนได้ (ชูกิจ ลิมปิจันทร์, 2563)

3.3 ปรับทักษะของครูเพื่อเอาเทคโนโลยีมาใช้ในปัจจุบันและในอนาคต

เป็นการฝึกฝนการสอนหนังสือผ่านจอโทรทัศน์หรือจอกล้องคอมพิวเตอร์ คุณครูจะต้องสามารถเข้าไปพูดคุยผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกปัจจุบัน เพื่อรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการสอน เป็นการรับข้อมูล เป็นการเพิ่มเติมความรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ครูจะต้องมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและปรับตัวไปกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ ซึ่งครูจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีและภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จะต้องพัฒนาครูในประเด็นนี้ ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอย่างก้าวกระโดดจัดให้มีการทดสอบ และอบรมครูให้สอดคล้องกับความรู้ยุคดิจิทัล เช่น ภาษาอังกฤษ เรื่อง เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

4. ด้านการบริหารหลักสูตร บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในขณะนี้ นอกจากจะพัฒนาทักษะการศึกษาให้แก่คนรุ่นใหม่แล้วยังต้องมีการพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น Up-Skill และ Re-Skill และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่คนทุกช่วงวัย ดังนั้น หลักสูตรการเรียนการสอน จึงมีความหลากหลาย และรูปแบบการสอนเองก็ต้องปรับให้มีทั้ง 2 แบบ คือ ออฟไลน์และออนไลน์ อีกทั้งคงไม่มีสูตรสำเร็จว่าหลักสูตรไหนจะเป็นออนไลน์ 100% การออกแบบหลักสูตรจึงควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน มีแบบทดสอบที่หลากหลาย เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน รวมถึงผู้เรียนและครูร่วมกันออกแบบสภาพแวดล้อมในห้องเรียน นอกจากนี้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การศึกษายุคนี้ต้องหาจุดที่จะพัฒนาเด็กไทยให้ไปสู่โลกดิจิทัล หรือการศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยการพัฒนาศูนย์การเรียนการสอนให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพราะหลักสูตรฐานสมรรถนะจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ค้นพบศักยภาพของเด็กไทยมากขึ้น (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล, 2563)

5. การรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้สรุปนิวนอร์มอลทางการศึกษาไทยว่า การศึกษายุคนิวนอร์มอลนั้น ระบบการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม มีการให้ความสำคัญกับ

กระบวนการ รวมถึง Well-Being ของผู้เรียนแบบองค์รวม เกิดการพัฒนาการศึกษาโดยการรับฟังเสียงสะท้อนจากทุกระดับ ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน ร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา องค์การยูเนสโกได้แนะนำโรงเรียนถึง 7 วิธี ที่จะช่วยให้โรงเรียนและครูประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้รับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด - 19 ดังนี้

5.1 รับฟังเสียงของครูในการกำหนดนโยบายและแผน เพราะการพูดคุยเป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนเปิดโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ชุมชน รวมถึงผู้เรียนควรมีการพูดคุยกันเพื่อให้ความต้องการของผู้เรียนทุกคนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง

5.2 สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับทุกคนในโรงเรียน ความปลอดภัยและความเป็นอยู่ของผู้เรียน และครูคือสิ่งสำคัญที่สุดเมื่อเปิดโรงเรียน โรงเรียนต้องสร้างความรู้สึกอุ่นใจให้ทุกคน ในช่วงที่ยังมีการระบาดของไวรัส รวมถึงเมื่อโรคหยุดการระบาดลงแล้ว

5.3 ให้ความสำคัญกับสภาพจิตใจ สังคม และอารมณ์ของครูและผู้เรียน โรคโคโรนา 2019 อาจทำให้ครู ผู้เรียน รวมถึงครอบครัวของทุกคนรู้สึกเครียด หากความเครียดนั้นไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมอาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในระยะยาวและการเรียนรู้ในภาพรวมของผู้เรียนได้ สำหรับครูอาจเกิดภาวะหมดไฟในการสอน (Burnout) ทำให้ครูขาดงานบ่อยขึ้น หรือถึงขั้นลาออกจากงานผู้อำนวยการโรงเรียน ต้องให้ความมั่นใจกับครูว่าจะได้รับการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง เมื่อครูเกิดปัญหาด้านสภาพจิตใจโดย วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่

5.3.1 ช่วยให้ครูปรับตัวเข้ากับ New Normal เมื่อกลับมาสอนในชั้นเรียนตามปกติ ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการสนับสนุน และได้รับทรัพยากรที่เพียงพอในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนอีกครั้ง ครูหลายคนอาจต้องสอนซ่อมเสริมในช่วงนี้หรือไม่ก็ไม่ต้องสอนทั้งในห้องเรียนควบคู่ไปกับการสอนออนไลน์ หรือต้องสอนหลายคาบมากขึ้น เพราะต้องลดขนาดห้องเรียนลงเพื่อทำตามมาตรการ Social Distancing

5.3.2 จัดให้มีครูเพียงพอและให้ครูได้ทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสุขกับมาตรฐานการทำงานที่เหมาะสม ได้เงินเดือนตรงตามเวลา หรือลาป่วยได้เมื่อรู้สึกไม่สบาย ถือเป็นเรื่องสำคัญในช่วงสถานการณ์นี้ ผู้บริหารไม่ควรลดสิทธิต่าง ๆ ของครูและเงื่อนไขการทำงานที่เหมาะสมสำหรับครู

5.3.3 ลงทุนกับภาคการศึกษาในหลาย ๆ ประเทศ เงินเดือนครูและสวัสดิการต่าง ๆ ถือเป็นงบประมาณก้อนใหญ่ที่สุดของประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีรายได้ทางเศรษฐกิจต่ำ จากวิกฤตโรคโคโรนา 2019 ทรัพยากรที่มีอยู่อาจลดลงเมื่อรายได้ผู้คนลดลง ดังนั้น เพื่อให้การศึกษายังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ฝ่ายบริหารด้านการศึกษาจำเป็นต้องลงทุนกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ใช่แค่ไม่ลดเงินเดือนเท่านั้น ยังต้องจัดการอบรมที่จำเป็นรวมถึงการสนับสนุนด้านสภาพจิตใจด้วย

5.3.4 คอยเช็คสถานการณ์และข้อเสนอแนะจากครู เมื่อโรงเรียนเปิดเรียน ต้องคอยเช็คและประเมินสถานการณ์ พร้อมทั้งปรับแผนเมื่อจำเป็น กระทรวงศึกษาธิการฝ่ายบริหาร และผู้อำนวยการต้องเช็คและประเมินกรอบการทำงานเพื่อวัดความก้าวหน้า ซึ่งกรอบการทำงาน เหล่านี้ควรคำนึงถึงบทบาทการสอนที่มีคุณภาพของครูและส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ที่ดี โรงเรียนต้อง ไม่ลืมเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอความคิดเห็นและประเมินการทำงานของโรงเรียน (ไพศาล สุวรรณน้อย, 2563)

6. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรใหม่ตามลำดับความสำคัญใหม่ การเรียน การสอนที่ต้องปรับเปลี่ยนไปเป็นการลงทุน ถ้าหากโรคระบาดนี้ยังมีอย่างต่อเนื่องก็จะทำให้เราต้อง ปรับการลงทุนจากการลงทุนในสถานศึกษา อาจจะเป็นการลงทุนในเรื่องของการพัฒนาการปรับ ระบบการทำงาน หากพิจารณาหลักสำคัญของการปรับการทำงานในระบบการศึกษาไปสู่แบบแผน ในการสร้างการเรียนรู้ และการอยู่รอดใหม่ในปัจจุบัน โดยต้องมีปฏิสัมพันธ์ ฟังพา สรรหาแหล่ง ความรู้ประสบการณ์ และการมีงานทำในบริบทใหม่ ปรับวิธีการทำงานด้วยการออกไปเชื่อมกับโลกที่ เป็นจริงในภาคการผลิต บริการ นวัตกรรม และเชื่อมกับการสื่อสารยุคใหม่ เพื่อช่วยให้อิทธิพล ประสบการณ์และกระบวนการทำงานสอดรับปรับเปลี่ยน สร้างมิติการศึกษาใหม่ในรูปแบบของ ธุรกิจใหม่ (New Business Model) ที่ทำให้การศึกษามีความหมายและศักยภาพที่จะเชื่อมโยงกับ แหล่งงานการพัฒนาทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ของบุคคล การเปลี่ยนแปลงนี้คือ ความเคลื่อนไหวใหม่จะช่วยขจัดการปิดกั้นศักยภาพและความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มคนที่ทำงาน ในองค์กรด้วยกัน ทั้งยังก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการระบบและองค์กรโดยรวมได้อย่าง น่าพึงพอใจ การทำงานด้านการศึกษาในวันนี้ต้องปรับ พัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์ภายใน องค์กรและกับภายนอกขึ้นใหม่ การปรับสร้างสัมพันธ์ภาพใหม่ให้ทันโลกที่เชื่อมโยงชีวภาพเข้ากับ กายภาพและนวัตกรรมในองค์กร จะช่วยการทำงานแบบใหม่ที่ก้าวทันโลก ทันความเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 มีพื้นที่ใหม่ของการเรียนรู้ ประสบการณ์และการสร้างสรรค์ ลดความซับซ้อนของ องค์กรด้วยเครือข่ายที่เชื่อมโยงบนแพลตฟอร์มที่เข้าถึงง่าย เร็ว ต้นทุนต่ำ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ร่วมงาน ทุกคนมีพื้นที่ในการปรากฏตัวตนได้ตามแรงบันดาลใจของแต่ละคน นอกจากนี้ยังต้องลงทุนในการ พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนออนไลน์ ที่จำเป็นต้องมีการลงทุนในเรื่องของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้การเรียนการสอนออนไลน์มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะ ณ ปัจจุบันการลงทุนภายใน สถานศึกษาเองก็อาจจะไม่มีความหมาย เพราะเราไม่ทราบว่าเด็กนักเรียนจะมีโอกาสเข้าศึกษาภายใน โรงเรียนได้มากน้อยหรือนานเท่าไร (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2563)

จากการศึกษา แนวคิดการบริหารจัดการการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับ การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยควรดำเนินการกระชับหลักสูตรปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพิ่มความ

ยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียน และความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารหลักสูตร กระชับหลักสูตร ปรับเปลี่ยนโครงสร้างรายวิชาให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ โดยนำเนื้อหาความจำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัยให้ครูนำไปวางแผนการสอนได้ตามความเหมาะสม มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ ผู้สอนออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษาด้วยตนเอง สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน และเสริมกิจกรรมที่มีประโยชน์สอดแทรกความรู้

2. ด้านการประเมินผลในการศึกษาแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ เน้นวัดประเมินผล การจัดการเรียนการสอนในเวลาเรียนปกติ และสอนเสริมให้ความรู้ผู้เรียน เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจผลการเรียนของผู้เรียน การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะใช้วิธีการที่หลากหลาย เนื่องจากความแตกต่างของผู้เรียน โดยให้ครูใช้เครื่องมือในการวัดหลาย ๆ อย่างที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน โดยอาจใช้การประเมินหลาย ๆ ครั้ง ปรับเปลี่ยนวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยครูผู้สอนติดตามวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนจัดการเรียนแบบ On-Hand คือ มีใบงานและใบความรู้ มีการบริหารการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้มากที่สุด เปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการสร้างเนื้อหาส่วนต่าง ๆ ตามความเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ การสำรวจสิ่งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ มีการแบ่งปันความรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ได้อย่างมีความสุข สนุกกับการเรียนรู้และอยู่อย่างปลอดภัย

4. ด้านบริหารจัดการทรัพยากรใหม่ตามลำดับความสำคัญใหม่ การจัดแหล่งทรัพยากรในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์ได้จริงและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด จัดหาทรัพยากรที่จำเป็น ส่งเสริมพัฒนาความรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ลงทุนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนออนไลน์ที่จำเป็น ต้องมีการลงทุนในด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จะทำให้การเรียนการสอนออนไลน์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. ด้านการพัฒนาครู ครูและผู้บริหารได้ประชุมเพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง ครูจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตามการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารทราบและรับการนิเทศการเรียนการสอน มีการกำหนดตารางการประชุม PLC คณะครูและผู้อำนวยการทุกวันศุกร์ เพื่อพูดคุยปัญหาที่พบและค้นหาวิธีการแก้ไข แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเพื่อหาแนวทางที่ดี

6. ด้านการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน การรับฟังเสียงสะท้อนและเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน ได้เสนอความคิดเห็น ซึ่งแสดงให้เห็น

ถึงการเคารพความรับฟังความคิดเห็นของหลายฝ่ายและแก้ปัญหาาร่วมกัน ครูได้มีการติดตามพูดคุยกับผู้ปกครองผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ เพื่อติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน ติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อดูแลและแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในด้านการเรียนรู้ และด้านอื่น ๆ

3. องค์ประกอบของการบริหารงานแบบวิถีใหม่ (New Normal)

จรัสศักดิ์ คงคาสวัสดิ์ (2563) ได้กล่าวถึงการบริหารงานแบบวิถีใหม่ (New Normal) มีองค์ประกอบดังนี้

1. การปรับให้มีการ Work From Home หรือ Remote Work ที่สามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายขององค์กร และค่าใช้จ่ายของพนักงานได้เป็นอย่างดี ช่วยให้คนทำงานมีเวลาส่วนตัว และมี Work life Balance มากขึ้น ซึ่งสมดุลนี้จะช่วยให้คนทำงานมีความเครียดลดลง และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถช่วยลดความเสี่ยงในการสัมผัสกับเชื้อไวรัสได้เป็นอย่างดี

2. การประชุมผ่านวิดีโอคอล การประชุมงานในสภาวะโรคโคโรนา 2019 อาจทำให้เกิดความเสี่ยงที่ผู้ประกอบการ หรือคนทำงานจะเกิดการสัมผัสกับเชื้อไวรัส ซึ่งผู้ประกอบการสามารถเปลี่ยนระบบของการประชุมงานแบบปกติ มาเป็นการประชุมผ่านการวิดีโอคอลแทน ก็จะสามารถช่วยให้ทุกคนในองค์กรมีความปลอดภัยมากขึ้นนั่นเอง

3. การส่งงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การทำงานในปัจจุบัน นอกจากจะสามารถพูดคุย ติดต่องาน ประชุมงานผ่านทางแพลตฟอร์มออนไลน์ได้แล้ว การส่งงานผ่านช่องทางออนไลน์ ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ผู้ประกอบการไม่ควรมองข้าม เนื่องจากจะช่วยลดปริมาณการสร้างขยะ ช่วยลดต้นทุน และค่าใช้จ่ายในองค์กร รวมถึงยังสร้างความสะอาดสบาย ประหยัดพื้นที่ได้อีกด้วย

4. การตั้งกฎระเบียบด้านความสะอาดให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ความสะอาดถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ชีวิตของคนในองค์กรมีความปลอดภัย และส่งผลให้องค์กรมีความเข้มแข็งมากขึ้น ผู้ประกอบการจึงควรใส่ใจในความสะอาดเป็นพิเศษ ควรมีการวัดไข้ก่อนเข้าบริษัท ทุกครั้ง มีเจลแอลกอฮอล์ หรือสบู่ไว้ให้ล้างมือ และหมั่นทำความสะอาดองค์กรให้ปลอดภัยอยู่เสมอ ต้องยึดหลักปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน D-M-H-T-T-A คือ D : Distancing เว้นระยะห่าง M : Mask wearing สวมหน้ากาก H : Hand washing ล้างมือบ่อย ๆ T : Temperature ตรวจวัดอุณหภูมิ T : Testing ตรวจเชื้อโควิด-19 และ A : Application Thaichana ใช้แอปพลิเคชัน ไทยชนะ/หมอชนะ และสามารถเข้าไปประเมินตนเองได้ผ่านแอปพลิเคชัน “ไทยเซฟไทย” ว่ามีความเสี่ยงที่จะแพร่เชื้อหรือไม่ เป็นการปกป้องคนในครอบครัวและเพื่อนในที่ทำงานไม่ให้เป็นโควิด-19

5. การให้ความสำคัญกับผลงาน หากย้อนกลับไปในข้อแรกทีกล่าวว่า การทำงานแบบ Work From Home หรือ Remote Work นั้นจะช่วยให้คนทำงานมีความสุขมากขึ้น แต่สำหรับ

ตัวของผู้ประกอบการบางคนอาจคิดว่า การที่คนทำงานทำงานอยู่กับบ้านอาจมองว่าเหมือนทำงาน ไม่คุ้มกับเงินเดือน แต่อันที่จริงแล้วก็ควรเลือกรองที่ผลงานของเหล่าคนทำงานเป็นหลักกว่า มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาฝีมือให้ดีขึ้น เพื่อช่วยให้องค์กรเดินหน้าต่อไปได้มากกว่าปริมาณ ของชั่วโมงการทำงานนั่นเอง

6. การสำรวจข้อคิดเห็นต่าง ๆ เสมอ ซึ่งในวิถีแบบปกติใหม่ หรือ New Normal นั้น เรียกได้ว่า แทบทุกธุรกิจจำเป็นต้องเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับภาวะใหม่นี้ โดยเฉพาะการหันมามอง ช่องทางการขายแบบออนไลน์ หรือการทำธุรกิจแบบออนไลน์ ซึ่งผู้ประกอบการควรหันมาหา ไอเดียใหม่ ๆ หรือเรียกเหล่าคนทำงานเข้ามาประชุม เพื่อให้มีการนำเสนอไอเดียที่จะสามารถดำเนิน ธุรกิจเหล่านี้ต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ ตัวของผู้ประกอบการเองก็จำเป็นต้องเปิดใจรับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อสิ่งที่ดีที่สุดขององค์กรอีกด้วย

ศศิมา สุขสว่าง (2563) ในส่วนของการบริหารภายในองค์กรก็ต้องก้าวไปสู่ยุคดิจิทัล มากขึ้น เพื่อให้เข้ากับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปของพนักงาน ซึ่งไม่ใช่แค่การเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเท่านั้น ยังรวมไปถึงแนวคิดของผู้บริหารด้วย หากอยากมัดใจพนักงานให้ร่วมงานกันไปนาน ๆ ต้องอาศัย 5 กลยุทธ์ ดังนี้

1. ระบบการทำงานที่ยืดหยุ่น แนวโน้มการทำงานยุคใหม่จะมีความยืดหยุ่นในการทำงาน เช่น Remote working ที่พนักงานสามารถทำงานจากที่ไหนก็ได้ สตาร์ทอัพบางแห่งอาจไม่ จำเป็นต้องมีออฟฟิศเลย หรือที่เรียกว่า “Non-office Worker” บางองค์กรอาจให้สิทธิพนักงาน ในการ Work from Home สัปดาห์ละ 1-2 วัน เพราะเทคโนโลยีช่วยย่อโลก พนักงานสามารถทำงาน ได้ทุกเมื่อ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ ซึ่งระบบการทำงานที่ยืดหยุ่นโดยไม่ยึดติดกฎเกณฑ์ เดิม ๆ แบบนี้กลายเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจเลือกตำแหน่งงานหรือเปลี่ยนงาน โดยเฉพาะ พนักงานในกลุ่มที่ต้องการอิสระ และยังคงติดพนักงานที่มีความสามารถสูงให้มีเวลาทุ่มเทกับ การทำงานได้มากขึ้นอีกด้วย

2. ปรับตัวสู่ยุคดิจิทัลองค์กรต้องปรับตัวไปสู่แพลตฟอร์มดิจิทัล ด้วยการ ใช้ เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดขั้นตอนการทำงานที่ยุ่งยาก เสียเวลา ลดปริมาณงานเอกสารที่ ไม่จำเป็น แล้วเลือกใช้แอปพลิเคชันหรือซอฟต์แวร์อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่ว่าจะพนักงานจะอยู่ที่ไหนก็สามารถสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว เช่น การนัดประชุมออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชัน การสัมภาษณ์งานออนไลน์ ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น นอกจากเรื่องการใช้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ แล้ว วิสัยทัศน์ของผู้บริหารก็ต้องปรับให้เข้ากับยุคดิจิทัลเช่นกัน ต้องรู้เท่าทัน เทรนด์อัปเดตความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา และให้อิสระทางความคิดกับพนักงาน ถึงจะได้ใจพนักงาน ทุกวัย ทุกกลุ่ม อย่างแท้จริง

3. ให้คุณค่ากับผลงาน วัฒนธรรมการทำงานขององค์กรยุคใหม่มุ่งเน้นไปที่คุณภาพของผลงานมากกว่าปัจจัยส่วนตัวของพนักงาน เช่น เวลาการเข้าออกงาน สถานที่ทำงาน ความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศสภาพ และการศึกษา ในโลกการทำงานยุคใหม่จะเปิดกว้างให้โอกาสพนักงานต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้พนักงานได้ทำงานร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่าง ลดช่องว่างระหว่างวัย เชื่อมความสัมพันธ์ภายในองค์กรให้แข็งแกร่ง และช่วยพัฒนาคุณภาพงานให้ดียิ่งขึ้น

4. รูปแบบการจ้างงาน วิถีชีวิตที่ผ่านมาทำให้ภาคธุรกิจต้องปรับตัว ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ ซึ่งอาจกระทบกับพนักงาน ทำให้บางตำแหน่งงานอาจหายไป แต่การจ้างงานในระยะสั้นจะได้รับความนิยมมากขึ้น เช่น พนักงานสัญญาจ้าง ฟรีแลนซ์ และงานพาร์ทไทม์ เพราะเป็นรูปแบบการจ้างงานที่ประหยัดกว่า องค์กรสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้เอง หากลูกจ้างหรือนายจ้างไม่อยากร่วมงานกันต่อก็สามารถสิ้นสุดสัญญาจ้างได้ตามกำหนด ข้อดีของการจ้างงานแบบสัญญาจ้างก็คือ เหมาะสำหรับคนรุ่นใหม่ที่ไม่อยากทำงานในตำแหน่งเดิมในระยะยาว อย่างไรก็ตาม การจ้างงานแบบสัญญาจ้างก็อาจจะไม่ใช่ตัวเลือกที่ประหยัดรายจ่ายเสมอไป ขึ้นอยู่กับค่าจ้างต่อชั่วโมง ระยะเวลาที่จ้างงาน และตำแหน่งงาน ถ้าเป็นงานที่เฉพาะทางมาก ๆ ใช้อย่างไร หรือนักวิจัยก็มีแนวโน้มได้รับค่าตอบแทนสูง

5. สวัสดิการที่เลือกได้วิถีการทำงานในยุคใหม่ นอกจากเงินเดือนจะสำคัญแล้ว สวัสดิการก็เป็นปัจจัยที่สามารถซื้อใจพนักงานได้ ต้องการความสมดุลในการทำงานและการใช้ชีวิต หากองค์กรไหนมีรูปแบบสวัสดิการที่ยืดหยุ่น ที่เปิดโอกาสให้พนักงานเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม จะช่วยดึงดูดให้พนักงานเก่ง ๆ ร่วมงานกับองค์กรได้นาน ๆ

สุวิมล มธูรส (2564) ได้กล่าวว่า องค์กรประกอบของ New Normal ประกอบด้วย วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติ และการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต

จากผลการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารงานแบบ New Normal จากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้วิจัยได้สรุปการบริหารงานแบบ New Normal ได้ดังนี้

1. มีระบบการทำงานที่ยืดหยุ่น หมายถึง การทำงานที่สามารถทำงานจากที่ไหนก็ได้ โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา และสถานที่ (Remote working) โดยใช้เทคโนโลยีในการทำงาน

2. มีการปรับตัวไปสู่แพลตฟอร์มดิจิทัล หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ลดบางขั้นตอนการทำงานที่ยุงยาก ลดปริมาณเอกสารที่ไม่จำเป็น แล้วเลือกใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

3. มุ่งเน้นไปที่คุณภาพของผลงานเป็นสำคัญ หมายถึง การให้คุณค่ากับผลลัพธ์ของการทำงาน เช่น ความถูกต้อง ความเรียบร้อยและความครบถ้วนสมบูรณ์ ความรวดเร็ว ตรงเวลา ความคุ้มค่า ความสะดวก ความเป็นมาตรฐาน ฯลฯ มากกว่าปัจจัยขั้นตอนการทำงานหรือปัจจัยอื่นๆ

การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1. ความหมายของการจัดสนทนากลุ่ม

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

Kitzinger (1994) ได้ให้ความหมายว่า การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การอภิปรายที่มีแบบแผนอันเป็นกิจกรรมกลุ่มในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อทำให้กลุ่มดังกล่าวสร้างผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้

Powell และ Single (1996) ได้ให้ความหมายว่า การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การที่กลุ่มของบุคคลที่ถูกเลือก โดยรวมถึงผู้วิจัย เพื่อทำการอภิปรายและให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในหัวข้อของการวิจัย

Morgan (1997) ได้ให้ความหมายว่า การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง รูปแบบการสัมภาษณ์กลุ่ม และมีความสำคัญที่ใช้ในการแยกแยะระหว่างของมากกว่าสองสิ่ง การสัมภาษณ์กลุ่มเกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลในเวลาเดียวกัน โดยเน้นคำถามและการตอบสนองกันระหว่างผู้วิจัย และกลุ่มในการสนทนา อย่างไรก็ตามการจัดสนทนากลุ่มต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ต่อกันภายในกลุ่มบนพื้นฐานของประเด็นที่ผู้วิจัยได้เสนอ

รัตนะ บัวสนธ์ (2551) ได้ให้ความหมายว่า การจัดสนทนากลุ่ม หมายถึง การให้กลุ่มบุคคลหนึ่งที่เป็นนักวิจัยคัดเลือกมาทำการสนทนาโต้ตอบ แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ กลุ่มบุคคลที่สนทนากันนั้นมิได้เกิดขึ้นเองตามปกติ แต่จะเป็นกลุ่มบุคคลที่นักวิจัยคัดเลือกให้มาร่วมสนทนา โดยพิจารณาว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีความรู้และความสามารถแสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยต้องการ โดยให้บุคคลในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบซึ่งกันและกันตามประเด็น

ชาย โพธิ์สิตา (2547) ได้ให้ความหมายว่า การจัดสนทนากลุ่ม หมายถึง กลุ่มคนที่ถูกจัดขึ้นมาเพื่อการสนทนา หรืออภิปรายกัน โดยมีจุดหมายเจาะจงหาข้อมูลที่ถูกตรงประเด็นสำหรับตอบคำถามการวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุดตรงตามจุดมุ่งหมายการศึกษา โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในวงสนทนากลุ่ม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การจัดประชุมเชิงวิชาการ โดยผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาประเด็น หรือหัวข้อเฉพาะในการหาแนวทางพัฒนา หรือคำตอบที่เป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการกำหนดสมมติฐานใหม่ ๆ

2. ขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่ม

การจัดสนทนากลุ่ม สามารถนำมาใช้ใน ช่วงเริ่มต้น และระหว่าง การวิจัย เพื่อประเมินผล กระทบ หรือพัฒนา กิจกรรมการดำเนินการวิจัย หรือหลังจากการวิจัยที่ได้ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์ เพื่อการตรวจสอบยืนยันข้อมูล (Triangulation) และการตรวจสอบความสมบูรณ์ (Validity Checking)

ชาย โปธิสิตา (2547) ได้ให้ความเห็นว่า การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม มีขั้นตอน การดำเนินการ 9 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนสัมพันธ์กับกิจกรรมในขั้นตอนอื่น ถ้ามีการปรับ หรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ก็อาจมีความจำเป็นที่จะต้องปรับกิจกรรม ในขั้นตอนอื่นตามไปด้วย ขั้นตอนหลัก ๆ ของการดำเนินการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. กำหนดปัญหาการวิจัยหรือประเด็นที่จะอภิปรายกลุ่ม
2. กำหนดกรอบการเลือกตัวอย่าง
3. กำหนดผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม
4. สร้าง/ทดสอบแนวคำตอบ
5. เลือกกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ทรงคุณวุฒิ
6. จัดการสนทนากลุ่ม
7. จัดระเบียบข้อมูล
8. วิเคราะห์ข้อมูล
9. เขียนรายงาน

นางนภัส คู่ขวัญ เทียงกมล (2551) ได้ให้ความเห็นว่า การจัดสนทนากลุ่มมีขั้นตอน ดำเนินการ ดังนี้

1. การเตรียมการประชุมการอภิปรายกลุ่ม (Preparing for Session)
 - 1.1 ระบุวัตถุประสงค์หลักของการประชุม
 - 1.2 พัฒนาคำถามที่เหมาะสมประมาณ 6 คำถามอย่างระมัดระวัง
 - 1.3 วางแผนการประชุมกลุ่ม
 - 1.4 เตรียมเชิญสมาชิกที่มีศักยภาพ (Call Potential Members) และติดตาม

การเผชิญด้วยการแจ้งเกี่ยวกับวาระการประชุม เวลาที่ใช้ประชุม และรายการคำถามที่จะอภิปรายกัน ในกลุ่ม จัดเตรียมสำเนาวาระการประชุมสำหรับสมาชิกทุกคน และแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับสิ่งที่ต้อง กระทำในการประชุม

1.5 ประมาณ 3 วันก่อนมีการประชุม โทรศัพท์เตือนสมาชิกให้เข้าประชุมตามวันนัดหมายการประชุม

2. การพัฒนาคำถาม (Developing Questions)

2.1 พัฒนาประมาณ 5-6 คำถามการประชุมอย่างน้อยใช้เวลาประมาณหนึ่งชั่วโมงครึ่งสำหรับการถามคำถาม ประมาณ 5-6 คำถาม สำหรับสมาชิกกลุ่มที่มีประมาณ 6-10 ดังกล่าว

2.2 ผู้ดำเนินการกระบวนการกลุ่มต้องถามตนเองเสมอว่า ปัญหาอะไรที่ต้องการรู้หรือมีความต้องการอะไรที่ต้องการรู้ ที่ต้องการจะเก็บรวบรวมระหว่างการประชุมกลุ่ม

2.3 การประชุมกลุ่ม เป็นพื้นฐานของการสัมภาษณ์วิคุณ (Multiple Interviews) ดังนั้น จึงมีแนวทางหลายแนวทางในการนำการประชุมกลุ่มที่มีพื้นฐานที่เหมือนกันหลายประการในการนำการสัมภาษณ์กลุ่ม หรืออภิปรายกลุ่ม

3. การวางแผนการประชุม (Planning the Session)

3.1 การจัดตารางที่วางแผนการประชุม (Scheduling)

3.2 เตรียมอาหารว่าง (Setting and Refreshments) ดำเนินการประชุมในห้อง Conference Room

3.3 ความเท่าเทียมกันของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น โดยคำนึงถึงกฎพื้นฐาน (Ground Rules) คือ รักษาการเน้นประเด็นที่ต้องการ รักษาแรงขับเคลื่อนมุ่งสู่ประเด็นที่ต้องการ ทำให้เข้าใกล้คำถามตรงประเด็นที่ตั้งไว้

3.4 ระเบียบวาระการประชุม (Agenda)

3.5 จำนวนสมาชิกกลุ่มที่เหมาะสม (Membership)

3.6 วางแผนบันทึกการประชุม

4. การอำนวยความสะดวกระหว่างการประชุม (Facilitating the Session)

4.1 เป้าหมายหลักของการอำนวยความสะดวกคือรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เพื่อบรรลุเป้าหมายของการประชุม

4.2 แนะนำผู้ดำเนินการประชุม และผู้ช่วยหากจำเป็นต้องมี

4.3 อธิบายวิธีการที่จะใช้ในการบันทึกการประชุม

4.4 ดำเนินการตามวาระการประชุม

4.5 ข้อควรระมัดระวังในการใช้คำถามที่จะกล่าว และเคารพในความคิดเห็นสมาชิก

4.6 การสรุปประเด็นอภิปรายต้องชัดเจน และสมาชิกเพิ่มเติมแก้ไขได้

4.7 สมาชิกในการสนทนากลุ่มต้องเคารพศักดิ์ศรี ความคิดสมาชิกอื่น

5. สิ่งที่ต้องดำเนินการหลังการจัดสนทนากลุ่ม

5.1 ตรวจสอบการบันทึกเทป (ถ้ามี)

5.2 จัดบันทึกเพิ่มเติมเพื่อความกระจ่างชัดในการจดบันทึกที่ทำไว้แล้ว

5.3 เขียนการสังเกตที่ได้จากระหว่างการประชุม

รัตนะ บัวสนธิ (2551) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่มไว้ ดังนี้

ผู้ดำเนินการสนทนาเป็นบุคคลสำคัญ และมีบทบาทมากในการสนทนากลุ่ม เพราะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ควบคุมประเด็น และบรรยากาศการสนทนากลุ่มให้เป็นไปอย่างตรงประเด็นและราบรื่น ตลอดจนทำให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง

1. ผู้ร่วมสนทนา หรือสมาชิกที่ได้รับการคัดเลือกตามคุณสมบัติหรือตามตัวแปรที่สอดคล้องกับเงื่อนไขตามที่ผู้วิจัยต้องการ

2. ผู้จัดบันทึก และผู้ให้บริการทั่วไปเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่จะบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสนทนาทั้งข้อมูลที่เป็นคำพูดของสมาชิกในกลุ่มสนทนาทุกคำพูดเท่าที่จะจดได้ทันและข้อมูลที่ไม่ใช่คำพูด แต่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นขณะสนทนา เช่น อากัปกริยาท่าทางการแสดงสีหน้าของผู้สนทนาเมื่อทำการโต้ตอบ หรือการนั่งเงียบ เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยในการตีความสรุปรายงานวิจัยต่อไป ทั้งนี้ในการจัดบันทึก ผู้จัดบันทึกจะต้องใส่ชื่อสมาชิกที่เป็นผู้พูดหรือผู้แสดงอากัปกริยาดังกล่าวด้วยเพื่อป้องกันการสับสน ผู้จัดบันทึกยังอาจช่วยเตือนพิธีกรกรณีที่มีประเด็นคำถามบางประเด็น ตลอดจนการช่วยให้พิธีกรแจกคำถามได้ทั่วถึงกับสมาชิกทุกคน

3. ผู้ให้บริการทั่วไป เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ ในการสนทนา เพื่อให้การดำเนินการสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่น โดยไม่ติดขัด เช่น การให้บริการน้ำดื่ม กาแฟ ขนม หรือของขบเคี้ยว การบันทึกเทป และการเปลี่ยนเทปบันทึก รวมทั้งการป้องกันบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารสนทนาเข้ามารบกวนขัดจังหวะการสนทนา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การสนทนากลุ่มเป็นกระบวนการประชุมเชิงวิชาการที่เริ่มจากการกำหนดปัญหาแนวคิดทางที่จะสนทนา หรือวัตถุประสงค์หลักของการประชุมร่วมกันกำหนด และสรรหาผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุม จะมีการวางแผนการประชุมกลุ่มร่วมกัน และทุกคนมีเป้าหมายแนวทาง กำหนดผู้ร่วม กำหนดสถานที่ จัดสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูล รายงานข้อมูลที่ได้ร่วมสนทนา

3. ประโยชน์ของการจัดสนทนากลุ่ม

การจัดสนทนากลุ่มในการวิจัย เป็นการดึงทัศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อประสบการณ์ ตลอดจนปฏิบัติการของผู้ร่วมสนทนาออกมาซึ่งวิธีการอื่นไม่สามารถทำได้ ซึ่งทัศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อเหล่านี้ ในบางส่วนอาจเป็นอิสระจากกลุ่ม หรือสิ่งที่สังคมคาดหวัง แต่จะเป็นสิ่งที่เกิดจากการรวมกลุ่มทางสังคม และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันที่อยู่ในขอบข่ายของการจัดสนทนากลุ่ม มีนักวิชาการกล่าวถึงประโยชน์ของเทคนิคการสนทนากลุ่มที่นำมาใช้ในการวิจัย ดังนี้

รัตนะ บัวสนธิ์ (2551) ได้เสนอไว้ว่า การจัดการสนทนากลุ่มมีประโยชน์ ดังนี้

1. ประหยัดงบประมาณ และสามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว
2. ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงจำนวนมาก และเป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปภาษาพูดของผู้ร่วมสนทนากลุ่มโดยตรง ข้อมูลที่ได้จึงเป็นการเปิดเผยความจริงในประเด็นเดียวกัน
3. การสนทนากลุ่มเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลหลาย ๆ คน ไปพร้อมกัน ทำให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มกล้าแสดงความคิดเห็น
4. เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับเก็บข้อมูลบุคคลที่อ่านหนังสือไม่ออก
5. สามารถใช้วิธีการที่สะท้อนกลับคำถามของผู้ร่วมสนทนา เพื่อเป็นการยืนยันคำตอบ และช่วยในการตีความคำตอบที่ถูกต้อง
6. เพื่อประเมินผลโครงการทางการศึกษาที่ได้ดำเนินไปแล้ว
7. เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัยบางประเภท เช่น แบบสอบถาม รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการหาคำตอบเพิ่มเติมให้กับงานวิจัยทางการศึกษาบางเรื่อง เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนมากขึ้น

นงนภัส คู่วรัญญู เทียงกมล (2551) ได้เสนอไว้ว่า ประโยชน์ของการจัดสนทนากลุ่มมีดังนี้

1. การอภิปรายกลุ่มเป็นการวิจัยที่เหมือนกับการวิจัยเชิงคุณภาพอื่น ๆ ที่สามารถได้ข้อมูลที่ลึกมากกว่าที่สมาชิกคิด และยังบ่งชี้ได้ว่าทำไมจึงคิดเช่นนั้น
2. สามารถค้นพบท่ามติ และความต้องการประสบการณ์ ความชอบ และการสันนิษฐานของสมาชิกที่หลากหลาย
3. ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์กลุ่ม เช่น สมาชิกสามารถสร้างความคิดจากความคิดและข้อเสนอแนะของสมาชิกอื่นในกลุ่ม
4. ได้ข้อเสนอแนะที่คาดคิดมาก่อน และมุมมองใหม่ ๆ จะค้นพบโดยง่าย
5. การประสานใจที่พร้อมเพรียงระหว่างผู้ดำเนินการอภิปราย และสมาชิกในกลุ่มจะสามารถให้กำลังใจสมาชิกให้สามารถแสดงความรู้สึกลึกซึ้งยิ่งขึ้น และจริงใจ

Morgan (1997) ได้เสนอไว้ว่า การจัดสนทนากลุ่มมีประโยชน์ในการดึงเอาข้อมูลในวิธีที่ผู้วิจัยสามารถค้นหาคำตอบจากประเด็นคำถามที่เกิดขึ้นจากผลที่เกิดขึ้น ช่องว่างระหว่างสิ่งที่บุคคลในกลุ่มพูดและสิ่งที่บุคคลทำจะถูกยอมรับว่าเป็นความจริงได้ดีกว่า ถ้าความเข้าใจและความหมายที่หลากหลายถูกแสดงโดยผู้ร่วมกลุ่มสนทนา จะก่อให้เกิดการอธิบายที่หลากหลายเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติที่ชัดเจนขึ้นศักยภาพ และข้อจำกัด

ชาย โพรสิตา (2547) ในปัจจุบันวิธีการวิจัยแบบการสนทนากลุ่มได้พัฒนาถึงจุดที่มีหลักการ และมีทฤษฎีรองรับที่มั่นคงพอสมควร จึงได้รับการยอมรับ และถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง ในวงการวิจัยหลายสาขาวิชา การวิจัยแบบสนทนากลุ่มมีลักษณะเด่นหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. การสนทนากลุ่ม เป็นวิธีที่ช่วยให้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวนหลายคนได้ในเวลาอันสั้น และสามารถเสนอผลการศึกษาได้ในเวลาอันจำกัด
2. มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น สามารถปรับใช้ได้ในกรณีวิจัยเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ และใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้หลายแบบ
3. นักวิจัยสามารถเลือกใช้ได้ตามความต้องการ กล่าวคือ สามารถใช้เพื่อเสริมวิธีการวิจัยแบบอื่น ๆ ก็ได้ (เช่น ใช้ก่อน หรือหลังการวิจัยแบบสำรวจ) หรือจะใช้เป็นการวิจัยที่มีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเองได้
4. ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม เป็นข้อมูลที่ผ่านการเถียงโต้ตอบกันของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเอง ทำให้มั่นใจได้ในความถูกต้อง แม่นตรง ความเชื่อถือ และความหลากหลายของข้อมูล
5. พลวัตกลุ่มซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการสนทนาทำให้ข้อมูลที่ได้มีชีวิตชีวา
6. การสนทนากลุ่มเป็นวิธีที่ผู้ร่วมในวงสนทนา รู้สึกมีอำนาจ คือ สามารถดำเนินการสนทนาไปตามที่ตนเองอยากพูดอยากแสดงออกได้มากกว่าโดยไม่รู้สึกรู้ว่า “ถูกกำกับ” มากนัก เพราะการอยู่ในกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์พื้นฐานบางประการคล้ายกัน (Homogeneous Group) ย่อมทำให้ผู้พูดรู้สึกมั่นใจในการพูด หรือการแสดงออกมากกว่า เรื่องนี้เป็นข้อเท็จจริงทางจิตวิทยา กลุ่ม (Group Psychology) การอภิปรายโต้ตอบกันเอง ทำให้ผู้ร่วมสนทนาสามารถคุมทิศทางของการสนทนาได้มากกว่าในการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ซึ่งนักวิจัยจะเป็นฝ่ายกำหนดทิศทางสนทนา และกำหนดเนื้อหาของสนทนาเป็นส่วนสำคัญ

ด้วยเหตุนี้ ส่วนดีของผู้เข้าร่วมสนทนาในการจัดสนทนากลุ่มที่ไม่ควรถูกมองข้าม คือ การให้โอกาสในกระบวนการการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้เชี่ยวชาญ และการให้โอกาสทำงานร่วมกับผู้วิจัย โดยสามารถเสริมกำลังให้แก่ผู้ร่วมสนทนา ถ้ากลุ่มดำเนินการไปได้ดีแล้ว ความเชื่อถือจะพัฒนาขึ้น และกลุ่มอาจจะค้นพบคำตอบของคำถามที่กำหนดไว้ การจัดสนทนากลุ่มอาจเป็นสิ่งที่น่ากลัวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีสมาชิกที่ไม่สามารถพูดได้และขี้อาย จะทำให้การสนทนากลุ่มไม่เสริมกำลังให้แก่ผู้ร่วมกลุ่มสนทนาทุกคน และวิธีการอื่นอาจก่อให้เกิดโอกาสให้แก่กลุ่มตัวอย่างได้ดีกว่า แต่ถ้าหากผู้ร่วมกลุ่มสนทนามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในสิ่งที่พวกเขา รู้สึก จะทำให้การจัดสนทนากลุ่มในการวิจัยเกิดการเสริมกำลังที่สามารถส่งผลสำเร็จอย่างแท้จริง

โดยธรรมชาติของการจัดสนทนากลุ่ม คือ การใช้คำถามปลายเปิด (Open-Ended) ไม่สามารถถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าทั้งหมด และไม่ถูกคาดหวังเพียงว่าแต่ละบุคคลในกลุ่มสนทนา จะแสดงมุมมองเพียงแต่ของตนเท่านั้น ในกลุ่มจะมีการสนทนาในบริบท และวัฒนธรรมแต่ละบุคคล ที่เป็นลักษณะพิเศษ ซึ่งบางครั้งอาจจะยากสำหรับผู้วิจัยที่จะสรุปความคิดเห็นของแต่ละคนได้อย่าง ชัดเจน ซึ่งสิ่งนี้ด้วยที่เป็นข้อจำกัดที่มีศักยภาพของการจัดสนทนากลุ่ม

ในทางปฏิบัติการจัดสนทนากลุ่มเป็นการยากที่จะรวบรวมข้อมูล และไม่ง่ายที่จะได้ กลุ่มตัวแทนที่เหมาะสม และการสนทนากลุ่มอาจจะขัดขวางบุคคลจากการที่เข้าร่วม เช่น ผู้ที่ไม่ สนทนาพูดได้ หรือขาดความมั่นใจ รวมทั้งผู้ที่มีปัญหาด้านการสื่อสาร วิธีการอภิปรายในการสนทนา กลุ่มนั้น อาจจะขัดขวางบุคคลอันเกิดจากการไม่ยอมรับในความคิดของผู้อื่น รวมทั้งในด้านข้อมูล ส่วนบุคคลก็ได้ ซึ่งในหลายกรณี การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล หรือการใช้การเขียนบรรยายที่มีลักษณะ เทียบเคียงกับการจัดสนทนากลุ่มอาจจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมมากกว่า และในท้ายที่สุดข้อมูลจาก การจัดสนทนากลุ่มอาจไม่สามารถเชื่อถือได้ทั้งหมด เพราะสาระในข้อคิดเห็นต้องมีการแบ่งปันกับ บุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม (Kitzinger, 1994 ; Smith and Ragan, 1999 ; Goss and Leinbach, 1996)

4. แบบแผนปฏิบัติในการจัดสนทนากลุ่ม

การจัดสนทนากลุ่มที่มีแบบแผนโดยปกติจะต้องมีการวางแผนที่มากกว่าการสัมภาษณ์ ประเภทอื่น ๆ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเข้าร่วมในกลุ่มสนทนาเป็นสิ่งที่ยาก ตลอดจนการจัดหา สถานที่ที่มีอุปกรณ์บันทึกข้อมูลทั้งภาพ และเสียงอย่างเพียงพอก็ต้องใช้เวลามาก เทคนิควิธีที่ใช้ใน กระบวนการสนทนากลุ่มมีหลายประการ ดังนี้ (นงนภัส คู่วีรณูญ เทียงกมล, 2551)

1. ขั้นตอนการคัดเลือกสมาชิก ในการคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมสนทนากลุ่มมีวิธีการ ดังนี้

1.1 การสุ่มเลือกชื่อจากสมุดโทรศัพท์

1.2 การใช้เทคนิคลูกบอลหิมะเป็นการขอให้สมาชิกนำเพื่อนเข้าร่วมกลุ่ม

อภิปราย

1.3 การใช้ถุงลูกหมู (Piglet Bag Technique) เป็นขอให้สมาชิกแนะนำผู้อื่นที่มี ลักษณะตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดให้มาร่วมกลุ่มอภิปราย

1.4 เลือกจากรายการชื่อที่มีอยู่

1.5 เลือกจากจุดที่ให้บริการ

1.6 เลือกจากผู้แทนที่ทำหน้าที่หาสมาชิกร่วมประชุมโดยตรง

2. คุณลักษณะของสมาชิกกลุ่ม

การกำหนดคุณลักษณะของผู้ร่วมกลุ่มสนทนาอย่างเหมาะสมเป็นเรื่องที่สำคัญ อีกประการหนึ่ง ถ้าบุคคลในกลุ่มมีความแตกต่างกันมากเกินไป เช่น เพศ สถานทางสังคม อาชีพ

ตลอดจนมุมมองแล้ว ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการสนทนากลุ่มอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อ การแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะได้ในทางเดียวกัน ถ้าบุคคลในกลุ่มมีความคล้ายคลึงกัน โดยมีลักษณะเฉพาะ ความคิดเห็น และประสบการณ์ที่หลากหลายอาจจะไม่ถูกเปิดเผยออกมา ดังนั้น ผู้รวมกลุ่มสนทนาจะต้องรู้สึกเป็นกันเอง การสนทนากลุ่มของบุคคลที่มีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน หรือมีระดับการรับรู้เหมือนกัน ในประเด็นการสนทนาจะมีความลึกซึ้งมากกว่าการจัดกลุ่มสนทนาที่ บุคคลมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน (Morgan, 1997) การจัดสนทนากลุ่มจะประสบผลสำเร็จมากน้อย เพียงใดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของสมาชิกดังต่อไปนี้

2.1 เน้นคัดเลือกสมาชิกที่มีศักยภาพในการให้ความรู้ที่เฉพาะพิเศษ

(Specialized Knowledge) และรู้สึก หรือเป็นคนวงในประเด็นดังกล่าว

2.2 เชิญคนที่จะมาร่วมอภิปราย แบ่งปันมุมมองมากกว่าการเน้นที่กลุ่ม

2.3 เน้นถึงคุณค่าการวิจัยความสำคัญของความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกลุ่ม

และผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาใช้อย่างไร

3. จำนวนกลุ่ม และจำนวนสมาชิก

สมาชิกที่กำหนดในการจัดกลุ่มสนทนาหนึ่งกลุ่มควรเป็นขนาดที่พอเหมาะ เพื่อสร้างมุมมองที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการสนทนา นักวิจัยควร เลือกรรากลุ่มคนอยู่ระหว่าง 6-10 คน (ชาย โปธิสิตา, 2547 ; Gibbs, 1997 ; Kerlinger and Lee, 2000) แต่ในนักวิจัยบางคนใช้จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มถึง 15 คน (Goss and Leinbach, 1996) หรือบางกลุ่มใช้กลุ่มที่มีขนาดเล็กเพียง 4 คนเท่านั้น (Kitzinger, 1995) นอกจากนี้จำนวนกลุ่มที่ใช้ใน การวิจัยมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้ บางงานวิจัยใช้กลุ่มสนทนาหลายกลุ่มในการพบกันเพียง ครั้งเดียว แต่บางครั้งมีกลุ่มสนทนาเพียงกลุ่มเดียวแต่พบกันหลายครั้ง (Burgess, 1996) ช่วงระยะเวลาในการจัดสนทนากลุ่มหนึ่งครั้ง โดยปกติจะใช้เวลาหนึ่งถึงสองชั่วโมง สถานที่ที่จะเป็น กลางจะเป็นประโยชน์ในการหลีกเลี่ยงความคิดเห็นเชิงบวกและลบ ที่มีต่ออาคาร หรือสถานที่นั้น ๆ ได้ (Powell and Single, 1996) และอีกประการหนึ่ง การจัดสนทนากลุ่มนั้นสามารถดำเนินการได้ ในสถานที่หลาย ๆ แห่ง เช่น บ้านพัก การเข้าสถานที่พิเศษ หรือสถานที่ปกติผู้ร่วมสนทนา มักจะ พบปะกันได้

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

ระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการสนทนากลุ่มนิยมใช้เวลาระหว่าง 1 ชั่วโมงถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที แต่ไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง ยกเว้นสมาชิกของกลุ่มมีความสนใจอย่างมาก หรือผู้ดำเนินการ กระบวนการกลุ่มมีทักษะ และประสบการณ์ที่จะทำให้กระบวนการอภิปรายกลุ่มได้แลกเปลี่ยน ความคิดกันอย่างน่าสนใจ

5. บทบาทของผู้ดำเนินรายการ หรือผู้นำอภิปราย (Moderator)

เมื่อการจัดสนทนากลุ่มได้ถูกจัดเตรียมขึ้น บทบาทของผู้ดำเนินการ หรือผู้อำนวยการสะดวกให้แก่กลุ่มสนทนากลายเป็นประเด็นที่สำคัญ โดยเฉพาะในด้านการอธิบายที่ชัดเจนในจุดมุ่งหมายของการดำเนินการ การช่วยให้ผู้ร่วมสนทนา รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ยาก และเอื้ออำนวยความสะดวกให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ระหว่างการประชุมนั้น ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มที่ดีควรมีคุณสมบัติเป็นคนชอบท้าทาย มีทักษะในการโน้มน้าวผู้อื่นเข้าสู่เรื่องที่ตนต้องการได้อย่างสุภาพ กระตุ้นให้ผู้ร่วมในการสนทนามีปฏิริยาต่อกันอย่างฉลาด การเป็นผู้ฟังที่ดีด้วยใจเปิดกว้างสามารถปรับตัวได้ไม่แสดงตนเป็นผู้ชี้ขาดสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ร่วมสนทนาเกิดความเชื่อถือในตัวผู้ดำเนินรายการและจะก่อให้เกิดการเปิดกว้าง และมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ตลอดจนต้องควบคุมการสนทนาให้กลับมาสู่ประเด็นอย่างรอบคอบ (Kreuger, 1988) บทบาทของผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มที่มีประสบการณ์จะใช้กลวิธีที่หลากหลายในการดำเนินการสนทนา ดังต่อไปนี้ (ชาย โปธิสิตา, 2547)

- 5.1 กระตุ้นให้ผู้ร่วมในวงสนทนาพูดโต้ตอบกันเองมากกว่าพูดกับผู้ดำเนินการสนทนา
- 5.2 รู้ว่าเมื่อไรควรชักต่อ และเมื่อไรควรใช้ความเงียบให้เป็นประโยชน์
- 5.3 ชักถามต่อโดยไม่ชี้หน้าคำตอบ ไม่ชี้แนะแนวทางที่จะตอบคำถาม
- 5.4 สามารถสื่อความไม่เข้าใจของตนให้ผู้ร่วมสนทนารับรู้ได้โดยไม่จำเป็นต้องพูด (ใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสมบอกความไม่เข้าใจของตน)
- 5.5 ให้ความสนใจสิ่งที่คุณร่วมสนทนาพูด เพื่อชักจูงให้คนอื่นในกลุ่มสนใจด้วย (แสดงความสนใจเพื่อตั้งให้ผู้อื่นในกลุ่มสนใจด้วย)
- 5.6 มีความไวต่อภาษาท่าทางที่ผู้ร่วมสนทนาในกลุ่มแสดงออก (เข้าใจภาษาท่าทางได้เร็ว)
- 5.7 ไม่ด่วนสรุปว่าสิ่งที่ผู้ร่วมสนทนาบอก คือสิ่งที่เขาหมายความว่าตามนั้นจริง ๆ
- 5.8 กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายด้วยความจริงใจ
- 5.9 กระตุ้นอย่างสุภาพให้ผู้ที่ไม่ค่อยพูดได้พูด และผู้ที่พูดมาก ๆ เเยบลงบ้าง
- 5.10 แสดงความนุ่มนวล แต่ก็มั่นคงในจุดยืน แสดง “อาการวางเฉยอย่างเป็นวิชาการ” (ไม่มีอคติ ไม่มีพิรุณ) บวกกับ “ความเห็นอกเห็นใจอย่าเข้าใจ” เห็นใจ เข้าใจ แต่ไม่เข้าข้าง
- 5.11 ให้ออกาสผู้ร่วมสนทนาพูดเสมอ แต่ให้พูดอยู่ในประเด็น

5.12 ทำความเข้าใจไว้ก่อนว่าสิ่งที่คาดไม่ถึงอาจเกิดขึ้นได้เสมอ เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับสิ่งเหล่านั้น คาดไว้ล่วงหน้าว่าสิ่งที่คาดไม่ถึงน่าจะมีอะไรบ้าง

5.13 พร้อมทั้งจะปรับกลวิธีทันทีที่เห็นว่า วิธีการสนทนาที่เป็นอยู่นั้นไม่ได้ผลหรือไม่สามารถเจาะถึงข้อมูลในส่วนลึกได้

5.14 นำเทคนิคอื่นมาใช้เสริมเมื่อเห็นว่าผู้ร่วมในวงสนทนา ไม่สามารถตอบคำถามตรง ๆ ได้ เช่น ใช้อุปกรณ์ที่เตรียมพร้อมกระตุ้นความคิดของผู้ร่วมในวงสนทนา

5.15 ผู้จัดบันทึก (Note Taker) หรือผู้อำนวยการความสะดวกในการสนทนากลุ่ม นอกจากจะมีผู้ดำเนินการสนทนาแล้ว ควรจะมีผู้ช่วยเหลืออีกไม่น้อยกว่าสองคน คนหนึ่งทำหน้าที่จัดบันทึกข้อความที่แต่ละคนพูดตลอดการสนทนา (Note Taker) ผู้ช่วยอีกคนหนึ่งทำหน้าที่อำนวยความสะดวกทั่วไป ตรวจสอบอุปกรณ์บันทึกภาพ หรือเสียงในระหว่างการประชุม ดังนั้นการจัดเตรียมล่วงหน้าที่รอบคอบเป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบผู้ดำเนินการซึ่งเป็นสิ่งที่จะเป็นมาก (Kreuger, 1988)

6. การดำเนินการสนทนากลุ่ม

ในการจัดสนทนากลุ่มควรกำหนดสถานที่ และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนา รู้สึกสบาย ไม่แปลกแยก และมีสมาธิในการสนทนา การจัดที่นั่งในวงสนทนากลุ่มให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิสัมพันธ์ ทุกคนควรอยู่ในตำแหน่งที่จะเห็นผู้ร่วมสนทนาอื่นอย่างทั่วถึง และเห็นผู้ดำเนินการสนทนาได้ชัด ไม่นั่งเบียดกันเกินไป รูปแบบของการจัดที่นั่งเพื่อการสนทนากลุ่มควรเป็นวงกลม ทุกคนควรนั่งอยู่ในรัศมี ที่เครื่องบันทึกเสียงได้ชัดเจน

7. สิ่งกระตุ้น หรือสินน้ำใจ

หลังจากการกำหนดคุณลักษณะของบุคคลในกลุ่มสนทนาแล้ว การเชิญมาร่วมสนทนาเป็นสิ่งที่ท้าทาย และใช้เวลานานพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าประเด็นการสนทนาไม่เป็นผลประโยชน์หรือไม่ดึงดูดผู้ร่วมสนทนา แต่บางครั้งถ้ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ร่วมสนทนา มีความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องนั้นๆ ก็อาจจะกล่าวเชิญด้วยวาจาก็ได้ (Burgess, 1996)

8. ประเด็นทางจริยธรรมในการดำเนินการสนทนากลุ่ม

การพิจารณาประเด็นทางจริยธรรมในการจัดสนทนากลุ่ม มีความคล้ายคลึงกับวิธีการวิจัยทางสังคมอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยควรแน่ใจว่ามีการให้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา และขอความช่วยเหลือจากผู้ร่วมสนทนา มีความซื่อสัตย์ และการให้ข้อมูลแก่ผู้ร่วมสนทนา เพื่อให้เกิดความสนใจกับกลุ่ม และประเด็นในการศึกษา การไม่กดดันให้ผู้ร่วมสนทนาพูดนั้นเป็นการปฏิบัติที่ดี ประเด็นพิเศษทางจริยธรรมที่ใช้ในการพิจารณาในกรณีของการจัดสนทนากลุ่ม คือ การจัดการเกี่ยวกับประเด็นที่กระทบกระเทือนจิตใจ หรือเป็นเรื่องสำคัญ

ที่เป็นความลับส่วนบุคคลของผู้ร่วมสนทนาในระยะเริ่มแรก ผู้ดำเนินรายการจำเป็นต้องทำให้ชัดเจนว่า ข้อคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนาแต่ละคนนั้น ได้มีการแบ่งปันให้แก่ผู้ดำเนินรายการและผู้เข้าร่วมสนทนาคนอื่นหรือไม่ถ้าผู้เข้าร่วมสนทนาต้องการให้เก็บเรื่องที่ตนฟังมาจากการประชุมเป็นความลับแล้ว ผู้วิจัยก็มีความรับผิดชอบที่จะต้องไม่ระบุชื่อที่เป็นของบุคคลในกลุ่มสนทนาไปเปิดเผย (Homan, 1991)

บริบทสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 354 หมู่ที่ 2 ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม บนที่ราบสูงโคราชเป็นพื้นที่กึ่งกลางภาคอีสาน เรียกว่าสะดืออีสาน อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดมหาสารคาม ห่างจากตัวจังหวัดมหาสารคาม ประมาณ 28 กิโลเมตร รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมเขตบริการ 4 อำเภอ คือ

1. อำเภอโกสุมพิสัย มีทิศเหนือติดต่อกับเขียงยืน และอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอกันทรวิชัย และอำเภอเมืองมหาสารคาม ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอบรบือ อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม ทิศตะวันตกต่อกับอำเภอบ้านแฮด และอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น แบ่งการปกครองออกเป็น 17 ตำบล 231 หมู่บ้าน ได้แก่

- 1.1 ตำบลหัวขวาง 21 หมู่บ้าน
- 1.2 ตำบลยางน้อย 14 หมู่บ้าน
- 1.3 ตำบลวังยาว 12 หมู่บ้าน
- 1.4 ตำบลเขวาไร่ 20 หมู่บ้าน
- 1.5 ตำบลแพง 17 หมู่บ้าน
- 1.6 ตำบลแก้งแก 10 หมู่บ้าน
- 1.7 ตำบลหนองเหล็ก 20 หมู่บ้าน
- 1.8 ตำบลหนองบัว 10 หมู่บ้าน
- 1.9 ตำบลเหล่า 11 หมู่บ้าน
- 1.10 ตำบลเขื่อน 11 หมู่บ้าน
- 1.11 ตำบลหนองบอน 11 หมู่บ้าน
- 1.12 ตำบลโพนงาม 12 หมู่บ้าน
- 1.13 ตำบลยางท่าแจ้ง 10 หมู่บ้าน
- 1.14 ตำบลแห่ใต้ 19 หมู่บ้าน

- 1.15 ตำบลหนองกุ้งสวรรค์ 10 หมู่บ้าน
- 1.16 ตำบลเลิงใต้ 12 หมู่บ้าน
- 1.17 ตำบลตอนกลาง 11 หมู่บ้าน
2. อำเภอเชียงยืน มีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอโกสุมพิสัยทางทิศเหนือ อยู่ห่างจากจังหวัด
ระยะทางประมาณ 48 กิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 8 ตำบล 116 หมู่บ้าน ได้แก่
 - 2.1 ตำบลเชียงยืน 19 หมู่บ้าน
 - 2.2 ตำบลโพหนอง 12 หมู่บ้าน
 - 2.3 ตำบลกู่ทอง 19 หมู่บ้าน
 - 2.4 ตำบลเสือเต่า 16 หมู่บ้าน
 - 2.5 ตำบลหนองซอน 16 หมู่บ้าน
 - 2.6 ตำบลนาทอง 11 หมู่บ้าน
 - 2.7 ตำบลตอนเงิน 15 หมู่บ้าน
 - 2.8 ตำบลเหล่าบัวบาน 8 หมู่บ้าน
3. อำเภอกุดรัง มีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอโกสุมพิสัยทางทิศใต้ อยู่ห่างจากจังหวัดประมาณ
40 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 85 หมู่บ้าน ได้แก่
 - 3.1 ตำบลกุดรัง 16 หมู่บ้าน
 - 3.2 ตำบลนาโพธิ์ 21 หมู่บ้าน
 - 3.3 ตำบลเลิงแฝก 15 หมู่บ้าน
 - 3.4 ตำบลหนองแวง 14 หมู่บ้าน
 - 3.5 ตำบลห้วยเตย 19 หมู่บ้าน
4. อำเภอชื่นชม อยู่ห่างจากจังหวัดประมาณ 64 กิโลเมตรแบ่งเขตการปกครองออกเป็น
4 ตำบล 47 หมู่บ้าน ได้แก่
 - 4.1 ตำบลชื่นชม 11 หมู่บ้าน
 - 4.2 ตำบลกุดปลาตุก 15 หมู่บ้าน
 - 4.3 ตำบลเหล่าดอกไม้ 11 หมู่บ้าน
 - 4.4 ตำบลหนองกุ้ง 10 หมู่บ้าน

1. ข้อมูลทั่วไป

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จัดตั้งขึ้นตามประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปรับปรุงแก้ไขการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่
การศึกษาเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 18 มกราคม 2551 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์
2551 ครั้งแรกมีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 158 โรงเรียน จำแนกเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน

148 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 10 โรงเรียน ควบคุม ดูแล และส่งเสริมโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 9 โรงเรียน ต่อมาโอนไปสังกัดเทศบาลตำบลหนองกุง จำนวน 1 โรงเรียน และโอนไปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 26 จำนวน 10 โรงเรียน ปัจจุบันมีโรงเรียนในสังกัด สพฐ. จำนวน 145 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 11 โรงเรียน มีบุคลากรใน สำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 51 คน จำนวนข้าราชการครู 1,574 คน จำนวนนักเรียน 29,478 คน จัดการศึกษา 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำเภอในเขตบริการ 4 อำเภอ จำนวนโรงเรียนในสังกัด จำนวน 145 โรงเรียน ดังนี้

ตาราง 3 แสดงพื้นที่จำแนกตามอำเภอในเขตบริการ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน		ครู	นักเรียน
	สพป.มค.3	เอกชน		
1 โกสุมพิสัย	72	4	729	12,090
2 เชียงยืน	37	6	372	6,093
3 กุดรัง	23	-	188	2,828
4 ชื่นชม	12	1	125	1,947
รวม	145	11	1,414	22,955

ที่มา : ข้อมูล 10 มิถุนายน 2565

2. อำนาจหน้าที่

2.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษา แจกจ่ายจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

2.3 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษา

2.4 กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่
การศึกษา

2.5 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ในเขตพื้นที่
การศึกษา

2.6 ประสานระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน
การจัดและพัฒนการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

2.7 จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษา

2.8 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานศึกษา
ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

2.9 ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนการศึกษา
ในเขตพื้นที่การศึกษา

2.10 ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ และคณะทำงานด้าน
การศึกษา

2.11 ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ
เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่
การศึกษา

2.12 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่
ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3. วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นองค์กรในการ
ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน พร้อมเข้าสู่ประชาคม
อาเซียน

4. พันธกิจ

4.1 เสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

4.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและขั้นพื้นฐาน

4.3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นมืออาชีพ

4.4 บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ตามหลักธรรมาภิบาล

4.5 พัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

5. ค่านิยมองค์กร (Share Value)

FIRST

Fairness: มีความยุติธรรม

Intelligence: นำความรอบรู้

Result: มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์

Service Mind: มีจิตบริการ

Teamwork: ทำงานเป็นทีม

6. เป้าประสงค์หลัก

6.1 ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

6.2 ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาล จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และเสมอภาค

6.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เต็มตามศักยภาพ

6.4 สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน

6.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ

7. กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจ การศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

8. จุดเน้น

8.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ และความสามารถทางวิชาการ เพื่อพร้อมเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน (Students' Competencies) ดังต่อไปนี้

8.1.1 นักเรียนปฐมวัยมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ที่สมดุล เหมาะสมกับวัย และเรียนรู้ด้วยความสุข

8.1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ทุกกลุ่มสาระ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

8.1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณและ ด้านการใช้เหตุผล

8.1.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง

8.1.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีอัตรา การศึกษาต่อสูงขึ้นและการประกอบอาชีพ

8.1.6 นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และ ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เหมาะสมตามช่วงวัย

8.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่ เหมาะสม (Students' Characteristics and Social Skills) ดังต่อไปนี้

8.2.1 นักเรียนระดับประถมศึกษา ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

8.2.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหา และอยู่อย่าง พอเพียง

8.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริม และพัฒนาเต็มศักยภาพ (Students with Special Needs)

8.3.1 เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

8.3.2 เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ของหลักสูตร และอัตลักษณ์แห่งตน

8.3.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการส่งเสริมให้มีเป็นเลิศด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรีและศิลปะ

8.3.4 เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นพิเศษ ได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

8.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development)

8.4.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

8.4.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

8.4.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนในการสื่อสาร อย่างน้อย 1 ภาษา

8.4.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้

8.5 การพัฒนาระบบแรงจูงใจ เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญและกำลังใจ และแสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ (Incentives and Rewarding System)

8.5.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานคุณวุฒิ

8.5.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจ ได้รับการจูงใจในการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ

8.5.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีผลงานการสอนที่แสดงศักยภาพการสอนอย่างมืออาชีพ เป็นเชิงประจักษ์ และได้รับการเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

8.6 การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม (Professional Ethics)

8.6.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

8.6.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีจิตวิญญาณ และอุดมการณ์ ที่มุ่งพัฒนาการศึกษาของชาติ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

8.6.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการเข้าถึงและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

8.7 สถานศึกษาและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน (Participation and Accountability)

8.7.1 สถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอกและที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ได้รับการแก้ไขแทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศติดตาม เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและเป็นผู้ประสานงานหลัก เพื่อให้โรงเรียนทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

8.7.2 สถานศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบต่อ ผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

8.7.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่าง เข้มแข็ง โดยมุ่งการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของ นักเรียน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

8.7.4 องค์กรคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดำเนินการ และติดตาม ประเมินการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็ง เพื่อประโยชน์สูงสุดคือคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

8.8 สถานศึกษาและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามระดับมาตรฐาน (Management with Quality and Standards)

8.8.1 โรงเรียน จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่สูงขึ้นเทียบเคียง กับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

8.8.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้มีจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น เทียบเคียงกับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

สรุปว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นองค์กรในการ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน รับผิดชอบต่อจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมเขตบริการ 4 อำเภอ คือ อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเขียงยืน อำเภอกุดรัง อำเภอชื่นชม ปัจจุบันมีโรงเรียนในสังกัด สพฐ.จำนวน 145 โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 11 โรงเรียน มีบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 51 คน จำนวนข้าราชการครู 1,574 คน จำนวนนักเรียน 29,478 คน จัดการศึกษา 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 2) พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 105 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 รวม 210 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนาแนวทาง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสัมภาษณ์และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า : 1) สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 32 แนวทาง ผลการประเมินพบว่า องค์ประกอบของแนวทางมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

รสสุคนธ์ มั่นคง (2563) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) รับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี มีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารและครูจำนวน 754 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี PNI Modified 3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาส และภาวะคุกคามในการบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์ข้อมูล SWOT และ TOWS Matrix การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4) ร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 การรับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบ ประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของการนำไปใช้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของการนำไปใช้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ศึกษาแนวทางการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติโดยการจัดประชุมเชิงนโยบาย ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 15 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประเด็นการประชุมและร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ผลักดันให้มีแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย 2) เสริมสร้างสมรรถนะการวัดผลและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) ขับเคลื่อนการนิเทศการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและ 5) พลิกโฉมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมี 12 กลยุทธ์รอง 41 วิธีดำเนินการ 2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของการนำไปใช้และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

รังสรรค์ พรหมมา (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสำหรับการจัดการศึกษา ในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New Normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาสภาพการบริหารสำหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และ 2. ศึกษาแนวทางการบริหารสำหรับการจัดการศึกษา ในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 72 คน ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาบุคลากร ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ทั้งสิ้น 7 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบ สอนหากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา นำเสนอในรูปแบบ ตารางและความเรียง ผลการศึกษา พบว่า 1. สภาพปัญหาการบริหารสำหรับการจัดการศึกษาในวิถี การเรียนรู้ใหม่ (New normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน ในวิถีการเรียนรู้ 2. แนวทาง การบริหารสำหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาได้ แนวทาง 6 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารหลักสูตรในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 2. ด้านการพัฒนาครูในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 4. ด้านการประเมินผลในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 5. ด้านการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 6. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่

จรรยาภรณ์ ภูกลาง (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 การวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้า งานวิชาการสถานศึกษา จำนวน 156 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันสภาพที่

ฟังประสงค์ ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน คือ 0.37-0.71 และค่าความเชื่อมั่นคือ 0.94 สภาพที่ฟังประสงค์ คือ 0.21-0.75 และค่าความเชื่อมั่นคือ 0.92 ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 6 คน เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์ แล้วประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า 1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่ฟังประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสำคัญจำเป็นและความต้องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านนวัตกรรม ประเมินผล 2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านนวัตกรรม ประเมินผล การเรียนการสอนโดยเน้นความแตกต่างรายบุคคล สถานศึกษามีการจัดฝึก อบรมให้ความรู้ มีการติดตามเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ครูทุกคนต้องผลิตและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ผู้บริหารกำหนดให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และสถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน

ชัยยุทธ บุญเต็ม (2564) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 การวิจัยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่ฟังประสงค์และความต้องการจำเป็นและพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่ฟังประสงค์และความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 37 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 228 คน รวม 266 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบกลุ่ม

ระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน กรรมการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 ศูนย์ ตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและดัชนีความต้องการจำเป็น PNI ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าดัชนี PNI เท่ากับ 0.76 2. แนวการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบกลไกดำเนินการ 4) วิธีดำเนินการ มี 5 ลักษณะ 4.1) การมีส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจ 4.2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 4.3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและดำเนินการ 4.4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล 4.5) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และผลกระทบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Misty (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในเมืองในหนึ่งตำบล ในรัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยการมุ่งเน้น

ไปที่การมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนได้รับความสนับสนุนจากชุมชน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน จำนวน 165 คน ปี ค.ศ. 2007 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ได้มุ่งเน้น การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการโดยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการ ช่วยส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นและสูงขึ้น

Smith (2007) ได้ศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัยคือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยที่โรงเรียนที่มีระบบการบริหารงาน วิชาการที่ดีจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นด้วย

Grossman (2009) ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศ เพื่อศึกษา แนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความถี่ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนางาน วิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ดี ต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครู มืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครู สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลเน้นให้ครู โดยนำ วิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรให้ในการพัฒนาครู จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ มากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการนิเทศการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการวางแผน ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ให้เกิดประสิทธิผล

Kenneth (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาของระบบการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเพิ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ประเทศสหรัฐอเมริกา การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการและแนวทางการพัฒนาของ ระบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการและ แนวทางการพัฒนาของระบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเพิ่มคะแนน

ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 228 คน ปี ค.ศ. 2010 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าการออกแบบระบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้เป็นระบบและดำเนินการตามระบบมีการประเมินระบบ และพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการอยู่เสมอ จะส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น

Joseph (2012) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศอังกฤษ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศ อังกฤษ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน จำนวน 200 คน ปี ค.ศ. 2012 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการคือ ด้านของความโปร่งใสของผู้บริหารที่ไม่สามารถตรวจสอบได้จากภายนอกและความขัดแย้งของ บุคลากรในโรงเรียนที่ไม่มีความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลทำให้เกิดปัญหา ในการบริหารงานวิชาการ

Force และ Unesco (2020) การศึกษาวิจัย เรื่อง BACK TO SCHOOL ในยุค NEW NORMAL เมื่อประเทศชั้นนำทางการศึกษาเตรียมเปิดโรงเรียน สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มี ยอดผู้ติดเชื้อและยอดผู้เสียชีวิตสูงที่สุดในโลกจากการระบาดของไวรัสโคโรนา ทำให้มีการปิดโรงเรียน ในประเทศและหยุดการเรียนการสอนไว้ ขณะที่ในหลาย ๆ ประเทศที่สถานการณ์เริ่มดีขึ้น เริ่มทยอยเปิดโรงเรียนไป เมื่อช่วงปลายเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา องค์การยูเนสโกก็ได้ออกมาแนะนำแก่ โรงเรียนถึง 7 วิธี ช่วยให้ครูประสบความสำเร็จ เมื่อโรงเรียนกลับมาเปิดอีกครั้ง ดังนี้ 1. รับฟังเสียง ของครูในการกำหนดนโยบายและแผนการ เพราะการพูดคุยเป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนเปิดโรงเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ 2. สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับทุกคนในโรงเรียนความปลอดภัยและ ความเป็นอยู่ของผู้เรียนและครูคือสิ่งสำคัญที่สุด 3. ให้ความสำคัญกับสภาพจิตใจ สังคมและอารมณ์ ของครูและผู้เรียน 4. ช่วยให้ครูปรับตัวเข้ากับ New Normal เมื่อกลับมาสอนในชั้นเรียนตามปกติ ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการสนับสนุน และได้รับทรัพยากรที่เพียงพอในการจัดการ เรียนรู้ในห้องเรียน 5. จัดให้มีครูเพียงพอและให้ครูได้ทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 6. ลงทุนกับภาคการศึกษา 7. คอยเช็คสถานการณ์และข้อเสนอแนะจากครู

จากผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ส่วนใหญ่มีปัญหาด้ว การบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาหลายด้าน เช่น ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการ

พัฒนาการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศ การศึกษาการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษายังมีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงพัฒนาแก้ไข เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักสำคัญที่สุดของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ กระตุ้นและสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในสถานศึกษา ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ พัฒนาตนเอง และพัฒนางานอยู่เสมอ เพื่อให้ก้าวทันกับ ความเปลี่ยนแปลงภายใต้สถานการณ์โรคไวรัส โควิด 2019 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิถีใหม่ การใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเครื่องมือ วัดผลประเมินผลเข้ามาช่วยในการพัฒนาส่งเสริมงานวิชาการ ประสานความร่วมมือกับบุคคลหน่วยงานองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดหมาย ผู้เรียนมีคุณภาพสูงสุดจึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพ ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และ 2. เพื่อออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยจำแนกการศึกษางานวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 2 การออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.2 จัดทำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.4 นำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ได้

มาใช้วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเลือกข้อความเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่มีค่าสูงมาใช้ในการสร้างแบบ สัมภาษณ์ในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 290 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 145 คน และครู จำนวน 145 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2552) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 166 คน

2.2.2 สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

2.2.3 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มแบบง่ายให้ได้จำนวนที่ครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของ สถานศึกษา	จำนวน สถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	หัวหน้า งาน วิชาการ	รวม	ผู้บริหาร สถานศึกษา	หัวหน้า งาน วิชาการ	รวม
เล็ก	94	94	94	188	54	54	108
กลาง	49	49	49	98	27	27	54
ใหญ่	2	2	2	4	2	2	4
รวม	145	145	145	290	83	83	166

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยแบ่งออกเป็นเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามสำรวจสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อพึงปฏิบัติและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามตามกรอบการวิจัย

3.2.2 จากการศึกษาแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) สามารถกำหนดโครงสร้างและหลักของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ซึ่งได้ประเด็นองค์ประกอบบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

3.2.3 สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ที่แสดงถึงการแสดงความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ได้แก่

- ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของข้อคำถามและข้อเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.2.5 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ ซึ่งในการตรวจสอบนี้ใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2552) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีเกณฑ์ดังนี้

- ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง
- ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง
- ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง

ในการตรวจสอบความถูกต้องครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้มาจากการวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีหลักเกณฑ์คัดเลือกดังนี้

1. เป็นอาจารย์ระดับอุดมศึกษา วุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา วุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นครูสายผู้สอน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป วุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาหลักสูตรและการสอน

ซึ่งจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน ได้แก่

1. อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. นายวัชรินทร์ พงศ์พันธุ์อัศตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแพงหนองเหนือ วุฒិการศึกษ กศ.ม. (การบริหารการศึกษ) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษ

3. นายวันชัย ภิบาล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนเมืองสองคอน วุฒิการศึกษ กศ.ม. (การบริหารการศึกษ) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษ

4. นางเลิศลักษณ์ ศรีแสง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนจำปาดอนสวรรค์ วุฒิการศึกษ ค.ม. (การบริหารการศึกษ) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษ

5. นางกัญญาภัทร นามบุตรดี ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว วุฒิการศึกษ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการงานวิชาการ

3.2.6 คัดเลือกข้อคำถามจากผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรค่า IOC (Index of Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2552) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00

3.2.7 หลังจากปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอย่างละเอียดแล้ว เพื่อให้แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่น สำหรับการวิจัยผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้บริหารและครูหัวหน้างานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.2.8 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้นำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item Total Correlation) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.547-0.794

3.2.9 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้เกณฑ์พิจารณายอมรับค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ได้ค่าความเชื่อมั่น คือ 0.954

3.2.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 บันทึกเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4.2 นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการ เก็บข้อมูล

4.3 การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยได้แนบ QR code ของแบบสอบถามเพื่อใช้สแกนสำหรับ ตอบแบบสอบถามทาง Google form ก่อนจัดส่งไปยังสถานศึกษา และนัดหมายเพื่อขอรับคืนภายใน 2 สัปดาห์

ตาราง 5 QR code แบบสอบถาม

5. การจัดการกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

5.1.2 วิเคราะห์แบบสอบถามสำรวจสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ การบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ดังนี้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ตัดสินใจความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ

ในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และ
แปลความหมายโดยเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.01 – 1.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.1.3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยการนำข้อมูล
ของผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น
(Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้
(สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

PNI_{modified} แทน วิธีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
(Priority Needs Index)

I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (Importance)

D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (Degree of Success)

การแปลผลการวิเคราะห์ค่า PNI เพื่อการจัดลำดับความสำคัญของ
ดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น ถ้าค่า PNI มีค่ามากที่สุด หมายถึง มีความต้องการจำเป็น
มากที่สุด ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ความความต้องการจำเป็นไปร่างแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางของ
การบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 3

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ร้อยละ (Percentage)

6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.1.4 ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.2.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC)

6.2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation

6.2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ระยะที่ 2 การออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตอนที่ 1 ศึกษาการออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยให้การสัมภาษณ์ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ความต้องการความจำเป็น (Need Assessment) ในระยะที่ 1 มากำหนดคุณสมบัติของโรงเรียนที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษา เป็นสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้แก่ โรงเรียนบ้านเหล่าพ้อหา โรงเรียนชุมชนโพนงามโพนสว่าง และโรงเรียนศรีโกสุมมิตรวิทยาที่ 209 ซึ่งเรียงลำดับจากโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ตามลำดับ โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

1.1.1 เป็นสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนสูงกว่าระดับประเทศ 3 ปีซ้อนหลัง

1.1.2 เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลประกาศนียบัตรเกี่ยวกับงานวิชาการ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.3 เป็นสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินตนเองจาก Thai Stop COVID

1.2 ผู้วิจัยติดต่อส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงสถานศึกษา เพื่อขอศึกษาข้อมูลสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีในการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหลอมรวมประเด็นข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลตามประเด็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 สถานศึกษา คือ โรงเรียนบ้านบ้านเหล่าพ้อหา โรงเรียนชุมชนโนนงามโนนสว่าง และโรงเรียนศรีโกสุมมิตรภาพวิทยา ที่ 209 โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการ รวมทั้งสิ้น 6 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) ที่พัฒนาขึ้นตามผลการศึกษาระยะที่ 1 ที่มีค่าสูงมาใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.2 แบบประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 ศึกษาเอกสารและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2552) เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวคิดแล้วสร้างแบบสัมภาษณ์

4.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยเลือกจากด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ลักษณะละ 1 ด้าน (ระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 3)

4.3 นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ซึ่งกำหนดค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม)

4.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.5 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อนำไปส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และ

การสังเกตในสถานศึกษาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

5.2 ผู้วิจัยประสานงานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแจ้งความประสงค์ให้ทราบก่อนล่วงหน้า และทำการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สภาพปัจจุบันและการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

5.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการสรุปประเด็นการและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

7.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางและการตรวจสอบยืนยันการพัฒนาแนวทางการบริหารงาน วิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 โดยใช้ เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำผลการศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและ แนวทางการพัฒนาการการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ในการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมายกร่างแนวทางการบริหารงาน วิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ร่วมกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งได้กำหนดรอบ สารของร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นแนวทางเชิงโครงสร้างความคิดที่แสดงโครงสร้างและ ความสัมพันธ์ของขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ครอบคลุมภารกิจทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 หลังจากนั้นผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกัน ตรวจสอบเพื่อยืนยันแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการร่วมยกร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

2.1 เป็นศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาการบริหาร การศึกษา/หลักสูตรและการสอน/การวิจัยและประเมินผล จำนวน 2 คน

2.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

2.3 เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา เป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาคุณภาพ การศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา/สาขาหลักสูตรและการสอน/ด้านการวิจัยและประเมินผล จำนวน 2 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ร่วมยกร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่ ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1) นายพนม ศิรินามมนตรี วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ศึกษานิเทศก์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

2) นางสาวอุษณีย์ ดวงพรม วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ศึกษานิเทศก์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

3) นายสุริภพ สารโพธิ์ วุฒิการศึกษา กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองโกวิทยกิจ

4) นายพิเชต มุลตะกร วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองกงศาลาน้ำเที่ยงวิทยากร

5) นายปรีชา พิษพานศิริวัฒนา วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหาร การศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว

6) นายนิคม ลาน้ำเที่ยง วุฒิการศึกษา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว

7) นางสาววิตรี พัฒนาเวช วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

3.1.1 ร่างแนวทางฯ

3.1.2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ตามลำดับ ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบบันทึกจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จากเอกสารตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2545)

2) สร้างแบบบันทึกจากการสนทนากลุ่มการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3) นำเครื่องมือที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามซึ่งกำหนดค่าตั้งแต่ .05 ขึ้นไปโดยผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม)

4) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5) จัดพิมพ์แบบบันทึกฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญในการขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ณ ห้องประชุม

โรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2566 เวลา 13.00-14.00 น. โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับแนะนำตนเองและทีมงาน ดังนี้

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) นางสาวนงนุช ชะมะณี ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3

ผู้จดบันทึก (Note taker) นางสาวศรีสุตา ดอนกวนเจ้า ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3

ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) นางยุวดี จันทราลักษณ์ ตำแหน่ง ครู
โรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3

4.2.2 ผู้วิจัยกล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มครั้งนี้
คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบยืนยันแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

4.2.3 ผู้วิจัยเริ่มต้นการสนทนากลุ่มโดยการเกริ่นด้วยคำถาม สร้างบรรยากาศ
เป็นกันเอง จากนั้นเริ่มคำถามในการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ โดยไล่เรียงตามลำดับขององค์ประกอบของ
แนวทาง คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กลไกการดำเนินงาน วิธีดำเนินการ และเงื่อนไขความสำเร็จ

4.4.4 ผู้วิจัยสรุปประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นข้อ ๆ เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม
ตรวจสอบ ยืนยันอีกครั้ง จนครบทุกประเด็น จากนั้นจึงกล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึกแก่
ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

4.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูล
โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงาน
วิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. วิธีการดำเนินการ

นำส่งแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของแนวทาง โดยมีประเด็นสำคัญสำหรับใช้ในการประเมินแนวทาง คือ ความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของแนวทาง ประกอบด้วย
5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบกลไกการดำเนินการ 4) วิธีดำเนินการ
และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง
การบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 3 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
ประกอบด้วย

1. อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. นายไชยยา อะการะวัง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3. นายศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

4. นายพนม ศิรินามมนตรี ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

5. นางเลิศลักษณ์ ศรีแสง ผู้อำนวยการ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดอนจำปาดอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษากรอบแนวคิดในการสร้างแบบประเมินแนวทางฯ

3.2.2 สร้างแบบประเมินฯ

3.2.3 นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ

3.2.5 ได้แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 และแบบประเมินฯ โดยผู้วิจัยนำเสนอ จำนวน 5 ฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2544)

5.2.2 สถิติพื้นฐาน

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)
- 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

(บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI_{modified}	แทน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามลำดับดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 2 การออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น โดยจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 166 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ปรากฏดังตาราง 6-11

ตาราง 6 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการ	83	50
หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ	83	50
รวม	166	100
2. ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	35	21.08
5 – 10 ปี	63	37.95
11 – 15 ปี	40	24.10
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	28	16.87
รวม	166	100
3. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน 1-120 คน	108	65.06
ขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 121 – 600 คน	54	32.52
ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 601 – 1,500 คน	4	2.42
รวม	166	100

จากตาราง 6 ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตำแหน่ง ผู้อำนวยการ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 50 หัวหน้ากลุ่มวิชาการ 83 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รวมคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 37.95 และปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 65.06

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น โดยจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

บริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
1. ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ในยุควิถีใหม่	2.80	1.51	ปานกลาง	4.56	0.58	มากที่สุด	0.63	2
2. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ใน ยุควิถีใหม่	2.95	1.51	ปานกลาง	4.52	0.63	มากที่สุด	0.55	4
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาในยุควิถีใหม่	2.81	1.39	ปานกลาง	4.54	0.62	มากที่สุด	0.61	3
4. ด้านการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐาน การศึกษาในยุควิถีใหม่	2.76	1.37	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด	0.64	1
โดยรวม	2.83	1.45	ปานกลาง	4.54	0.60	มากที่สุด	0.61	

จากตาราง 7 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ และด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ และด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ในยุควิถีใหม่

ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามหาสารคาม เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.64$) ลำดับที่ 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.63$) ลำดับที่ 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.61$) ลำดับที่ 4 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.55$)

สรุปผลคือ สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ เรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ และด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
ในยุควิถีใหม่

บริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่								
1) มีการวิเคราะห์ หลักสูตรสถานศึกษาจาก สภาพปัญหาและ ความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น เกี่ยวกับรูปแบบวิถีใหม่ จากสถานการณ์ โรคไวรัสโคโรน่า 2019	2.66	1.30	ปานกลาง	4.75	0.61	มากที่สุด	0.79	1
2) มีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างรายวิชาให้มี ความยืดหยุ่นตาม สถานการณ์ โดยเน้น เนื้อหาที่จำเป็นตาม มาตรฐานการศึกษาของ แต่ละช่วงวัย	2.80	1.30	ปานกลาง	4.55	0.61	มากที่สุด	0.62	5
3) มีการพัฒนาหลักสูตร ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนออกแบบ หลักสูตรการเรียนรู้ให้ ง่ายต่อการศึกษด้วย ตนเองสอดคล้องกับ ความสนใจผู้เรียน	2.94	1.30	ปานกลาง	4.52	0.57	มากที่สุด	0.51	7

ตาราง 8 (ต่อ)

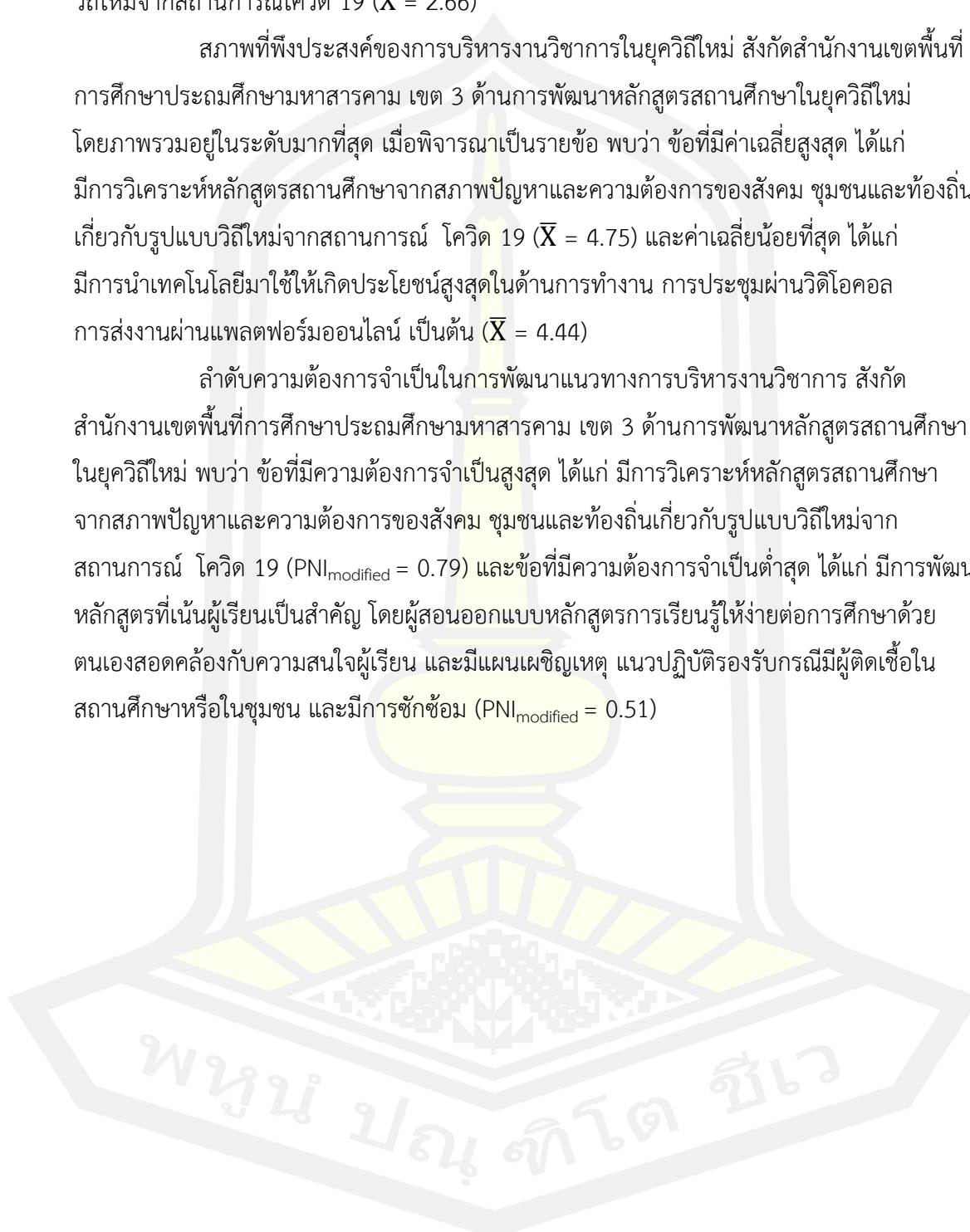
บริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
4) มีการนำเทคโนโลยีมา ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในด้านการทำงาน การประชุมผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ การส่งงานผ่าน แพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นต้น	2.86	1.30	ปานกลาง	4.44	0.57	มากที่สุด	0.54	6
5) มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อทำหน้าที่นี้เทศ ติดตาม ประเมินผลและ ปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษาเพื่อให้ สอดคล้องกับยุควิถีใหม่	2.70	1.43	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด	0.70	2
6) มีการปรับเปลี่ยน การวัดผลและประเมินผล ให้สอดคล้องกับยุควิถี ใหม่ โดยผู้สอนนำ เทคโนโลยีมาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด	2.72	1.43	ปานกลาง	4.50	0.56	มากที่สุด	0.64	4
โดยรวม	2.78	1.34	ปานกลาง	4.56	0.58	มากที่สุด	0.63	2

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่
โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการพัฒนา
หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษาด้วย
ตนเองสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน ($\bar{X} = 2.94$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการวิเคราะห์

หลักสูตรสถานศึกษาจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นเกี่ยวกับรูปแบบวิธีใหม่จากสถานการณ์โควิด 19 ($\bar{X} = 2.66$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิธีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิธีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นเกี่ยวกับรูปแบบวิธีใหม่จากสถานการณ์ โควิด 19 ($\bar{X} = 4.75$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านการทำงาน การประชุมผ่านวิดีโอคอล การส่งงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.44$)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิธีใหม่ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นเกี่ยวกับรูปแบบวิธีใหม่จากสถานการณ์ โควิด 19 ($PNI_{\text{modified}} = 0.79$) และข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ได้แก่ มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษาด้วยตนเองสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน และมีแผนเผชิญเหตุ แนวปฏิบัติรองรับกรณีมีผู้ติดเชื้อในสถานศึกษาหรือในชุมชน และมีการซักซ้อม ($PNI_{\text{modified}} = 0.51$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
 จำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการ
 เรียนรู้ในยุควิถีใหม่

การบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่								
1) มีการบริหารการ จัดการเรียนการสอนแบบ ผสมผสาน ทั้งแบบ On-line, On-Demand, On-Air, On-Hand, On-Site เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับความรู้มากที่สุด	2.88	2.68	ปานกลาง	4.43	0.65	มากที่สุด	0.54	5
2) มีการจัดการเรียน การสอนเกี่ยวกับโรคและ การป้องกันการแพร่ ระบาดของโรคไวรัส โคโรนา 2019 สอดคล้อง ตามช่วงวัยของผู้เรียน	3.05	1.22	ปานกลาง	4.58	0.65	มากที่สุด	0.50	7
3) มีการจัดกิจกรรมการ สอนเสริมให้ความรู้กับ ผู้เรียน ในรูปแบบ การเรียนการสอน ผสมผสาน เพื่อนำมาใช้ ประกอบการตัดสินใจผล การเรียนรู้	2.93	1.22	ปานกลาง	4.55	0.63	มากที่สุด	0.55	4

ตาราง 9 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
4) มีการจัดเว้นระยะห่าง อย่างน้อย 1 เมตร เช่น ที่นั่งในห้องเรียน ที่นั่งใน โรงอาหาร ที่นั่งพัก จุดยื่นรับ-ส่งสิ่งของ/ อาหาร พร้อมติด สัญลักษณ์แสดงระยะห่าง อย่างชัดเจน	2.86	1.33	ปานกลาง	4.45	0.63	มากที่สุด	0.56	3
5) มีจุดล้างมือด้วยสบู่ และน้ำ หรือจัดวางเจล แอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำ ความสะอาดมือ อย่างเพียงพอและใช้งาน ได้สะดวก	3.05	1.33	ปานกลาง	4.51	0.60	มากที่สุด	0.48	8
6) มีการจัดการด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อมตาม มาตรการป้องกัน โรคไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษา ได้แก่ การระบายอากาศภายใน อาคาร คุณภาพน้ำ บริโภค อุบโถก การทำ ความสะอาด และ การจัดการขยะ เป็นไปตามมาตรฐานและ หลักการที่ถูกต้อง	2.93	1.29	ปานกลาง	4.60	0.60	มากที่สุด	0.57	2

ตาราง 9 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
7) มีนโยบายเป็นลาย ลักษณ์เน้นการปฏิบัติ ตามมาตรการสุขอนามัย ส่วนบุคคล 6 มาตรการ หลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม (SSET- CQ) และ 7 มาตรการเข้ม และ มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ใน สถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน รับทราบ และถือปฏิบัติ อย่างทั่วถึง	2.78	1.34	ปานกลาง	4.61	0.55	มากที่สุด	0.66	1
8) มีแผนเผชิญเหตุ แนว ปฏิบัติรองรับกรณีผู้ติด เชื้อในสถานศึกษาหรือใน ชุมชน และมีการซักซ้อม	2.92	2.68	ปานกลาง	4.51	0.63	มากที่สุด	0.54	6
โดยรวม	2.92	1.47	ปานกลาง	4.53	0.62	มากที่สุด	0.55	4

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่
โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการจัดการ
เรียนการสอนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สอดคล้องตามช่วงวัยของ
ผู้เรียน และมีจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือจัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำความสะอาดมือ
อย่างเพียงพอและใช้งานได้สะดวก ($\bar{X} = 3.05$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีนโยบายเป็นลายลักษณ์
เน้นการปฏิบัติตามมาตรการสุขอนามัยส่วนบุคคล 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม

(SSET-CQ) และ 7 มาตรการเข้ม และมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนรับทราบ และถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 2.78$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มินโยบายเป็นลายลักษณ์เน้นการปฏิบัติตามมาตรการสุขอนามัยส่วนบุคคล 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) และ 7 มาตรการเข้ม และมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนรับทราบ และถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.61$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการบริหารการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ทั้งแบบ On-line, On-Demand, On-Air, On-Hand, On-Site เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ มินโยบายเป็นลายลักษณ์เน้นการปฏิบัติตามมาตรการสุขอนามัยส่วนบุคคล 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) และ 7 มาตรการเข้ม และมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนรับทราบ และถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง ($PNI_{\text{modified}} = 0.66$) และข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ได้แก่ มีจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือจัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำความสะอาดมืออย่างเพียงพอและใช้งานได้สะดวก ($PNI_{\text{modified}} = 0.48$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่

การบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่								
1) มีการศึกษา และ วิเคราะห์ความจำเป็นใน การใช้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้สอดคล้องกับ ยุควิถีใหม่	2.62	1.54	ปานกลาง	4.54	0.63	มากที่สุด	0.73	1
2) มีการส่งเสริมให้ผู้สอน ผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาแล้ว นำไปใช้ในการเรียนการ สอนในยุควิถีใหม่	3.10	1.54	ปานกลาง	4.52	0.63	มากที่สุด	0.46	5
3) มีการจัดหาสื่อและ เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการ จัดการเรียนการสอนและ การพัฒนาทางด้าน วิชาการในยุควิถีใหม่ให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	2.87	1.26	ปานกลาง	4.54	0.63	มากที่สุด	0.58	4
4) มีการประเมินผลการ พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา โดยนำผล การประเมินที่ได้ไป พัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น	2.63	1.26	ปานกลาง	4.53	0.63	มากที่สุด	0.72	2

ตาราง 10 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
5) มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอด ให้ความรู้การปฏิบัติตน เพื่อสุขอนามัยปลอดภัย จากไวรัสโคโรนา 2019 ตามมาตรการป้องกันการ ติดเชื้อโรคโควิดขั้นสูงสุด ตลอดจนแนะนำผู้เรียน ผู้สอนและบุคลากร สามารถสืบค้นข้อมูล เกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา 2019 จากแหล่งข้อมูล ที่น่าเชื่อถือได้	2.85	1.32	ปานกลาง	4.56	0.57	มากที่สุด	0.60	3
โดยรวม	2.82	1.39	ปานกลาง	4.54	0.62	มากที่สุด	0.61	3

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ผู้สอนผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแล้วนำไปใช้ในการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่ ($\bar{X} = 3.10$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการศึกษา และวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ ($\bar{X} = 2.62$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดให้ความรู้การปฏิบัติตน เพื่อสุขอนามัยปลอดภัยจากโรคโควิด 19 ตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโรคโควิดขั้นสูงสุด

ตลอดจนแนะนำผู้เรียน ผู้สอนและบุคลากรสามารถสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือได้ ($\bar{X} = 4.56$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ผู้สอนผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแล้วนำไปใช้ในการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่ ($\bar{X} = 4.52$)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ มีการศึกษา และวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.73$) และข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ผู้สอนผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแล้วนำไปใช้ในการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.52$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่

การบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่								
1) มีการประชุม PLC เพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง	2.57	1.32	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด	0.77	1
2) มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตามการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารทราบและรับการนิเทศการเรียนการสอน	2.93	1.27	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด	0.56	6

ตาราง 11 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
3) มีการจัดระบบ กระบวนการให้ ข้อเสนอแนะภายใน สถานศึกษาผ่าน แพลตฟอร์มออนไลน์ ช่องทางต่างๆ	2.75	1.37	ปานกลาง	4.51	0.56	มากที่สุด	0.64	4
4) มีการจัดระบบประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั่วถึง ต่อเนื่องและ เป็นระบบ	2.71	1.37	ปานกลาง	4.58	0.59	มากที่สุด	0.69	2
5) มีการกำหนดให้การ จัดระบบประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา เชื่อมโยงกับระบบประกัน คุณภาพภายนอกของ สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา	2.72	1.43	ปานกลาง	4.54	0.59	มากที่สุด	0.67	3
6) มีการเปิดโอกาสให้ บุคลากรในสถานศึกษามี ส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดนโยบายของ สถานศึกษา	2.86	1.43	ปานกลาง	4.55	0.53	มากที่สุด	0.59	5
โดยรวม	2.76	1.37	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด	0.64	1

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ
ภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตามการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารทราบและรับการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.93$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการประชุม PLC เพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง ($\bar{X} = 2.57$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่องและเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.58$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการจัดระบบกระบวนการให้ข้อเสนอแนะภายในสถานศึกษาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่างๆ ($\bar{X} = 4.51$)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ มีการประชุม PLC เพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง ($PNI_{\text{modified}} = 0.77$) และข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ได้แก่ มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตามการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารทราบและรับการนิเทศการเรียนการสอน ($PNI_{\text{modified}} = 0.56$)

ระยะที่ 2 การออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตอนที่ 1 ศึกษาการออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ความต้องการความจำเป็น (Need Assessment) ในระยะที่ 1 มากำหนดคุณสมบัติของสถานศึกษาที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้แก่ โรงเรียนบ้านเหล่าพ่อหา โรงเรียนชุมชนโพนงามโพนสว่าง และโรงเรียนศรีโกสุมิตรวิทยาที่ 209 ซึ่งเรียงลำดับจากสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ตามลำดับ โดยให้การสัมภาษณ์

1. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 3 แห่ง โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ในยุควิถีใหม่ 2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ 3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ 4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

1.1. โรงเรียนบ้านเหล่าพ้อหา ตำบลเขวไร่ อำเภอกอสมพิสัย จังหวัด มหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปัจจุบัน ได้เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 83 คน ดังนี้

1) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในยุควิถีใหม่

“...สถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมาย ชัดเจน โดยการวิเคราะห์จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ส่งเสริมให้มีการ ปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้วิถีใหม่ ทำตามแผนโดยต้องสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ อีกทั้ง ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ต้องเป็นระบบที่มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 11 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาได้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้อง ความเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีการปรับเปลี่ยนแผนปฏิบัติการโดยคำนึงถึงนโยบายจาก กระทรวงศึกษาธิการ ที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นรอบๆ สถานศึกษา...”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 11 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่

“...สถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนในยุควิถีใหม่ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง พร้อมกับศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของชุมชน ในท้องถิ่น หลังจากนั้นนำมาปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสมบูรณ์ และเกิดประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 11 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีทาง การศึกษา ให้มีความน่าสนใจ นำศึกษา จัดทำเป็นทะเบียนไว้เมื่อสิ้นปีการศึกษา ฝ่ายวิชาการจะมีการ ประเมินผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรว่าควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ทุกสี่ปี...”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 11 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่

“...สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทุกคนต้องใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน จัดสร้างห้องสมุดเพื่อชีวิตมีสื่อที่ทันสมัย มีแหล่งสืบค้นข้อมูลสำหรับครูและนักเรียน ครูทุกคนต้องสามารถใช้คอมพิวเตอร์และสืบค้นข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างชำนาญ มีการจัดการอบรมและพัฒนาครูในด้านการทำสื่อที่ทันสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 11 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...มีการศึกษา สํารวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือกใช้และประเมินผลสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้จัดการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่และการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกระดับชั้น ให้เหมาะสมสำหรับเด็กปกติและเด็กพิการเรียนร่วม...”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 11 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

4) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

“...สถานศึกษามีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ มีการจัดการเรียนรู้เชิงลึก(Active Learning) สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีการสำรวจ จัดทำทะเบียน เพื่อความสะดวกในการใช้ประโยชน์โดยการแยกประเภทพัฒนาและส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบโดยที่ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองร่วมกันสร้างขึ้น ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 11 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษามีการวางแผนการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาโดยยึดมาตรฐานการดำเนินการตามตัวชี้วัดด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้จากเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงและใช้ทรัพยากรสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด...”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 11 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

1.2 โรงเรียนชุมชนโพนงามโพนสว่าง ตำบลโพนงาม อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปัจจุบันได้เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 217 คน ดังนี้

1) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุค
วิถีใหม่

“...สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวิเคราะห์แผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ
การที่ให้ออกรับกับการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ โดยเน้นให้การเรียนรู้ต้องเกิดขึ้นได้ในทุกที่ทุกเวลา
ร่วมกันกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน และภารกิจเป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย...”
(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 12 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...มีการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของ
สถานศึกษาให้ออกรับกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 เสนอแผนพัฒนาการจั
การศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดทำแผนพัฒนา
การปฏิบัติการประจำปีให้ออกรับกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา...”
(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 12 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่

“...สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 และกรอบสาระการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาในยุควิถีใหม่
เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา...”
(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 12 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 และกรอบสาระการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิเคราะห์
สภาพแวดล้อมและประเมินสถานการณ์การระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์
ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการ
สถานศึกษา...”
(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 12 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่

“...สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาครูเพื่อผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
การเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อ เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่าง

เหมาะสม จัดให้มีศูนย์สื่อวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา โดยสถานศึกษา ได้เข้าร่วมเป็นสถานศึกษาในรูปแบบสถานศึกษาร่วมพัฒนา (Partnership School)...

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 12 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลายเพื่อใช้ในการ เรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ เลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการจาก คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว...”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 12 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

4) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

“...สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสาน ความร่วมมือกับบิดา มารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ในรูปแบบการเรียนรู้วิถีใหม่ ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 12 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดกิจกรรมแบบผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ให้บูรณาการ เข้าด้วยกัน เพื่อเป็นการลดภาระงานของผู้เรียน และให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นบริบทของการเรียนรู้ด้วยตนเองในรูปแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน ปลุกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา...”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 12 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

1.3 โรงเรียนศรีโกสุมวิทยามิตรภาพที่ 209 ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปัจจุบัน ได้เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,674 คน ดังนี้

1) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในยุควิถีใหม่

“...สถานศึกษาได้มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จ ของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่ การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในยุควิถีใหม่ มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนา

วิชาการกับสถานศึกษาองค์กรอื่นในกลุ่มโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนานักเรียนให้เป็นตาม
ข้อตกลงของสถานศึกษา มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทาง
ในปีต่อ ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 13 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการประเมิน
คุณภาพภายใน ติดตามและตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานโดยกรรมการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนากิจกรรม หรือโครงการตามบริบทของ
สถานศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019...”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 13 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่

“...จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ที่สอดคล้องกับหลักสูตร
แกนกลาง นโยบายต่าง ๆ จากทางกระทรวงศึกษาธิการ และกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ขอความเห็นชอบใช้หลักสูตร
สถานศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุง
หลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 13 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดกิจกรรมให้ผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำ
แผนการสอน การจัดทำมีการสร้างและใช้สื่อที่ทันสมัย มีการวัดและประเมินผลที่ยืดหยุ่นเพื่อให้เข้ากับ
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 กิจกรรมสอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่ไม่ผ่าน
เกณฑ์ เน้นให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน...”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 13 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่

“...ส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาครูเพื่อผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียน
การสอน ที่เน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ให้ได้สูงสุดเพื่อปรับตัวให้เข้ากับยุควิถีใหม่ รวมทั้ง
ประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนได้
อย่างเหมาะสม จัดให้มีศูนย์สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 13 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาเน้นการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อความสะดวกในการใช้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง เช่น การจัดสร้างห้องสมุดมีชีวิต ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องคอมพิวเตอร์ มีการประชุมปรึกษากับชุมชนในเขตบริการในการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษา เชิญวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ต่าง ๆ...”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 13 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

4) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

“...จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่ ซึ่งเน้นกิจกรรมที่หลากหลาย และมีการวัดผล ประเมินผลการเรียนที่ยืดหยุ่นให้เข้ากับการดำเนินชีวิตในยุควิถีใหม่ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่าง ต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 13 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...การพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียน ที่อ่อนและต่อยอดสำหรับผู้เรียนที่มีสติปัญญาเลิศ เน้นการอ่านออก เขียนได้ 100% การใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่เข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนต้องได้เข้าถึงการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี สมัยใหม่ทุกคน..”

(ครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา, วันที่ 13 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

2. ผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูหัวหน้าวิชาการที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในยุควิถีใหม่

1) ขั้นตอนการวางแผน (Planning) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็น เลิศผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบ ความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา ภายใต้การศึกษาในยุควิถีใหม่และศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งศึกษาถึงศักยภาพของสถานศึกษาก่อนที่จะร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของ

สถานศึกษาจากนั้นร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย และกำหนดเป็นภารกิจของสถานศึกษา แล้วจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของสถานศึกษาในระยะยาว คือ ธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาระยะสั้น คือ แผนปฏิบัติการประจำปีโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ลงนาม และรับรองแผนการดำเนินการที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน ควบคุม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำและอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรับผิดชอบแผนงานและโครงการให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางแผนงาน/โครงการผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการเอง ถ้าเป็นโครงการ/แผนงานเกี่ยวกับด้านบริหารและด้านบุคลากร

3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีการเข้าร่วมรับฟังปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์สาเหตุ และวิธีการแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

4) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Action) พบว่าสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา สนับสนุน จัดอบรมเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเพื่อจะนำกลับมาพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษาต่อไป

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่

1) ขั้นตอนการวางแผน (Planning) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ใช้ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผน เพื่อจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เลือกเนื้อหาในรายวิชา ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ความสามารถของผู้เรียน มีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเรียนการสอนในยุควิถีใหม่

2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นำผลการติดตามการใช้หลักสูตร มาปรับปรุง พัฒนาให้ทันสมัย สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์การเรียนการสอนในยุควิถีใหม่ โดยนำหลักสูตรแกนกลางมาเป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีการกำกับติดตามประเมินผลของบุคลากรให้ตรงตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ หลังจากนั้นพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งผู้สอน ผู้ปกครอง

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียน ด้วยการสำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ ความเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีการปรับเปลี่ยน จากหลักสูตรแกนกลางโดยคำนึงถึง บริบทของท้องถิ่นรอบ ๆ สถานศึกษา

4) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Action) พบว่าสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ มีการนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ในปีถัดไป

2.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่

1) ขั้นตอนการวางแผน (Planning) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ มีการสนับสนุนสถานศึกษามีการศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ

2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ส่งเสริมให้ผู้สอนผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำไปประยุกต์ใช้ในรูปแบบ การเรียนการสอนในระบบออนไลน์

3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ สถานศึกษามีการดำเนินการกำกับติดตามการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีทางการศึกษา

4) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Action) พบว่าสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ สถานศึกษามีการนำสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษามาปรับปรุง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในปีถัดไป

2.4 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

1) ขั้นตอนการวางแผน (Planning) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ การนำผลการจัดการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการปฏิบัติงานและ จัดทำปฏิบัติวิชาการของสถานศึกษา สำรวจความพร้อมของบุคลากรให้รับผิดชอบประจำวิชา ตามความถนัด และความสามารถ ซึ่งผู้บริหารได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ที่ทันสมัย มีการวางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดอบรมให้กับบุคลากร เป็นการพัฒนา ทักษะกระบวนการให้ชำนาญยิ่งขึ้น

2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง โดยให้ การสนับสนุนอบรมเทคนิคและวิธีการสอนหลากหลายรูปแบบให้กับบุคลากร จัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการให้เข้ากับสถานการณ์การเรียน การสอนในยุควิถีใหม่ โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกห้องเรียน สอดคล้องกับความต้องการและ

ความเหมาะสมของผู้เรียน รวมทั้งมีการส่งเสริมให้ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดกระบวนการเรียนรู้

3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ สถานศึกษามีการเข้าร่วมรับฟังปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากบุคลากรภายใน สถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์สาเหตุ และวิธีการแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

4) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Action) พบว่าสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ มีการส่งเสริมให้ผู้สอนได้รับการพัฒนา สนับสนุน จัดอบรมเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ เรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การสนับสนุนทางด้านอุปกรณ์ การทำสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งการ ปรับปรุงเนื้อหาที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางและการตรวจสอบยืนยันการพัฒนาแนวทางการบริหารงาน วิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 โดยใช้ เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้วิจัยนำผลการศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ในการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมายกร่างแนวทางการบริหารงาน วิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 (ฉบับที่ 1) ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งได้ กำหนดกรอบสาระของร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นแนวทางเชิงโครงสร้างความคิดที่แสดงโครงสร้างและ ความสัมพันธ์ของขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ครอบคลุมภารกิจทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในยุควิถีใหม่

1.1 มีการประชุม PLC เพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง โดยใช้ช่องทางการประชุมที่หลากหลายจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ

1.2 มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตามการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารทราบและรับการนิเทศการเรียนการสอน ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ

1.3 มีการจัดระบบกระบวนการให้ข้อเสนอแนะภายในสถานศึกษา ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่างๆ

1.4 มีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่องและเป็นระบบ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ

1.5 มีการกำหนดให้การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.6 มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดนโยบายของสถานศึกษา

1.7 ประสานสัมพันธ์กับทางการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานความก้าวหน้าของการจัดการเรียนรู้และเพื่อหาทางร่วมมือกันพัฒนาต่อไป (Act)

1.8 ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของสถานศึกษา แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับปีก่อน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา (Act)

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่

2.1 มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นเกี่ยวกับรูปแบบวิถีใหม่จากสถานการณ์โรคไวรัสโคโรนา 2019

2.2 มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างรายวิชาให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ โดยเน้นเนื้อหาที่จำเป็นตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละช่วงวัย

2.3 มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษด้วยตนเอง สอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน

2.4 มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน การประชุมผ่านวิดีโอคอล การส่งงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นต้น

2.5 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่

2.6 มีการปรับเปลี่ยนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ โดยผู้สอนนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่

3.1 มีการศึกษา และวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่

3.2 มีการส่งเสริมให้ผู้สอนผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแล้วนำไปใช้ในการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่

3.3 มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการในยุควิถีใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น

3.5 มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดให้ความรู้การปฏิบัติตนเพื่อสุขอนามัยปลอดภัยจากโรคโควิด 19 ตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโรคโควิดขั้นสูงสุด ตลอดจนแนะนำผู้เรียน ผู้สอนและบุคลากรสามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา 2019 จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

4.1 มีการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ทั้งแบบ On-line, On-Demand, On-Air, On-Hand, On-Site เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด

4.2 มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องตามช่วงวัยของผู้เรียน

4.3 มีการจัดกิจกรรมการสอนเสริมให้ความรู้กับผู้เรียน ในรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสาน เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจผลการเรียนรู้

4.4 มีการจัดเว้นระยะห่าง อย่างน้อย 1 เมตร เช่น ที่นั่งในห้องเรียน ที่นั่งในโรงอาหาร ที่นั่งพัก จุดยืนรับ-ส่งสิ่งของ/อาหาร พร้อมติดสัญลักษณ์แสดงระยะห่างอย่างชัดเจน

4.5 มีจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือจัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำความสะอาดมืออย่างเพียงพอและใช้งานได้สะดวก

4.6 มีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมตามมาตรการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษา ได้แก่ การระบายอากาศภายในอาคาร คุณภาพน้ำบริโภค อุบัติภาค การทำความสะอาด และการจัดการขยะ เป็นไปตามมาตรฐานและหลักการที่ถูกต้อง

4.7 มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรเน้นการปฏิบัติตามมาตรการสุขอนามัยส่วนบุคคล 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) และ 7 มาตรการเข้ม และมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนรับทราบ และถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง

4.8 มีแผนเผชิญเหตุ แนวปฏิบัติรองรับกรณีมีผู้ติดเชื้อในสถานศึกษาหรือในชุมชน และมีการซักซ้อม

ผู้วิจัยนำมาขยายร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบกลไกดำเนินการ 4) วิธีดำเนินการ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. หลักการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญเพราะถือว่าเป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษาและถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา รวมถึงเป็นด้านที่มีการประเมินมาตรฐานจากสำนักงานประเมินมาตรฐานการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ระบบบริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาประสบความสำเร็จโดยต้องจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน ประกอบกับจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 กล่าวคือในการจัดกระบวนการเรียนรู้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงคิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือการมีส่วนร่วมประสานงานกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหากขาดความร่วมมือกันอาจทำให้การจัดการศึกษาประสบปัญหาได้ดังที่คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาไว้ในปี พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ยังประสบปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น การจัดการเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้ต้องมีการปรับรูปแบบการสอน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน มีครูไม่ครบชั้นเรียน ครูสอนไม่ตรงสาขาวิชาเอก รวมถึงปัญหาของสถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษา ส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ

การจัดการศึกษาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2564)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาหรือการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้เป็นระบบ พร้อมทั้งกระตุ้นให้ครูพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานสอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำอะไรในอุบัติการณ์ไม่ปกติ และวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) หลังจากเกิดเหตุการณ์โรคไวรัสโคโรนา 2019 ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษายังคงพัฒนาและใช้ชีวิตตามปกติพร้อมเดินทางไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนสามารถบริหารไปได้และพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เทียบเท่ากับการเรียนการสอนในสถานการณ์ปกติ ซึ่งการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมีหลายวิธีการ แต่วิธีการที่นำมาปฏิบัติแล้วเหมาะสมกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 คือ วิธีการตามหลักวงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA เนื่องจากเป็นระบบการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ซึ่งทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การวางแผน การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด การติดตามประเมินผลและการนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อผลการวิจัยในครั้งนี้นำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการให้ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3. ระบบกลไกดำเนินการ

กลไกการดำเนินการของสถานศึกษาในการพิจารณารับแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยยึดหลักการบริหารงานแบบ PDCA ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) P คือ Plan หมายถึง การวางแผน 2) D คือ Do หมายถึง การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ 3) C คือ Check หมายถึง การตรวจสอบหรือการเปรียบเทียบ 4) A คือ Act หมายถึง ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม

4. วิธีการดำเนินการ

ผู้รับผิดชอบดำเนินการนำแนวทางไปใช้มีขั้นตอนการดำเนินการตามกระบวนการดังต่อไปนี้ การดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 มีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ 2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาในยุควิถีใหม่ 3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ 4. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ โดยแต่ละด้านมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

4.1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ในยุควิถีใหม่

4.1.1 มีการประชุม PLC ติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมาเพื่อหาแนวทางในการ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทั่วถึงโดยใช้ช่องทางการประชุมที่หลากหลายจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ (Plan)

4.1.2 มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตามการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหาร ทราบและรับการนิเทศการเรียนการสอน ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่างๆ (Plan)

4.1.3 มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน และ กำหนดนโยบายของสถานศึกษา ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ (Plan)

4.1.4 มีการจัดระบบกระบวนการให้ข้อเสนอแนะภายในสถานศึกษา ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ (Do)

4.1.5 มีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง ต่อเนื่อง และเป็นระบบ (Do)

4.1.6 มีการกำหนดให้การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเชื่อมโยง กับระบบประกันคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (Check)

4.1.7 ประสานสัมพันธ์กับทางการกรมการศึกษา ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานความก้าวหน้าของการจัดการเรียนรู้และเพื่อหาทางร่วมมือกันพัฒนาต่อไป (Act)

4.1.8 ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของสถานศึกษาแล้วนำผลมา เปรียบเทียบกับปีก่อน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา (Act)

4.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่

4.2.1 มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจากสภาพปัญหาและความต้องการของ สังคม ชุมชนและท้องถิ่น เกี่ยวกับรูปแบบวิถีใหม่จากสถานการณ์โรคไวรัสโคโรน่า 2019 (Plan)

4.2.2 มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างรายวิชาให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ โดยเน้นเนื้อหาที่จำเป็นตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละช่วงวัย (Plan)

4.2.3 มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยผู้สอนออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษด้วยตนเอง สอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน (Plan)

4.2.4 มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านการทำงาน การประชุม ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ การส่งงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นต้น (Do)

4.2.5 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ (Do)

4.2.6 มีการควบคุม ดูแล ให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียน ที่เรียนอ่อน และส่งเสริมผู้เรียนที่อัจฉริยะภาพด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และมุ่งสู่ความเป็นสากล (Do)

4.2.7 มีการปรับเปลี่ยนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ โดยผู้สอนนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Check)

4.2.8 มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมทั้งรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบในลำดับต่อไป (Act)

4.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่

4.3.1 มีการศึกษา และวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ (Plan)

4.3.2 มีการส่งเสริมให้ผู้สอนผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แล้วนำไปใช้ในการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่ (Do)

4.3.3 มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการในยุควิถีใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Do)

4.3.4 มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น (Check)

4.3.5 มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดให้ความรู้การปฏิบัติตนเพื่อสุขอนามัย ปลอดภัยจากโรคไวรัสโคโรนา 2019 ตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโรคโควิดขั้นสูงสุด ตลอดจน แนะนำผู้เรียน ผู้สอนและบุคลากรสามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา 2019 จาก แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ (Act)

4.4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

4.4.1 มีการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการควบคุม ติดตาม การปฏิบัติการสอนของผู้สอนให้เป็นไปตามเนื้อหาและกำหนดเวลาที่ระบุในคู่มือและแผนการสอน (Plan)

4.4.2 มีการจัดตารางสอน ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ฝ่ายงานวิชาการ จัดทำตารางสอน โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำตารางสอน และสอดคล้องกับรูปแบบวิถีใหม่ จากสถานการณ์โรคไวรัสโคโรนา 2019 (Plan)

4.4.3 มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรเน้นการปฏิบัติตามมาตรการสุขอนามัยส่วนบุคคล 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) และ 7 มาตรการเข้ม และมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนรับทราบ และ ถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง (Plan)

4.4.4 มีแผนเผชิญเหตุ แนวปฏิบัติรองรับกรณีมีผู้ติดเชื้อในสถานศึกษาหรือในชุมชน และมีการซักซ้อม (Plan)

4.4.5 มีการบริหารการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ทั้งแบบ On-line, On-Demand, On-Air, On-Hand, On-Site เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด (Do)

4.4.6 มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันการแพร่ระบาดของ โรคไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องตามช่วงวัยของผู้เรียน (Do)

4.4.7 มีการจัดกิจกรรมการสอนเสริมให้ความรู้กับผู้เรียน ในรูปแบบการเรียน การสอนผสมผสาน เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจผลการเรียนรู้ (Do)

4.4.8 มีการจัดเว้นระยะห่าง อย่างน้อย 1 เมตร เช่น ที่นั่งในห้องเรียน ที่นั่งในโรง อาหาร ที่นั่งพัก จุดยืนรับ-ส่งสิ่งของ/อาหาร พร้อมติดสัญลักษณ์แสดงระยะห่างอย่างชัดเจน (Do)

4.4.9 มีจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือจัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ ทำความสะอาดมือ อย่างเพียงพอและใช้งานได้สะดวก (Do)

4.4.10 มีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมตามมาตรการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษา ได้แก่ การระบายอากาศภายในอาคาร คุณภาพน้ำบริโภค อุบัติ การทำความสะอาด และการจัดการขยะ เป็นไปตามมาตรฐานและหลักการที่ถูกต้อง (Do)

4.4.11 มีการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศให้ผู้สอนดำเนินการเรียนการสอน เป็นไปตามผลการสอนหรือคู่มือครู (Check)

4.4.12 มีการรับฟังปัญหาในการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจะได้แนะนำ ช่วยเหลือ และให้การนิเทศในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้วิถีใหม่ (Act)

4.4.13 ประเมินการประชาสัมพันธ์การรายงานผลการจบการศึกษา (ปพ.2) ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ป.6 ม.3 และ ม.6) และรายงานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายงานเฉพาะ ม.3 และ ม.6) เพื่อนำผลไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป (Act)

5. เจ็อนไขความสำเร็จ

เจ็อนไขความสำเร็จ คือ แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในเป้าหมายที่สูงขึ้น โดยครอบคลุมในสถานศึกษา การบริหารควรเพิ่มจุดเน้นดังต่อไปนี้

5.1 สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรให้การสนับสนุนการนำแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยควรมีการช่วยเหลือ นิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำ มีความทันสมัย มีการสร้างแรงจูงใจ สนับสนุน และคอยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน โดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม สม่่าเสมอ ในลักษณะ กัลยาณมิตร

5.3 ผู้บริหารคณะครูและบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องตระหนักและเห็นความสำคัญ ตลอดจนให้ความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อนำแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5.4 ผู้บริหารคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี จิตอาสา มุ่งมั่น ทุ่มเท และเสียสละเพื่อสร้างศักยภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และให้เกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ภายใต้สถานการณ์การเรียนการสอนในยุควิถีใหม่

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม ไปปรับปรุงแก้ไข ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 หลังจากนั้นดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ

แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 ปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ที่	แนวทางการบริหารงานวิชาการ ในยุควิถีใหม่	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	หลักการ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
2	วัตถุประสงค์	4.60	0.49	มากที่สุด	4.40	0.49	มาก
3	กลไกดำเนินการ	4.60	0.49	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
4	4.1. วิธีการด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในยุควิถีใหม่	4.60	0.49	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
	4.2. วิธีการด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาในยุควิถีใหม่	4.60	0.49	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
	4.3. วิธีการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่	4.80	0.40	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.4. วิธีการด้านการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ในยุควิถีใหม่	4.40	0.49	มาก	4.80	0.40	มากที่สุด
5	เงื่อนไขความสำเร็จ	4.20	0.40	มาก	4.80	0.40	มากที่สุด
	โดยรวม	4.60	0.40	มากที่สุด	4.73	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการ
ในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับตาม
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ หลักการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ วัตถุประสงค์ กลไกดำเนินการ ด้านการพัฒนาระบบ
ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ และอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ เงื่อนไขความสำเร็จ

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในยุควิถีใหม่ หลักการ กลไกดำเนินการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อายุวิถีใหม่ เงื่อนไข ความสำเร็จ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ และอยู่ในระดับมาก คือ วัตถุประสงค์

นำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ภายใต้ขอบข่าย การบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ และด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อายุ วิถีใหม่ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่

แนวทางการพัฒนา คือ 1. มีการประชุม PLC ติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นในปีที่ ผ่านมาเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง โดยใช้ช่องทางการประชุมที่ หลากหลายจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ 2. มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตามการจัดการ เรียนรู้ให้กับผู้บริหารทราบและรับการนิเทศการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ 3. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดนโยบายของ สถานศึกษาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ 4. มีการจัดระบบกระบวนการให้ข้อเสนอแนะ ภายในสถานศึกษาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ 5. มีการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง ต่อเนื่องและเป็นระบบ 6. มีการกำหนดให้การจัดระบบประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 7. ประสานสัมพันธ์กับทางกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานความก้าวหน้าของการจัดการเรียนรู้และเพื่อหาทางร่วมมือกัน พัฒนาต่อไป 8. ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของสถานศึกษาแล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับ ปีก่อน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่

แนวทางการพัฒนา คือ 1. มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจากสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นเกี่ยวกับรูปแบบวิถีใหม่จากสถานการณ์โรค ไวรัสโคโรนา 2019 2. มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างรายวิชาให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์

โดยเน้นเนื้อหาที่จำเป็นตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละช่วงวัย 3. มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษาด้วยตนเอง สอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน 4. มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านการทำงาน การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ การส่งงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นต้น 5. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อทำหน้าที่นี้เทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ 6. มีการควบคุม ดูแล ให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนที่เรียนอ่อน และส่งเสริมผู้เรียนที่อัจฉริยะภาพด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และมุ่งสู่ความเป็นสากล 7. มีการปรับเปลี่ยนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ โดยผู้สอนนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 8. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมทั้งรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบในลำดับต่อไป

3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่

แนวทางการพัฒนา คือ 1. มีการศึกษา และวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ 2. มีการส่งเสริมให้ผู้สอนผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแล้วนำไปใช้ในการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่ 3. มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการในยุควิถีใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 4. มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น 5. มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดให้ความรู้การปฏิบัติตนเพื่อสุขอนามัยปลอดภัยจากโรคไวรัสโคโรนา 2019 ตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโรคโควิดขั้นสูงสุด ตลอดจนแนะนำผู้เรียน ผู้สอนและบุคลากรสามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา 2019 จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

แนวทางการพัฒนา คือ 1. มีการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการควบคุม ติดตามการปฏิบัติการสอนของผู้สอนให้เป็นไปตามเนื้อหาและกำหนดเวลาที่ระบุในคู่มือและแผนการสอน 2. มีการจัดทำตารางสอน ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ฝ่ายงานวิชาการจัดทำตารางสอน โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำตารางสอน และสอดคล้องกับรูปแบบวิถีใหม่จากสถานการณ์โรคไวรัสโคโรนา 2019 3. มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรเน้นการปฏิบัติตามมาตรการสุขอนามัยส่วนบุคคล 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) และ 7 มาตรการเข้ม และมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนรับทราบ และถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง 4. มีแผนเผชิญเหตุ แนวปฏิบัติรองรับกรณีมีผู้ติดเชื้อในสถานศึกษาหรือในชุมชน และมีการซักซ้อม 5. มีการบริหารการจัดการเรียนการสอนแบบ

ผสมผสาน ทั้งแบบ On-line, On-Demand, On-Air, On-Hand, On-Site เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด 6. มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องตามช่วงวัยของผู้เรียน 7. มีการจัดกิจกรรมการสอนเสริมให้ความรู้กับผู้เรียน ในรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสาน เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจผลการเรียนรู้ 8. มีการจัดเว้นระยะห่าง อย่างน้อย 1 เมตร เช่น ที่นั่งในห้องเรียน ที่นั่งในโรงอาหาร ที่นั่งพัก จุดยืนรับ-ส่งสิ่งของ/อาหาร พร้อมติดสัญลักษณ์แสดงระยะห่างอย่างชัดเจน 9. มีจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือจัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำความสะอาดมือ อย่างเพียงพอและใช้งานได้สะดวก 10. มีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมตามมาตรการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษา ได้แก่ การระบายอากาศภายในอาคาร คุณภาพน้ำบริโภค อุณหภูมิ การทำความสะอาด และการจัดการขยะ เป็นไปตามมาตรฐานและหลักการที่ถูกต้อง 11. มีการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศให้ผู้สอนดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปตามผลการสอนหรือคู่มือครู 12. มีการรับฟังปัญหาในการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจะได้แนะนำ ช่วยเหลือและให้การนิเทศในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้วิถีใหม่ 13. ประเมินการประชาสัมพันธ์การรายงานผลการจบการศึกษา (ป.พ.2) ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ป.6 ม.3 และ ม.6) และรายงานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายงานเฉพาะ ม.3 และ ม.6) เพื่อนำผลไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

สรุปผลได้ว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผ่านกระบวนการพัฒนาด้วยวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม นำไปสู่การวางแผนการทำงานโดยการประชุมผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการจัดระบบกระบวนการและแบ่งหน้าที่ดำเนินงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลผ่านรูปแบบออนไลน์ และนำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้นและสามารถปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ อันเกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

สรุปผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ ด้านการพัฒนาสื่อ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้
ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่
ลำดับที่ 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ ลำดับที่ 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ ลำดับที่ 4 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

สรุปผลคือ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ 2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ 3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ 4. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผ่านกระบวนการพัฒนาด้วยวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม นำไปสู่การวางแผนการทำงาน โดยการประชุมผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการจัดระบบกระบวนการและแบ่งหน้าที่ดำเนินงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลผ่านรูปแบบออนไลน์ และนำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้นและสามารถปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ อันเกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรน่า 2019 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 พบว่า

สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 แม้ว่าผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการมาเป็นอันดับแรก แต่ผู้เรียนยังคงมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย ในการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องมีการ ปรับรูปแบบการสอน ประกอบกับขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นกับการเรียนในรูปแบบ วิถีใหม่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของรังสรรค์ พรหมมา (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสำหรับการจัดการศึกษา ในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New Normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Joseph (2012) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาและ โรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการคือ ด้านของความโปร่งใสของผู้บริหารที่ไม่สามารถ ตรวจสอบได้จากภายนอก และความขัดแย้งของบุคลากรในโรงเรียนที่ไม่มีความร่วมมือร่วมใจกัน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานวิชาการ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวมมีสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงาน วิชาการในยุควิถีใหม่ ตามขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารงาน วิชาการ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อต้องการที่จะส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน รวมทั้งมีการส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้แข่งขันได้ ในเวทีสากล ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้บริบทของพื้นที่และการสนับสนุนบุคลากรทั้งระบบสู่การเป็นครู ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3, 2564) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่

1. ด้านการพัฒนากระบวนกรประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ 2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ 3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ 4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของกฤตยา จุลละมณฑล (2557) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพราะการจัดการศึกษาเป็นการวางพื้นฐาน สอดคล้องกับ Grossman (2009) ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศของโรงเรียน การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ดีต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครู สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลเน้นให้ครู โดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาครู จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ซึ่งสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ด้วยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควบคู่กับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้มีการวัดและประเมินผล ตลอดจนพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา สู่ความเป็นเลิศ พันธกิจ ส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการสอดคล้องกับนโยบายของทางกระทรวงศึกษาธิการ นำไปสู่การวิเคราะห์จัดทำแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. ระบบกลไกดำเนินการ 4. วิธีดำเนินการ มี 4 ด้าน 4.1) ด้านการพัฒนากระบวนกรประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่ 4.2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ 4.3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ 4.4) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ 5. เงื่อนไขความสำเร็จ โดยยึดหลักการบริหารงานแบบ PDCA ตามแนวความคิดของ เดมมิ่ง (Deming in Mycoted, 2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้นโดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สอดคล้องกับแนวคิดของ ถวัลย์ มาตจรัส (2546) ได้กล่าวว่า ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จเรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลเป็นอย่างดีคือ กระบวนการ

บริหารงานด้วยวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเดมมิ่งเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรม และเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของวงจรกิจกรรมในปัจจุบัน โดยการสร้างแนวทางการบริหารงานวิชาการสอดคล้องกับแนวคิดของ Everard และ Morris (1990) ที่เสนอว่าองค์ประกอบแนวทางที่ดีต้องประกอบด้วย หลักการและแนวความคิด บริบท วัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน และเงื่อนไข สอดคล้องกับ มาร์ต พัฒผล (2557) เสนอองค์ประกอบของแนวทางว่าคือ หลักการ วัตถุประสงค์ของแนวทาง ระบบกลไก วิธีดำเนินงาน และเงื่อนไขความสำเร็จ และสอดคล้องกับ ชัยยุทธ บุญเต็ม (2564) ได้พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ระบบกลไกดำเนินการ วิธีดำเนินการ และเงื่อนไขความสำเร็จ นอกจากนี้ ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานที่เป็นที่ยอมรับและแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจัดทำเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินการสร้างแนวทางมีการจัดสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ประกอบกับการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ และการสร้างแนวทางซึ่งเป็นไปตามกระบวนการวิจัย อีกทั้งกระบวนการต่าง ๆ ก่อนที่จะได้มาซึ่งแนวทางที่สมบูรณ์ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และความสามารถในด้านการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kenneth (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาของระบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเพิ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การออกแบบระบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้เป็นระบบและดำเนินการตามระบบมีการประเมินระบบ และพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการอยู่เสมอ จะส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Misty (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในเมืองในหนึ่งตำบลในรัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกาผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ช่วยส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นและสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith (2007) ได้ศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยที่โรงเรียนที่มีระบบการบริหารงานวิชาการที่ดีจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นด้วย

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ พบว่า มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแนวทางตามกระบวนการที่ดี มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะแก้ไขปัญหาและพัฒนาแนวทางให้ดีขึ้น และมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย บนพื้นฐานของหลักการและทฤษฎีที่ถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543) โดยแนวทางที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีหลักการและทฤษฎีรองรับ พร้อมทั้งได้รับการชี้แนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนได้รับการปรับปรุงแก้ไข สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ รุ่งสรรค์ พรหมมา (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสำหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New Normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารสำหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New Normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ จรรยาภรณ์ ภูกลาง (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน หน่วยงานที่จะนำแนวทางไปปรับใช้ควรศึกษาสภาพปัญหา บริบทในเขตพื้นที่ศึกษานั้น ๆ ให้เหมาะสมกับหน่วยงานเสียก่อน ดังเช่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารควรคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่สมบูรณ์ต่อไป

1.2 ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการประเมินผลของโรงเรียน ทบทวนคุณภาพการศึกษาในยุควิถีใหม่ โดยดำเนินการประชุมวิเคราะห์ ประเมินและสรุปผลทุกเดือนอย่างจริงจังต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารควรมอบหมายให้ผู้สอนได้ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีบันทึกความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นระยะ 1 สัปดาห์ และ 1 เดือน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน

1.4 สถานศึกษาควรมีการมอบหมายภาระงานให้ชัดเจนกับบุคลากร ควรมีการจัด
ฝึกอบรม เพื่อทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในเท่าทันการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเฉพาะด้าน เช่น ด้านหลักสูตร

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลหรือประสบความสำเร็จในการบริหารงาน เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญ
ที่ทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : ทิปส์ พับบลิชเคชั่น.
- กมล ภู่งประเสริฐ. (2555). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : เสริมสินพีรพรสชิสเท็ม.
- กรมควบคุมโรค. (2565). *มาตรการเปิดเรียน On site ปลอดภัย อยู่ได้กับโควิด 19 ในสถานศึกษา เตรียมความพร้อมการเปิดภาคเรียนที่ 1/2565*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 31 พฤษภาคม 2565].
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับที่ 3*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กฤตยา จุลละมณฑล. (2557). *ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเมือง ฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- กิติมา ปรีดีดีล. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- เกษม วัฒนชัย. (2555). *การเรียนรู้ที่พอเพียง*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มติชน.
- คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2558). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- คำหมาน คนไค. (2542). *ครูบ้านนอก*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จรรยาภรณ์ ภูกลาง. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บัคพอยท์.

- จำรัส นองมาก. (2546). *ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตรหลักการสอนและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : อลิน เพรส.
- เฉลา มิสตี๋. (2540). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการป้องกันโรคเอดส์ สำหรับผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยุทธ บุญเดิม. (2564). *แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอพิบูลย์มังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2547). *การบริหารงานวิชาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชูกิจ ลิมปิจำนงค์. (2563). *Recovery Forum “School Reopening and Teacher Empowerment to cope with the Next Normal in Education”*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://m.mgronline.com/qol/detail/9630000063614>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2565].
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). *นวัตกรรมการศึกษาชุด แบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ*. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
- ทิตินา เขมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธการพิมพ์จำกัด.
- ธารัง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธารังศักดิ์ คงศาสน์. (2563). *6 เทคนิคการบริหารแบบใหม่ในยุค New Normal*. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- นงนภัศ คุ้มวิญญู เทียงกมล. (2551). *สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา เล่ม 1*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิคม ชมพูหลง. (2545). *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.
- นิพนธ์ กิณาวงศ์. (2544). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก : ภาควิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2542). *ยุทธศาสตร์ชาติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมธนาคารออมสิน.
- ปรีชา กองจินดา. (2549). *แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พงษ์ศักดิ์ บุญภักดี. (2562). การประเมินการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์บนฐานวิถีชีวิตใหม่สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษา. *วารสารวิชาการ T-VET Journal สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3*, 4(8), 39-54.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารศิลปะการจัดการ*, 4 (3), 783-795.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2554). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- เพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม. (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2541). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. *การศึกษาเอกชน*, 8(7), 38-40.
- ไพโรจน์ กลั่นกุหลาบ. (2542). *การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

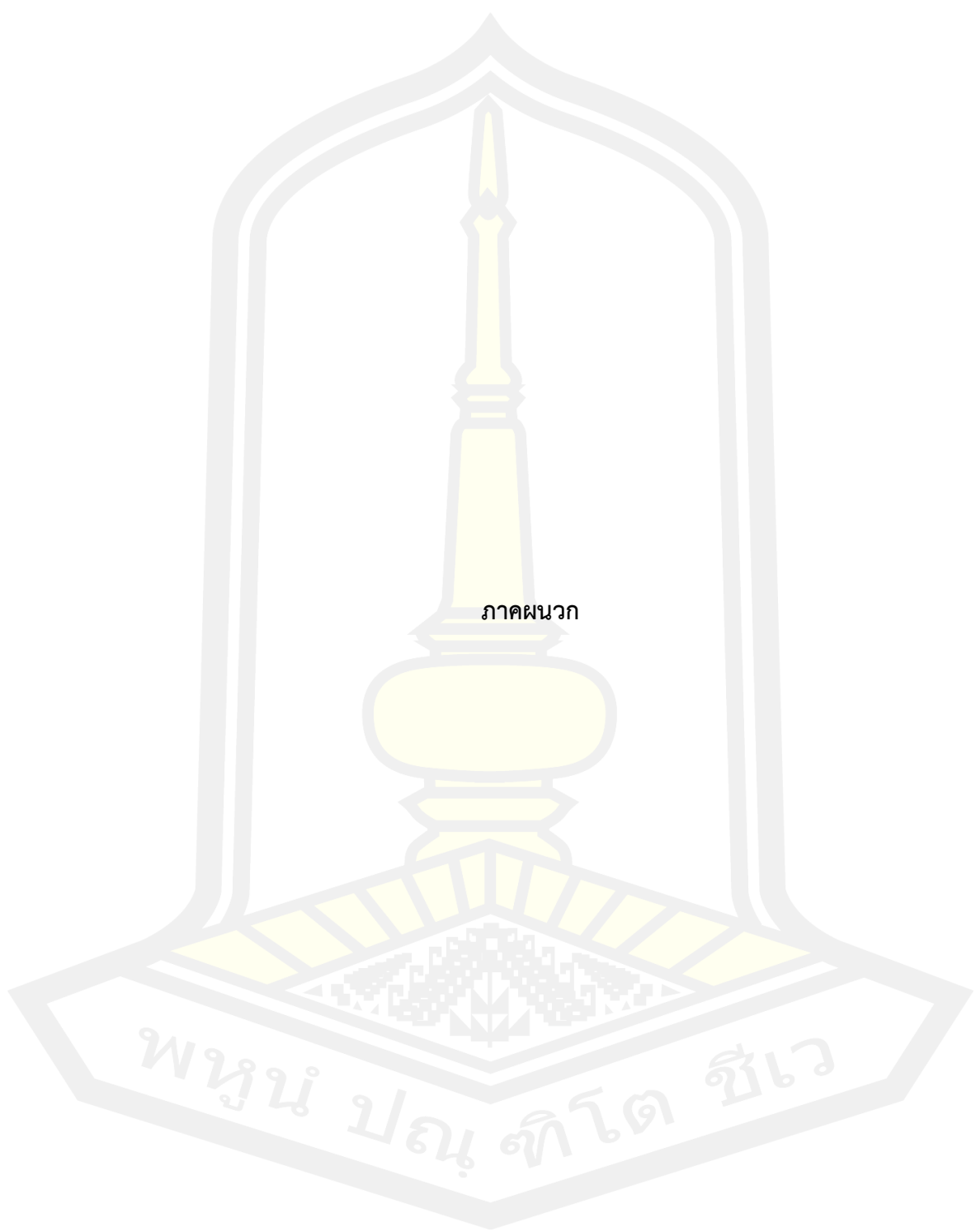
- ไพลี้อต บุศราคำ. (2548). *การรายงานการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ*.
พระนครศรีอยุธยา : โรงเรียนหนองขนาก “ตุงค์เรือง”.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2563). *ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- มณฑิชา ชนะสิทธิ์. (2539). *การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา
ในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยวิธีภูมิปัญญาชาวบ้าน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- มารุต พัฒนาผล. (2557). *การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้จักคิด และความสุขในการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ :
จรัสสนิทวงศ์การพิมพ์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พรินติงเฮาส์.
- รสสุคนธ์ มั่นคง. (2563). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.*
- รังสรรค์ พรหมมา. (2563). *แนวทางการบริหารสำหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New
Normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*
- รัตน์ บัวสนธ์. (2551). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา :
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รุจิรั ภูสาระ. (2545). *การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บั๊ค.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2552). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : แอลทีเพลส.
- วันเพ็ญ พุทธานนท์. (2563). *New Normal การศึกษาไทยกับ 4 รูปแบบใหม่การเรียนรู้*.
[ออนไลน์]. ได้จาก : <https://www.thebangkokinsight.com/367124/>.
[สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2565].
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). *คู่มือปฏิบัติการงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: สานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : บริษัท เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอร์ จำกัด.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล. (2552). *จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา*. กรุงเทพฯ : จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล. (2563). *การประเมินการเรียนรู้ในฐานวิถีชีวิตใหม่*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2552). “หลักสูตร”. *สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- ศศิมา สุขสว่าง. (2563). *The New Normal* กับการปรับตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลง ในยุค Digital Transformation. [ออนไลน์]. ได้จาก <https://www.sasimasuk.com/17203943/the-new-normal-กับการปรับตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลง-ในยุค-digital-transformation> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 31 พฤษภาคม 2565].
- สงบ ลักษณะ. (2541). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา*. วารสารข้าราชการครู, 10(7), 25, สิงหาคม-กันยายน.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. (2564). *รายงานการสังเคราะห์ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.mkarea3.go.th/>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 6 กรกฎาคม 2565].
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565 (ฉบับปรับปรุง 2565) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.mkarea3.go.th/mk3/?p=4777>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 6 กรกฎาคม 2565].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2556). *ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : พรินต์ติ้ง.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2563). *การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่* : กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). *การบริหารการศึกษา : หลักการและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- สุนันทา เลานันท์. (2540). *การสร้างทีมงาน*. กรุงเทพฯ : ดี.ดี บั๊คสโตร์.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่ : The Knowledge Center.
- สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). *New normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://dsp.dip.go.th/th/category>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2565].
- สุมาลี จันทร์ชะลอ. (2552). *การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- สุรพล อิศรไกรศีล. (2563). *ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์ "New Normal" ความปกติใหม่, ฐานวิถีชีวิตใหม่*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://www.amarintv.com/news/detail/30902>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2565].
- สุรศักดิ์ ศิริ. (2548). *การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน*. พระนครศรีอยุธยา : โรงเรียนอยุธยาสุวรรณ.
- สุวิมล มธรรส. (2564). *การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19*. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(40),35.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- หวน พินิจพันธ์. (2549). *การบริหารการศึกษา : นักบริหารมืออาชีพ*. นนทบุรี : พินิจพันธ์การพิมพ์.
- อัญญา ทิวสุขกาญจน์. (2564). *แนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อำรุง จันทวานิช. (2545). *วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่*. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- อุดม โพธิ์ชัย. (2550). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา เอกสารชุดวิชาการ การจัดการ ในโรงเรียน หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *การวางแผนการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรมาน. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่นสู่การสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : ฟินนี่.
- Burgess, J. (1996). Focusing on Fear. *Area*, 28(2), 130-136.
- Deming in Mycoted. (2004). *Plan Do Check Act (PDCA)*. [online]. Available from : <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>. [accessed 16 August 2022].
- Everard, B. and Morris, G. (1990). *Effective school management*. 2nd ed. London : Hollen Street Press.
- Force, T. and Unesco. (2020). *BACK TO SCHOOL ในยุค NEW NORMAL*. [online]. Available from : <https://www.educathai.com>. [accessed 16 August 2022].
- Gibbs, A. (1997). Focus groups. *Social Research Update*, 19, 1-7.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.
- Goodman, R. and others. (2003). *Using the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) to Screen for Child Psychiatric Discipline in a Community Samples*. *Dissertation Abstracts International*, 65(10), 11178-A.
- Goss, J.D. and Leinbach, T.R. (1996). Focus Groups as Alternative Research Practice Experience with Transmigrants in Indonesia. *Area*, 28, 115-123.
- Grossman, P. (2009). Teaching Practice: A Cross-Professional Perspective. *Teachers College Record*, 111(9), 2055-2100.
- Homan, R. (1991). *The ethics of social research*. London : Macmillan.

- Joseph, K. (2012). Academic Optimism and Community Engagement in USA Schools. *Journal of Educational Management*, 26(5), 77-78, October–December.
- Kenneth, T. (2010). The Influence of School Architecture on Academic Achievement. *Journal of Educational Administration*, 38(4), 309-330, April-June.
- Kerlinger, F.N. and Lee, H.B. (2000). *Foundations of Behavioral Research*. Orlando, FL : Harcourt College Publishers.
- Kitzinger, J. (1994). The Methodology of Focus Groups: The Importance of Interaction between Research Participants. *Sociology of Health & Illness*, 16, 103-121.
- Kitzinger, J. (1995). Introducing focus groups. *British Medical Journal*, 311, 299-302.
- Krueger, R.A. (1988). *Focus Groups. A Practical Guide for Applied Research*. USA : Sage Publications, Inc.
- Misty, M.K. (2007). Academic Optimism and Community Engagement in Urban Schools. *Journal of Educational Administration*, 49(5), 542-562, February.
- Morgan, D.L. (1997). *Focus Groups as Qualitative Research*. 2nd ed. Thousand Oaks, CA. : Sage.
- Powell, R.A. and Single, H.M. (1996). Focus Group. *International Journal of Quality in Health Care*, 8(5), 499-504.
- Saylor, G.J., Alexander, W.M. and Lewis, A.J. (1981). *Curriculum Planning for Better Teacher and Learning*. 4th ed. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Smith, P.A. (2007). Academic Optimism and Student Achievement in Urban Elementary Schools. *Journal of Educational Administration*, 45(5), 556–568.
- Smith, P.L. and Ragan, T.J. (1999). *Instructional Design*. New York : John Wiley & Sons Inc.
- Stoner, A.F. and Wankel, C. (1986). *Management*. 3rd ed. New Delhi : Prentice–Hill.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York : Harcourt, Brace & World.
- Tyler, R.W. (1950). *Basic Principles of Curriculum Development and Instruction*. Chicago : University of Chicago Press.

ภาคผนวก

พหุณํ ปณฺ ทิโต ชีเว

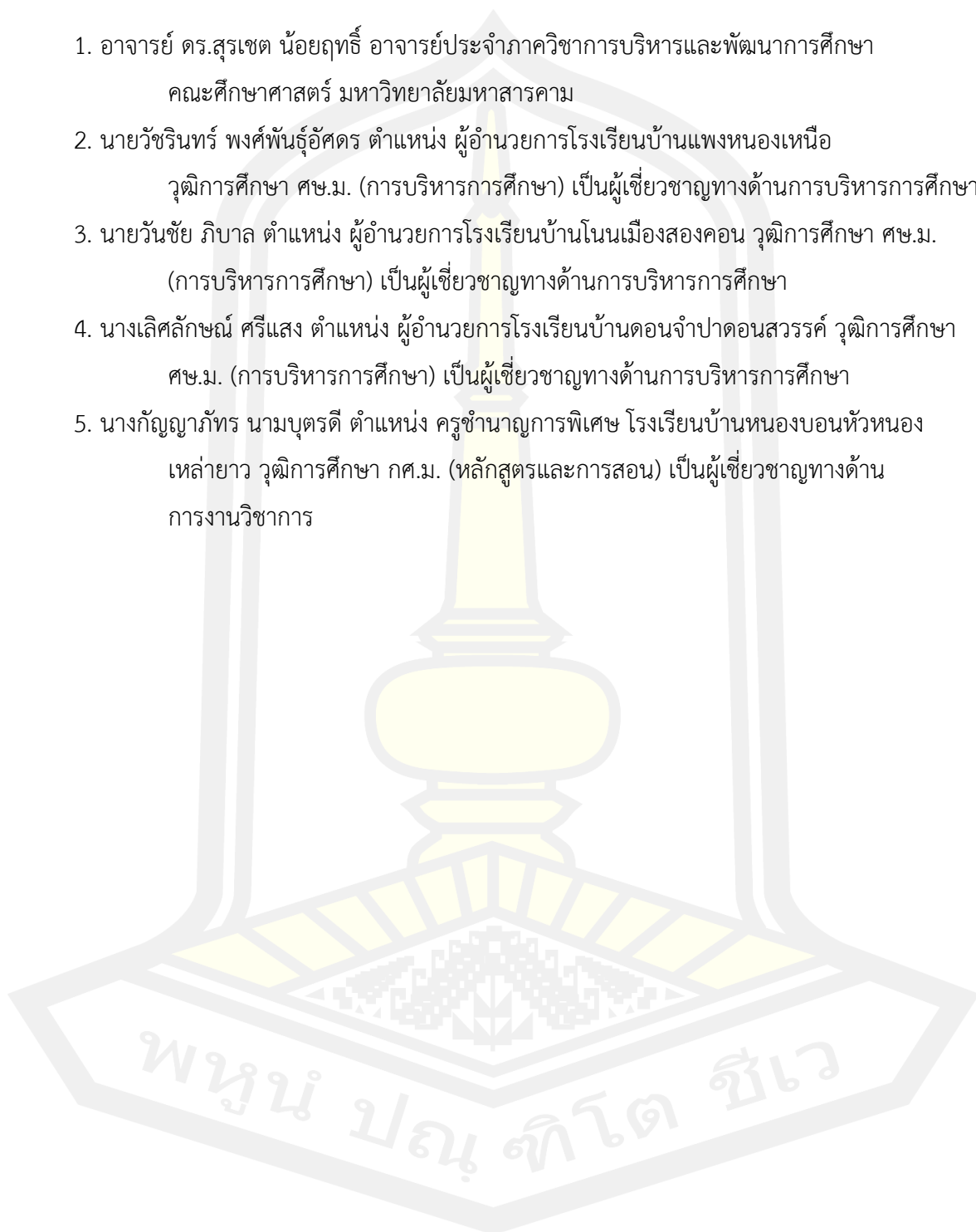
ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

พหุณํ ปณฺ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. นายวัชรินทร์ พงศ์พันธุ์อัคร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแพงหนองเหนือ
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา
3. นายวันชัย ภิบาล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนเมืองสองคอน วุฒิการศึกษา ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา
4. นางเลิศลักษณ์ ศรีแสง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนจำปาดอนสวรรค์ วุฒิการศึกษา
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา
5. นางกัญญาภัทร นามบุตรดี ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนอง
เหล่ายาว วุฒิการศึกษา กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้าน
การงานวิชาการ

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุจน์ ปณฺ ฑิตฺ ชีเว

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของในยุควิถีใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” ผู้วิจัยนางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2. เพื่อออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ดังนั้นจุดมุ่งหมายของแบบสอบถามฉบับนี้เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ ประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ จำนวน 4 ด้าน มีข้อความ 25 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตามความเป็นจริง จาก 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติและมีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติและมีสภาพที่พึงประสงค์มาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติและมีสภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติและมีสภาพที่พึงประสงค์น้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติและมีสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อพึงปฏิบัติและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด ในการนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงยิ่ง

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่											
20	มีการประชุม PLC เพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และทั่วถึง										
21	มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตาม การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารทราบและ รับการนิเทศการเรียนการสอน										
22	มีการจัดระบบกระบวนการให้ข้อเสนอแนะภายใน สถานศึกษาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทาง ต่าง ๆ										
23	มีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีคุณภาพทั่วถึง ต่อเนื่องและเป็นระบบ										
24	มีการกำหนดให้การจัดระบบประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาเชื่อมโยงกับระบบประกัน คุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา										
25	มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการวางแผน และกำหนดนโยบายของ สถานศึกษา										

ตอนที่ 3 ข้อพึงปฏิบัติและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ การบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best practices) สำหรับการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบแนวทางการบริหารงานวิชาการ
ในยุควิถีใหม่จากสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
ในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
 - ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มี
ผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ข้อมูลแต่อย่างใด โดยหน่วยงานของท่าน
เป็นสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best practices) จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณา
ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้และ
ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนงนุช ชะมะठी

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน บณฺฑิต โธ ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
- 1.2 ตำแหน่ง.....สังกัด.....
- 1.3 วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
- 1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน.....
- 1.5 วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่

1.1 ท่านมีการวางแผนในการเตรียมความพร้อมการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านมีแนวทางในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และติดตามประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่

2.1 ท่านมีแนวทางในการวางแผนการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุควิถีใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ท่านมีแนวทางปฏิบัติในการประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุควิถีใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่

3.1 ท่านมีแนวทางในการวางแผนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

3.2 ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่ และมีวิธีการประเมินผลการดำเนินงานในยุควิถีใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่

4.1 ท่านมีแนวทางการวางแผนระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในยุควิถีใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 ท่านมีแนวทางการดำเนินงานและมีวิธีการประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในยุควิถีใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

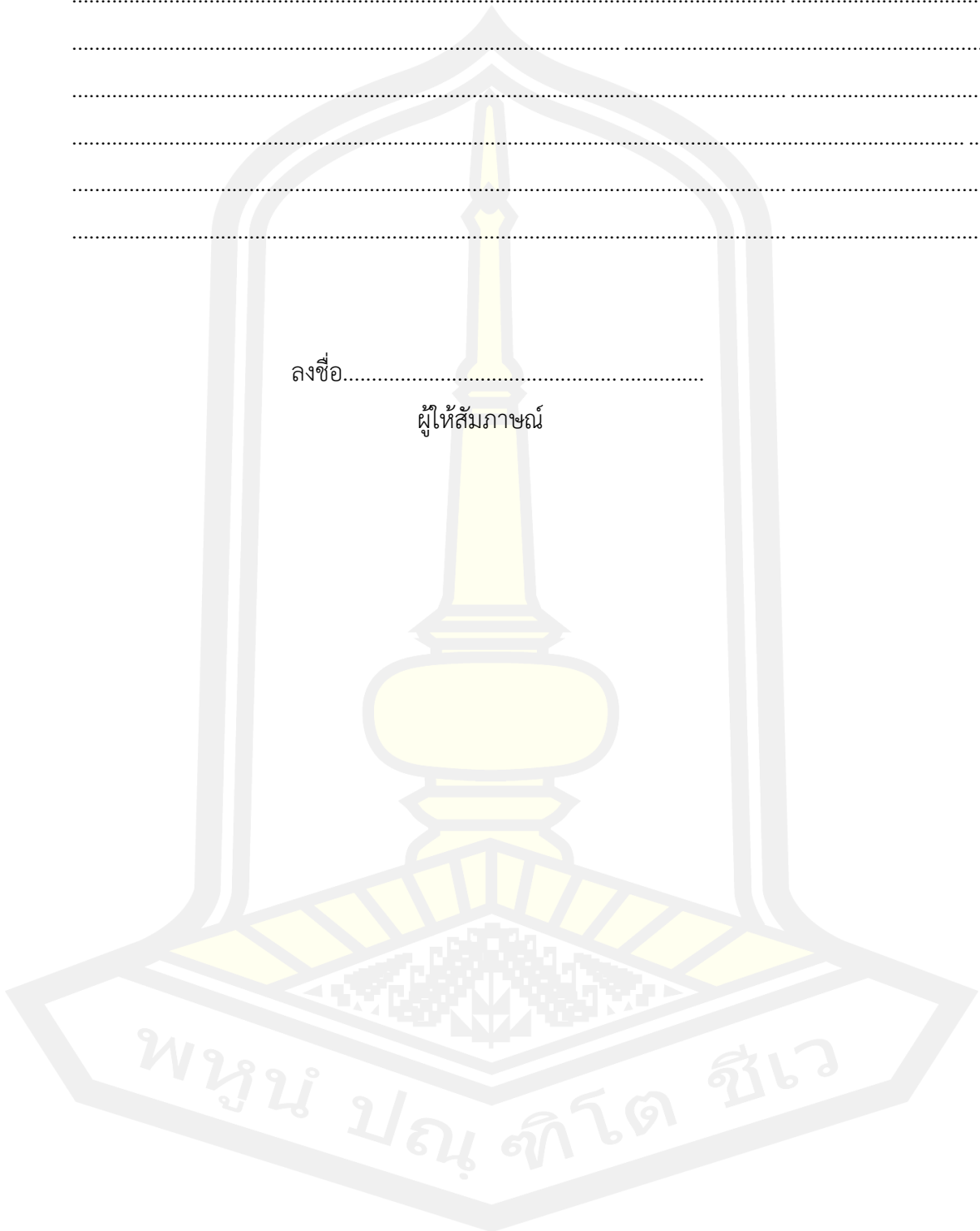
.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้ให้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์
ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	5			
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่									
1	มีการวิเคราะห์หลักสูตร สถานศึกษาจากสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นเกี่ยวกับ รูปแบบวิถีใหม่จากสถานการณ์ โรคไวรัสโคโรนา 2019	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
2	มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง รายวิชาให้มีความยืดหยุ่นตาม สถานการณ์ โดยเน้นเนื้อหาที่ จำเป็นตามมาตรฐานการศึกษา ของแต่ละช่วงวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
3	มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอน ออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ให้ ง่ายต่อการศึกษด้วยตนเอง สอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
4	มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดในด้านการ ทำงาน การประชุมผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ การส่งงาน ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นต้น	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	5			
5	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อทำหน้าที่นเทศติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
6	มีการปรับเปลี่ยนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ โดยผู้สอนนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่									
7	มีการบริหารการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ทั้งแบบ On-line, On-Demand, On-Air On-Hand, On-Site เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
8	มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรน่า 2019 สอดคล้องตามช่วงวัยของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
9	มีการจัดกิจกรรมการสอนเสริมให้ความรู้กับผู้เรียน ในรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสาน เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจผลการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	5			
10	มีการจัดเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร เช่น ที่นั่งในห้องเรียน ที่นั่งในโรงอาหาร ที่นั่งพัก จุดยื่นรับ-ส่งสิ่งของ/อาหาร พร้อมติดสัญลักษณ์แสดงระยะห่างอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
11	มีจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือ จัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำความสะอาดมือ อย่างเพียงพอและใช้งานได้สะดวก	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
12	มีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมตามมาตรการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษา ได้แก่ การระบายอากาศภายในอาคาร คุณภาพน้ำบริโภค อุบโถก การทำความสะอาด และการจัดการขยะ เป็นไปตามมาตรฐานและหลักการที่ถูกต้อง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	5			
13	มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร การปฏิบัติตามมาตรการ สุขอนามัยส่วนบุคคล 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) และ 7 มาตรการเข้ม และ มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ใน สถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง และ ชุมชนรับทราบ และถือปฏิบัติ อย่างทั่วถึง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
14	มีแผนเผชิญเหตุ แนวปฏิบัติ รองรับกรณีมีผู้ติดเชื้อใน สถานศึกษาหรือในชุมชน และมีการซักซ้อม	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่									
15	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใน ยุควิถีใหม่	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
16	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในยุควิถีใหม่	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
17	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในยุควิถีใหม่	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	5			
18	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
19	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่									
20	มีการประชุม PLC เพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
21	มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตามการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารทราบและรับการนิเทศการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
22	มีการจัดระบบกระบวนการให้ข้อเสนอแนะภายในสถานศึกษาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
23	มีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง ต่อเนื่องและเป็นระบบ	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	5			
24	มีการกำหนดให้การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
25	มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดนโยบายของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่
พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)

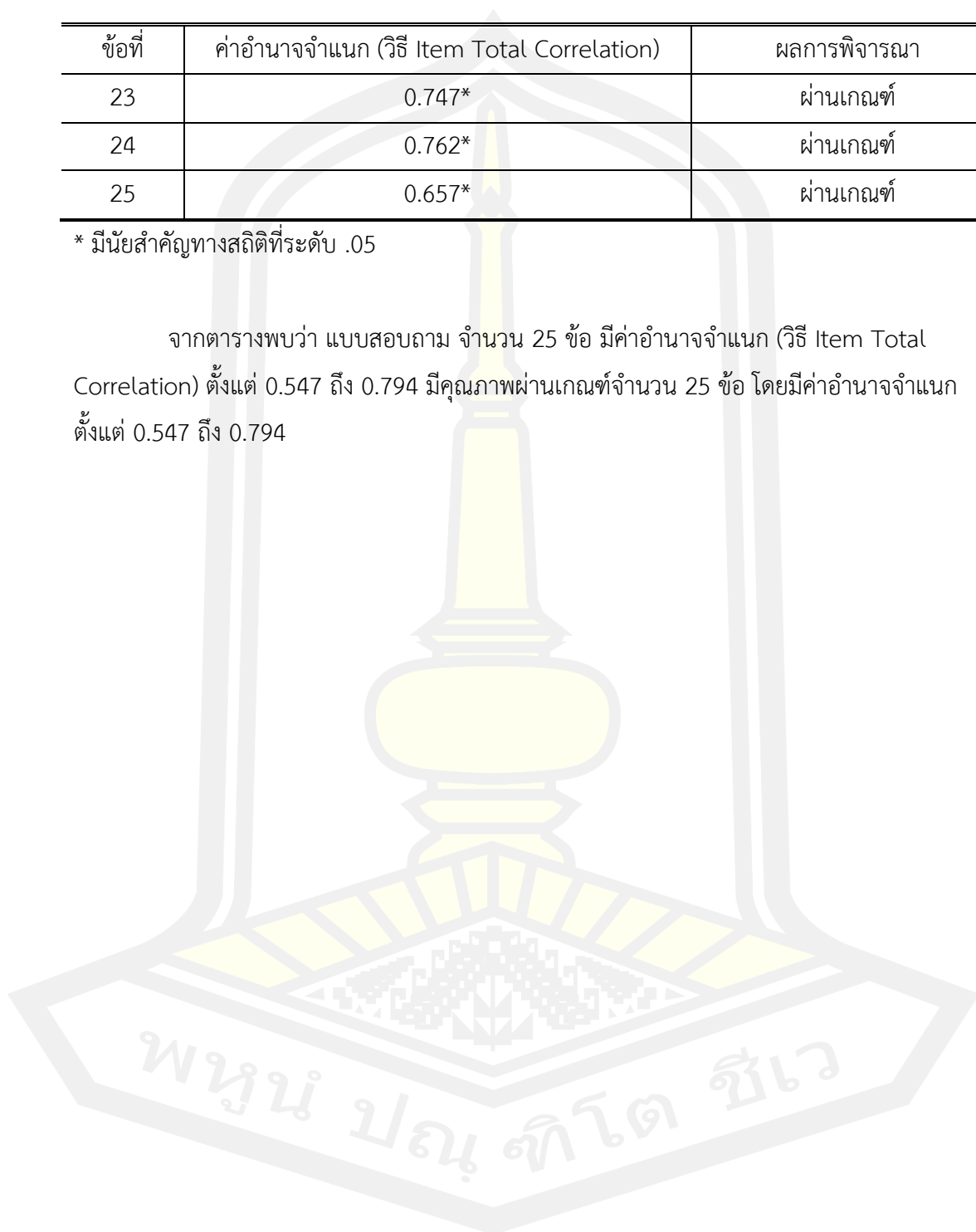
ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)	ผลการพิจารณา
1	0.68*	ผ่านเกณฑ์
2	0.65*	ผ่านเกณฑ์
3	0.689*	ผ่านเกณฑ์
4	0.594*	ผ่านเกณฑ์
5	0.638*	ผ่านเกณฑ์
6	0.617*	ผ่านเกณฑ์
7	0.547*	ผ่านเกณฑ์
8	0.577*	ผ่านเกณฑ์
9	0.688*	ผ่านเกณฑ์
10	0.794*	ผ่านเกณฑ์
11	0.637*	ผ่านเกณฑ์
12	0.765*	ผ่านเกณฑ์
13	0.71*	ผ่านเกณฑ์
14	0.763*	ผ่านเกณฑ์
15	0.781*	ผ่านเกณฑ์
16	0.79*	ผ่านเกณฑ์
17	0.738*	ผ่านเกณฑ์
18	0.734*	ผ่านเกณฑ์
19	0.711*	ผ่านเกณฑ์
20	0.658*	ผ่านเกณฑ์
21	0.779*	ผ่านเกณฑ์
22	0.676*	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)	ผลการพิจารณา
23	0.747*	ผ่านเกณฑ์
24	0.762*	ผ่านเกณฑ์
25	0.657*	ผ่านเกณฑ์

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า แบบสอบถาม จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation) ตั้งแต่ 0.547 ถึง 0.794 มีคุณภาพผ่านเกณฑ์จำนวน 25 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.547 ถึง 0.794

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient)

ผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ "ค่าอำนาจจำแนก" (Discrimination) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และคุณภาพทั้งฉบับ "ค่าความเชื่อมั่น" (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient: α) สรุปผลการวิเคราะห์ดังตาราง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)	ค่าความเชื่อมั่น
1	0.68*	0.954
2	0.65*	
3	0.689*	
4	0.594*	
5	0.638*	
6	0.617*	
7	0.547*	
8	0.577*	
9	0.688*	
10	0.794*	
11	0.637*	
12	0.765*	
13	0.71*	
14	0.763*	
15	0.781*	
16	0.79*	
17	0.738*	
18	0.734*	
19	0.711*	
20	0.658*	
21	0.779*	
22	0.676*	
23	0.747*	
24	0.762*	
25	0.657*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า แบบสอบถาม จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation) ตั้งแต่ 0.547 ถึง 0.794 แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.954

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการยกร่างแนวทางและการตรวจสอบยืนยันการพัฒนาแนวทางการบริหารงาน
วิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

พหุบัน ปณฺ ทัต ชีเว

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการยกร่างแนวทางและการตรวจสอบยืนยันการพัฒนา
แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม

(Focus Group Discussion)

1. นายพนม ศิรินามมนตรี วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ศึกษาพิเศษ
วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
2. นางสาวอุษณีย์ ดวงพร วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ศึกษาพิเศษ
วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
3. นายสรภพ สารโพธิ์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองโกวิทยกิจ
4. นายพิเชต มุลตะกร วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองกงศาลาน้ำเที่ยงวิทยากร
5. นายปรีชา พิษพานศิริวัฒนา วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว
6. นายนิคม ลาน้ำเที่ยง วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน)
ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว
7. นางสาววิตรี พัฒนาเวช วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว

พหุ ม ปณ จิ โด ชี เว

ภาคผนวก จ

แบบประเมินตรวจสอบร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

แบบประเมินตรวจสอบร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

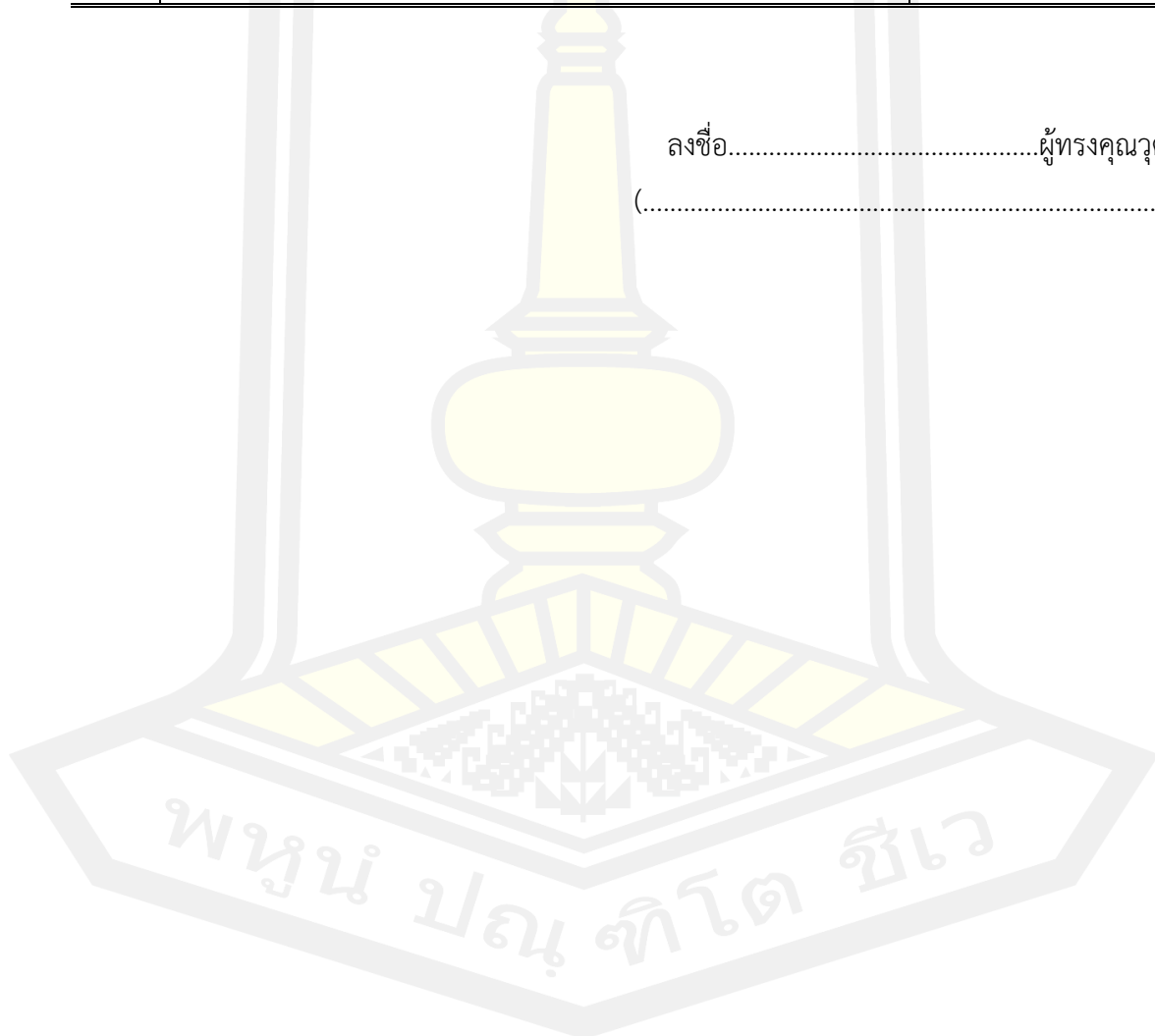
ที่	ร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่	ข้อเสนอแนะจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ
1	หลักการ	
2	วัตถุประสงค์	
3	กลไกดำเนินการ	
4	วิธีดำเนินการ	
	<p>4.1. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุควิถีใหม่</p> <p>4.1.1 มีการประชุม PLC เพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง</p> <p>4.1.2 มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการติดตามการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารทราบและ รับการนิเทศการเรียนการสอน</p> <p>4.1.3 มีการจัดระบบกระบวนการให้ข้อเสนอแนะภายในสถานศึกษาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่องทางต่างๆ</p> <p>4.1.4 มีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง ต่อเนื่องและเป็นระบบ</p> <p>4.1.5 มีการกำหนดให้การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา</p> <p>4.1.6 มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดนโยบายของสถานศึกษา</p>	
	<p>4.2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุควิถีใหม่</p> <p>4.2.1 มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นเกี่ยวกับรูปแบบวิถีใหม่จากสถานการณ์โควิด 19</p>	

ที่	ร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่	ข้อเสนอแนะจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ
	<p>4.2.2 มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างรายวิชาให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ โดยเน้นเนื้อหาที่จำเป็นตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละช่วงวัย</p> <p>4.2.3 มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยผู้สอนออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษด้วยตนเอง สอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน</p> <p>4.2.4 มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านการทำงาน การประชุมผ่านวิดีโอคอล การส่งงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นต้น</p> <p>4.2.5 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อทำหน้าที่นี้เทศติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่</p> <p>4.2.6 มีการปรับเปลี่ยนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ โดยผู้สอนนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด</p> <p>4.2.7 มีนโยบายเป็นลายลักษณ์เน้นการปฏิบัติตามมาตรการสุขอนามัยส่วนบุคคล 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) และ 7 มาตรการเข้ม และมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนรับทราบ และถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง</p> <p>4.2.8 มีแผนเผชิญเหตุ แนวปฏิบัติรองรับกรณีมีผู้ติดเชื้อในสถานศึกษาหรือในชุมชน และมีการซักซ้อม</p>	
	<p>4.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุควิถีใหม่</p> <p>4.3.1 มีการศึกษา และวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับยุควิถีใหม่</p>	

ที่	ร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่	ข้อเสนอแนะจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ
	<p>4.3.2 มีการส่งเสริมให้ผู้สอนผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแล้วนำไปใช้ในการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่</p> <p>4.3.3 มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการในยุควิถีใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p> <p>4.3.4 มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น</p> <p>4.3.5 มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดให้ความรู้การปฏิบัติตนเพื่อสุขอนามัยปลอดภัยจากโรคโควิด 19 ตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโรคโควิดขั้นสูงสุด ตลอดจนแนะนำผู้เรียน ผู้สอนและบุคลากรสามารถสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้</p>	
	<p>4.4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่</p> <p>4.4.1 มีการบริหารการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ทั้งแบบ On-Site, On-Air และ Online เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด</p> <p>4.4.2 มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สอดคล้องตามช่วงวัยของผู้เรียน</p> <p>4.4.3 มีการจัดกิจกรรมการสอนเสริมให้ความรู้กับผู้เรียนในรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสาน เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจผลการเรียนรู้</p> <p>4.4 มีการจัดเว้นระยะห่าง อย่างน้อย 1-2 เมตร เช่น ที่นั่งในห้องเรียน ที่นั่งในโรงอาหาร ที่นั่งพัก จุดยืนรับ-ส่งสิ่งของ/อาหาร พร้อมติดสัญลักษณ์แสดงระยะห่างอย่างชัดเจน</p>	

ที่	ร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่	ข้อเสนอแนะจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ
	<p>4.4.5 มีจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือจัดวางเจลแอลกอฮอล์ สำหรับใช้ทำความสะอาดมือ อย่างเพียงพอและใช้งานได้สะดวก</p> <p>4.4.6 มีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมตามมาตรการป้องกัน โรคโควิด 19 ในสถานศึกษา ได้แก่ การระบายอากาศภายในอาคาร คุณภาพน้ำบริโภค อุโภค การทำความสะอาด และการจัดการขยะ เป็นไปตามมาตรฐานและหลักการที่ถูกต้อง</p>	
5	เงื่อนไขความสำเร็จ	

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ
(.....)

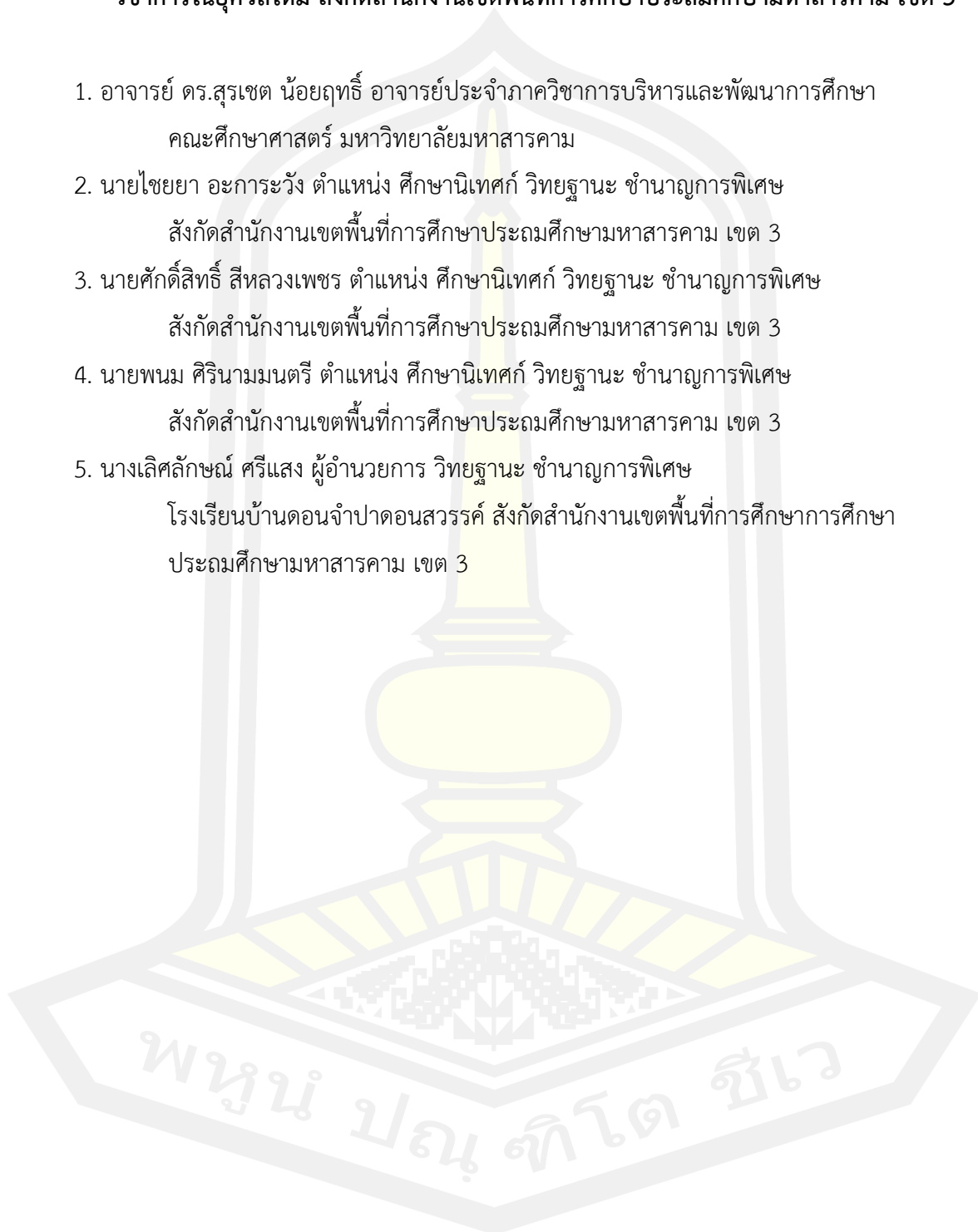
ภาคผนวก ฉ

รายชื่อผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการใน
ยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

พูน ปณ ทัโต ชีเว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงาน
วิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. นายไชยยา อะการะวัง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
3. นายศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
4. นายพนม ศิรินามมนตรี ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
5. นางเลิศลักษณ์ ศรีแสง ผู้อำนวยการ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านดอนจำปาดอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
ประถมศึกษาเขต 3

ภาคผนวก ช

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

พหุณํ ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
 สำหรับการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้เป็นการประเมินส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อจะสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ขอให้ท่านโปรดพิจารณาตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบของแนวทางในด้านหลักการ วัตถุประสงค์ ระบบกลไก ดำเนินงาน วิธีดำเนินการและเงื่อนไขความสำเร็จ ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อยู่ในระดับใด โดยขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องว่างสำหรับเลือกตอบในแต่ละข้อขององค์ประกอบแนวทางเพื่อแสดงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยมีรายละเอียดสำหรับความหมายในการตอบแต่ละช่องดังนี้

- 5 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
- 3 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย
- 1 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

หากท่านเห็นว่าควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมประการใด กรุณาเขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติมแนบท้ายแบบประเมิน

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนงนุช ชะมะที

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

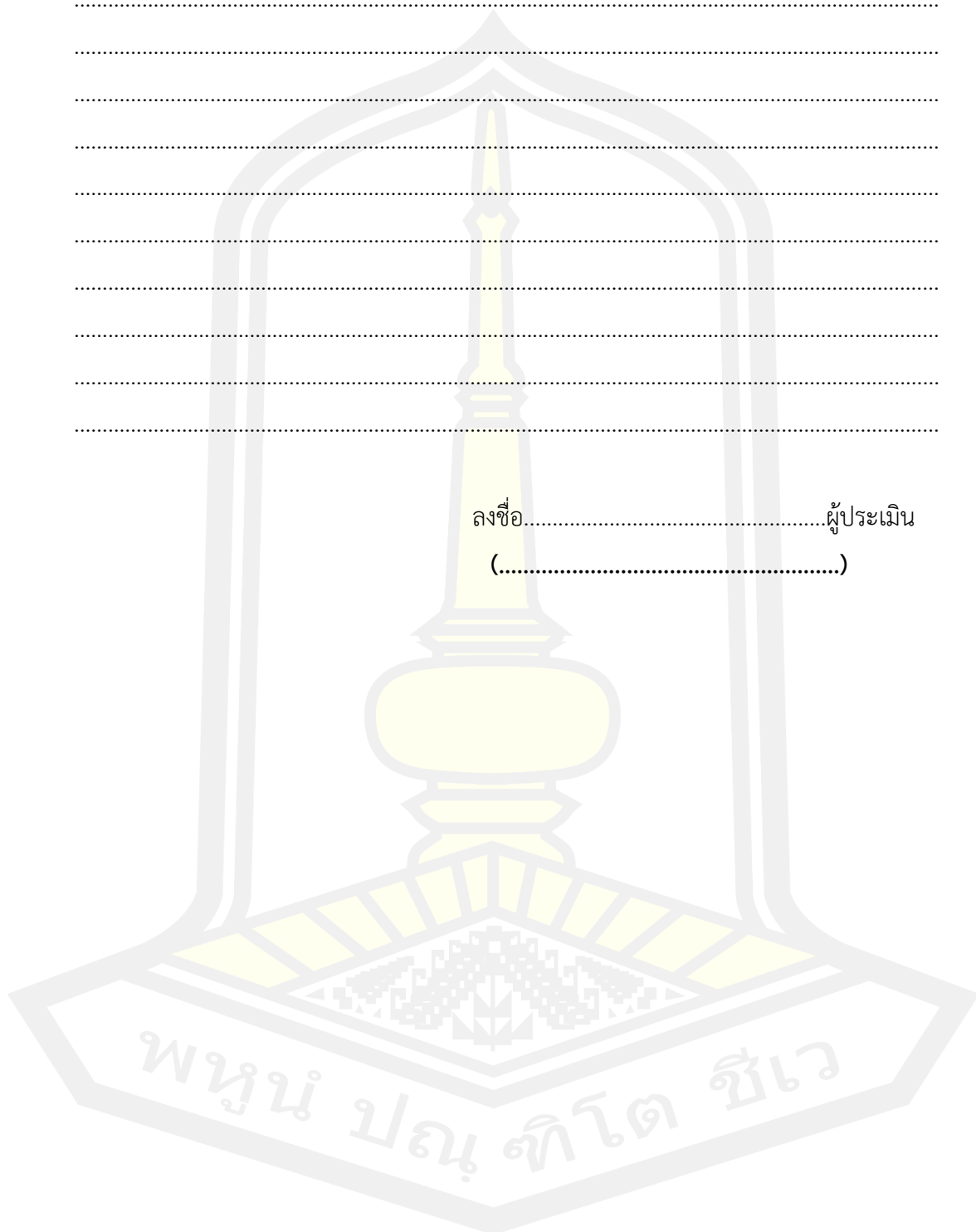
.....

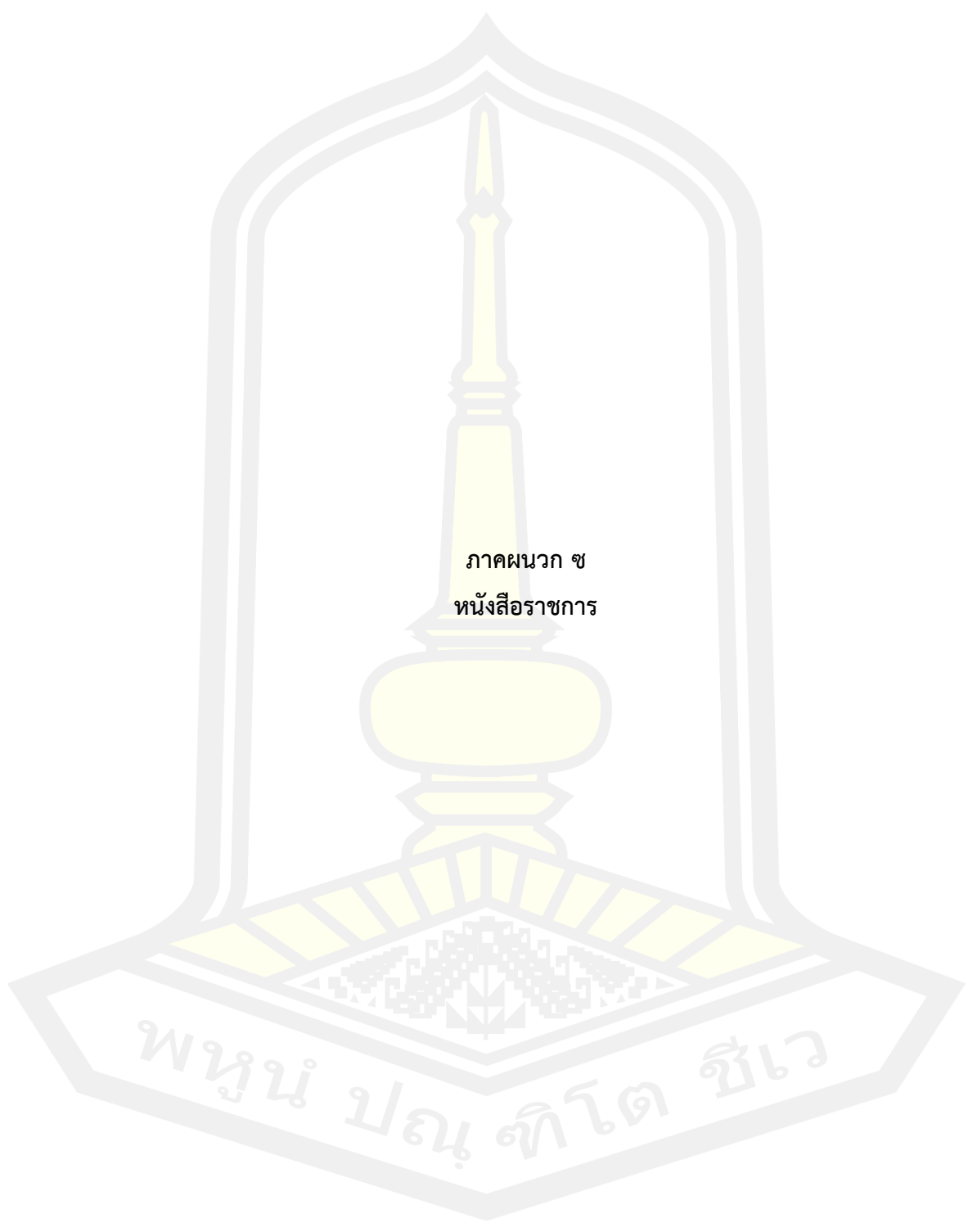
.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ซ
หนังสือราชการ

พหุ ประจักษ์ โท ชีวะ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ อว 0605.5(2) /

วันที่ 31 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี รศ.ดร.ลักขณา สรวิวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาบัณฑิต

ที่ อว 0605.5(2) / ว 40

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

5 มกราคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนโพนงามโพนสว่าง

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรวิวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวนงนุช ชะมะที เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0834629241

ที่ อว 0605.5(2)/ว62

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีโกสุมมิตรภาพที่ 209

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรีวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวนงนุช ชะมะที เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0834629241

ที่ อว 0605.5(2)/ว240

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

25 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายพนม ศิรินามมนตรี

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรีวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการตรวจสอบยืนยันแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0834629241

ที่ อว 0605.5(2)/ว240

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

25 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายปรีชา พิษานศิริวัฒนา

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สริวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการตรวจสอบยืนยัน แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0834629241

ที่ อว 0605.5(2)/ว240

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

25 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวศิริ พัฒนาเวช

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรวิวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการตรวจสอบยืนยัน แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0834629241

ที่ อว 0605.5(2)/ว188

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายไชยา อະการะวัง

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สิริวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0834629241

ที่ อว 0605.5(2)/ว188

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรวิวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0834629241

ที่ อว 0605.5(2)/ว188

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 มกราคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายพนม ศิรินามมนตรี

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรวิวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสุ่ออน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0834629241

ที่ อว 0605.5(2)/ว188

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางเลิศลักษณ์ ศรีแสง

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรวิวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0834629241

ที่ อว 0605.5(2)/ว188

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายวันชัย ภิบาล

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรีวิวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0834629241

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/410 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์

ด้วย นางสาวนงนุช ชะมะที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สิริวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ม.บ. มหาสารคาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวนงนุช ชะมะठी
วันเกิด	วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2537
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 172 หมู่ที่ 14 ตำบลหนองเหล็ก อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44140
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู อันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองบอนหัวหนองเหล่ายาว ตำบลหนองบอน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44140
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2561 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2566 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภิโต ชีเว